

ЖОРЖ СИМЕНОН МЕГРЕ И ТРУПЪТ В КАБИНЕТА

Част 0 от „Комисар Мегре“

Превод от френски: Евгения Грекова, 2006

chitanka.info

ГЛАВА ПЪРВА

В КОЯТО МЕГРЕ СРЕЩА СВОЯ СТАРА ПОЗНАТА, ПОДРЕДИЛА ЖИВОТА СИ ПОСВОЕМУ, И СТАВА ДУМА
ЗА ТЪЖНИЯ ФРЕД И ЗА НЕЧИИ ПРЕДПОЛАГАЕМИ ТЛЕННИ ОСТАНКИ

Във формуляра, който разсилният на Съдебната полиция беше попълнил и сега подаваше на Мегре, пишеше дословно следното:

Ернестина, наричана още Дангаланата (навремето Мику, а понастоящем Жусийом по фамилия), която преди седемнайсет години сте арестували на улица „Лунна“ и по онова време се съблякла чисто гола само за да ви ядоса, сега би желала да разговаря с вас извънредно спешно по въпрос от най-голяма важност.

Мегре хвърли скришом едно око към стария Жозеф, за да разбере дали беше прочел бележката, но портиерът с побелели коси продължаваше да си седи спокойно с безразличен поглед. Изглежда, тази сутрин от всички служещи в кабинетите на полицията единствено той не се беше съблякъл по риза. И за първи път от толкова години полицейският комисар се замисли по каква ли странна причина задължаваха този човек, вече достигнал почтена възраст, да носи на врата си тежката верига с висящ на нея грамаден медал.

Наистина има такива дни, в които човек изведнъж започва да си задава разни глупави въпроси. Може би се дължеше на жегата. А може би просто заради отпускарската атмосфера не приемаше нещата твърде насериозно. Прозорците бяха широко отворени и шумът на Париж изпълваше целия му кабинет. Преди Жозеф да влезе, Мегре се беше забавлявал да гледа как една оса се върти в кръг и упорито се блъска в тавана все на едно и също място. Повечето инспектори бяха заминали или на море, или на планина. А Люка ходеше със смешна сламена шапка, която върху неговата глава наподобяваше индианска колиба или по-скоро абажур. Главният шеф беше заминал точно предната вечер за Пиренеите, както всяко лято.

— Тя пияна ли беше? — Мегре попита портиера.

— Не ми се вярва, господин Мегре.

Когато някои жени си пийнат повечко, както той знаеше, внезапно изпитват необяснима нужда да отидат в полицията и да правят внезапни разкрития.

— Нервна ли беше?

— Попита ме дали ще трябва дълго да чака, а аз ѝ казах, че не знам дали изобщо ще я приеме. Тя седна в един ъгъл на чакалнята и се зачете в някакъв вестник.

Мегре не си спомняше нито името Мику, нито фамилията Жусийом, нито пък нейния прякор, Дангаланата. Затова пък много добре помнеше улица „Лунна“ през един много топъл ден, също като днешния, когато от горещината асфалтът пружинираше под краката, а из цял Париж се носеше миризмата на катран.

Беше някъде натам, към арката „Сен Дени“, на една малка уличка със съмнителни хотели и малки будки, в които продаваха гофрети и банички. По онова време Мегре още не бе станал полицейски комисар. Тогава жените ходеха с прави рокли и си бръснеха косите отзад на тила. За да получи сведения за въпросната проститутка, му се беше наложило да влиза в две-три квартални кръчми и по някаква случайност беше пил перно^[1]. Сега дори си спомняше мириса му, както и миризмата на пот и на мръсни крака, изпълваща малкия хотел. Стаята ѝ беше на третия или на четвъртия етаж. Най-напред беше сбъркал вратата и се бе озовал пред някакъв негър, който свиреше на акордеон, седнал на леглото — сигурно беше музикант в някое от заведенията с танци. Без да се откъсва от своето занимание, негърът му беше посочил само с едно кимване съседната врата.

— Влезте.

Гласът беше прегракнал като на някой препил или прекалено много пушил. До прозореца, който гледаше към двора, стоеше високо момиче в светлосин пенъоар и приготвяше пържола на газов котлон.

Беше висока колкото Мегре, а може би дори и повече. Изгледа го от глава до пети без капка смущение. После веднага попита:

— Ченге ли сте?

Той откри веднага портфейла и банкнотите върху шкафа с огледало. На нея обаче дори окото ѝ не мигна.

— Моята приятелка го направи.

- Каква приятелка?
- Не ѝ знам името. Викат ѝ Люлю.
- Къде е тя сега?
- Потърсете я, нали това ви е работата.
- Облечете се и ме последвайте.

Беше само дребна кражба, извършена от проститутка. Обаче на „Кея“ ѝ придаваха известно значение, и то не толкова заради откраднатата сума — която всъщност не беше много малка, — а защото потърпевшият беше търговец на добитък на едро от Шарант, а той вече беше вдигнал на крак своя депутат.

— Да не мислите, че ще ми попречите да си изям пържолата!

В тясната стая имаше само един стол. Мегре продължи да стои прав, докато момичето се хранеше, без да бърза. Не му обърна повече никакво внимание, все едно че освен нея в стаята нямаше никого.

По онова време трябва да е била на двайсетина години. Бледо момиче с безцветни очи и продълговато кокалесто лице. После започна да човърка зъбите си с кибритена клечка, а след това сипа вряла вода върху кафето.

— Казах ви да се облечете.

Беше му топло, а и миризмата на хотела го дразнеше. Дали се беше досетила, че му е неудобно? Тя свършено спокойно си свали пенъоара, нощницата и бельото и след като остана гола като охлюв, се излегна върху разхвърляното легло и запали цигара.

— Чакам! — каза той с нетърпение, като се опитваше да гледа встрани.

— Аз също.

— Имам заповед за арест.

— Ами че, добре де, хайде, арестувайте ме!

— Облечете се и ме последвайте.

— Много си ми е добре така.

Положението взе да става комично. Тя беше спокойна, освен дето в безцветните ѝ очи се бе запалило леко иронично пламъче.

— Казвате, че ще ме арестувате. Добре де, съгласна съм. Обаче не очаквайте отгоре на всичкото да ви помагам. Аз съм си вкъщи. Горещо е и имам право да си стоя гола. Ако много държите да ви последвам както съм сега — добре, на мен това не ми пречи.

Беше ѝ повторил най-малко десет пъти:

— Облечете се!

Дали защото кожата ѝ беше смъртнобледа, или заради гнусната обстановка, му се бе сторило тогава, че никога не е виждал толкова гола жена. Напразно хвърли дрехите ѝ на леглото, напразно я заплашваше, а след това дори се опита да я увещава.

В крайна сметка слезе долу, за да извика двама полицаи, и цялата тази история наистина заприлича на гротеска. Наложил се насилва да увият момичето в покривката от леглото и да я свалят като голям пощенски колет по тясното стълбище. Всички врати се отваряха по пътя им.

Не беше я срещал оттогава. Дори не беше чувал за нея.

— Нека влезе — произнесе Мегре с въздишка.

Веднага я позна. Стори му се, че изобщо не се бе променила — същото продълговато бледо лице, същите безцветни зеници и прекалено силно начервени устни, които наподобяваха кървяща рана. В погледа ѝ съзираше и същата спокойна ирония на човек, видял толкова неща, че вече нищо няма значение за него.

Беше облечена в строга рокля, носеше светла сламена шапка, а на ръцете си беше сложила ръкавици.

— Още ли ми се сърдите?

Той смукна от лулата си, без да отговори.

— Може ли да седна? Разбрах, че са ви повишили и сигурно заради това не съм ви срещала. Може ли да се пуши тук?

Тя измъкна цигара от чантата си и я запали.

— Нека ви го кажа веднага, без да ви упреквам, все пак навремето аз бях права. Лепнаха ми една година, без да имам никаква вина. Наистина имаше една Люлю, но вие дори не си направихте труда да я потърсите. Бяхме двете заедно, когато срещнахме оня, дебелия, с многото мангизи. Той ни откара и двете, обаче след като ме опипа, на мен ми каза да се чупя — от кльошави мадами му се разваляло настроението. Трябваше да изчакам в коридора и след един час Люлю ми подаде портфейла му, за да го скрия.

— А с нея какво стана?

— Допреди пет години държеше малко ресторантче някъде на юг. Исках само това да ви кажа. На всеки му се случва да сбърка.

— За това ли дойдохте?

— Не, дойдох да ви разкажа за Алфред. Обаче ако той знаеше, че съм тук, пак щеше да каже, че съм тъпанарка. Трябваше да се обадя на инспектор Боасие, който го познава добре.

— Кой е този Алфред?

— Това е моят мъж. Наистина ми е съпруг — както си му е редът, пред кмета и дори пред свещеника. Понеже той е религиозен. Инспектор Боасие го е арестувал два-три пъти. Единия път Алфред лежа пет години във Фресън.

Гласът ѝ беше станал почти дрезгав.

— Фамилията Жусийом сигурно не ви говори нищо, обаче, като ви кажа неговия прякор, сигурно ще се сетите. Често са го споменавали по вестниците. Викат му Тъжния Алфред.

— Онзи с огнеупорните каси ли?

— Да.

— Какво, скарахте ли се?

— Не. Не идвам за това, за което си мислите. Тези неща не са ми в характера. Значи познавате Алфред?

Мегре никога не го беше виждал, или по-точно само го беше зървал няколко пъти отдалеч по коридора, докато крадецът вероятно чакаше за разпит при Боасие. Смътно си спомняше дребен хилав човек с тревожен поглед. Дрехите като че бяха прекалено широки за слабото му тяло.

— Ние с вас, разбира се, не гледаме по еднакъв начин на него — каза тя. — Той е просто един нещастен човек. Но е по-интересен, отколкото си мислите. Живея с него вече почти дванайсет години и започвам да го опознавам.

— Къде е той сега?

— И дотам ще стигнем, не се тревожете. Не знам къде е, но без да ще, много лошо се е подредил и точно затова съм дошла при вас. Само че трябва да ми имате доверие. Да, добре разбирам, че искам прекалено много от вас.

Наблюдаваше я с любопитство, защото тя говореше с трогателна простота; Не се превземаше, не се опитваше да му направи впечатление. Действително, напредваше бавно към целта си, но само защото онова, което трябваше да му каже, беше наистина сложно.

И все пак като че помежду им продължаваше да стои бариера. А тя се опитваше да я преодолее, за да не си създава той погрешно

впечатление за Тъжния Алфред, с когото никога не се беше сблъсквал лично.

Мегре знаеше за него само онова, което беше чувал да се разказва из полицейските канцеларии. Беше станал едва ли не известна личност: вестниците му отделяха особено внимание заради живописните подробности в живота му.

Алфред беше работил дълго за фирма „Планшар“, известни производители на огнеупорни каси. Бе станал един от най-добрите им специалисти. Още навремето бил тъжен и затворен младеж с крехко здраве, който периодически получавал епилептични припадъци.

Може би Боасие ще може да съобщи на Мегре при какви обстоятелства Алфред беше напуснал работата си във фирма „Планшар“.

Но така или иначе, вместо да монтира огнеупорните каси, Алфред беше започнал да краде тяхното съдържание.

— Когато го срещнахте за първи път, той още ли работеше редовно?

— Разбира се, че не. Не съм го накарала аз да тръгне по кривия път, ако това си мислите. Работеше по малко тук-там, наемаше се от време на време при един ключар. Обаче бързо разбрах какво става всъщност.

— Не мислите ли, че е по-добре да се срещнете с Боасие?

— Той се занимава с кражбите, нали? Обаче с убийствата се занимават вие.

— Да не би Алфред да е убил някого?

— Вижте, господин комисар, мисля, че нещата ще вървят по-бързо, ако ме оставите да говоря. Алфред може да е всякакъв, но няма да убие човек дори за всичкото злато на света. Може да ви се стори глупаво, че говоря така за човек като него, но той е чувствителен и може да се разплаче за щяло и нещяло. Достатъчно добре го познавам. Някой може да ви каже, че той няма воля. Но може би точно защото е такъв, започнах да го обичам.

Тя погледна Мегре спокойно. Беше произнесла последната дума, без да набляга на нея, но все пак с известна гордост.

— Ако знаехте какви мисли му минават през главата, щяхте много да се учудите. Но няма значение. За вас той е просто крадец. Веднъж успели да го хванат полицаите и после изкара пет години в

пандиза. Нито веднъж не пропуснах да отида на свиждане в дните за посещение. А през цялото това време трябваше да се занимавам пак със старата си професия. Можех да имам неприятности, понеже не бях регистрирана, а по онова време все още трябваше задължително да си регистрирана.

Той още се надява, че ще успее да направи голям удар и после ще можем да отидем да живеем на село. Това му е мечтата, откакто се помни.

— Къде живеете сега?

— На кея Жемап, точно срещу шлюза Сен Мартен. Представяте ли си? Държим две стаи над едно бистро, боядисано в зелено. Много е удобно заради телефона.

— Алфред там ли е в момента?

— Не. Вече ви казах, че не знам къде е и можете да ми имате доверие. Той направи един удар — не миналата нощ, а по-миналата.

— И сигурно е избягал, така ли?

— Имайте търпение, господин комисар! След малко ще видите, че всичко, което ви разказвам, е важно. Сигурно познавате хора, които си купуват лотарийни билети от всеки тираж на националната лотария? Някои дори се лишават от храна, за да си купят повече билети. Все си мислят, че само след няколко дни най-сетне ще станат богати. Е, с Алфред е същата работа! Из цял Париж има огнеупорни каси, които той е монтирал и които познава като собствения си джоб. Когато някой си купува огнеупорна каса, обикновено го прави, за да си държи там парите или скъпоценностите, не е ли така?

— И той се надява, че един ден ще попадне на големите пари, така ли?

— Точно така.

Тя повдигна рамене, като че говореше за някаква безобидна детска мания. А после добави:

— Просто няма късмет. Обикновено все попада или на акции, които не могат да се продадат, или на някакви делови документи. Един-единствен път е имало наистина голяма сума, с която щеше да си живее спокойно до края на дните. И точно тогава Боасие го арестува.

— Вие заедно с него ли бяхте? Вие ли стояхте на пост?

— Не, той не искаше. В началото ми казваше къде има намерение да работи и аз всеки път гледах да наглася нещата така, че

да съм някъде наблизно. Обаче след като го забеляза, той престана да ми казва предварително какво ще прави.

— Защото се е страхувал да не ви арестуват може би?

— Да, може би. Но вероятно и от суеверие. Разбирате ли, макар че живеем заедно, той си е все същият затворен човек. Понякога може да изкара четирийсет и осем часа, без дори да ми каже нито дума. Но когато вечер виждам, че тръгва с велосипеда си, вече ми е ясно какво значи това.

Мегре си спомняше тази подробност. Някои вестници дори бяха нарекли Алфред Жусийом „крадеца на велосипед“.

— Това пак си е някаква негова идея. Мисли, че ако през нощта е с велосипед, това няма да направи толкова голямо впечатление, особено ако на рамото си носи чанта с инструменти. Хората ще мислят, че отива на работа. Нали виждате, че говоря с вас като с приятел.

Мегре все още се питаше за какво ли е дошла в кабинета му. Когато тя взе втора цигара, той ѝ поднесе запалена клечка кибрит.

— Днес сме четвъртък. Във вторник срещу сряда през нощта Алфред тръгна да прави своя удар...

— Той ли ви съобщи за това?

— Не, но няколко нощи поред излизаше все по едно и също време, а това вече е знак, че е намислил нещо. Преди да се промъкне в някоя къща или в канцелария, той понякога ходи по цяла седмица да я наблюдава, за да види какви са навиците на хората там.

— И вероятно, за да се убеди, че в помещенията няма никого?

— Не. Точно това му е безразлично. Мисля, че дори предпочита да работи там, където има хора, отколкото в празно помещение. Той винаги се движи, без да вдига какъвто и да било шум. Сто пъти му се е случвало да дойде и да си легне до мен през нощта, без дори да забележа, че се е прибрал.

— Знаете ли къде е работил по-миналата нощ?

— Знам само, че е някъде в района на Ньой. Дори го разбрах съвсем случайно. Като се върна предния ден, ми разказа, че някакви полицаи му поискали документите. Сигурно са го помислили за някой от онези мръсници, защото го спрели в Булонския лес — там, където проститутките обикновено ходят да си оправят тоалета през почивките. „И къде стана това?“ — попитах го аз. „От другата страна на Градината за аклиматизация. Тъкмо се връщах от Ньой.“ И така, по-

предната нощ той взе кутията с инструментите си и аз веднага разбрах, че отива да работи.

— Не беше ли пил?

— Не, той не пие, нито пуши. Просто няма сили за това. Непрекъснато се страхува, че ще получи пристъп. А когато това му се случи наред улицата и всички се струпват около него и започват да го съжаляват, той ужасно се срамува. Преди да тръгне, ми каза: „Май че този път наистина ще отидем да живеем на село.“

Мегре беше започнал да си води бележки, а после машинално взе да си рисува заврънкулки около тях.

— В колко часа излезе от дома ви на кея Жемап?

— Някъде около единайсет вечерта, както и предните вечери.

— Значи трябва да е пристигнал в Ньой към полунощ.

— Сигурно толкова е било. Той никога не караше много бързо, но пък, от друга страна, по това време обикновено няма задръствания.

— А кога го видяхте отново?

— Ами не съм го виждала оттогава.

— И затова смятате, че му се е случило нещо, така ли?

— Не, той ми телефонира.

— Кога?

— В пет часа сутринта. Още не бях заспала, понеже се тревожех. Той все се страхува, че ще получи пристъп посред улицата, а пък аз все си мисля какво може да му се случи, докато е на работа, разбирате ли? Чух, че телефонът долу в бистрото звъни. Нашата стая е точно над него. Собствениците още не бяха станали. Помислих си, че сигурно е за мен, и слязох. После по гласа му веднага познах, че здравата го е загазил. Говореше много тихо. „Ти ли си?“ — ме попита. „Да, аз съм.“ „Сама ли си?“ „Да, а ти къде си?“ „Близо до Северната гара, в едно малко кафене. Слушай, Тина — той винаги ми вика Тина, — на всяка цена трябва да изчезна за известно време.“ „Да не са те засекли?“ „Не, не е това. Не знам как да ти кажа. Наистина един човек ме видя, но не мисля, че е от полицията.“ „Успя ли да вземеш парите?“ „Не. Случи се точно преди да свърша каквото трябваше.“ „Но какво е станало?“ „Точно когато оправях ключалката, лампата ми изведнъж освети едно лице в ъгъла на стаята. Помислих си първо, че човекът е влязъл безшумно и сега ме наблюдава. Чак после забелязах, че очите му са като на мъртвец.“

Тя погледна Мегре.

— Сигурна съм, че не ме лъжеше. Ако го беше убил той, щеше да ми каже. Да знаете, че не ви разказвам врели-некипели. От дишането му по телефона се чувстваше, че всеки момент може да припадне. Толкова го е страх от смъртта...

— Кой е бил този човек?

— Не знам. Той не ми обясни кой знае колко. Все ми се струваше, че всеки момент ще затвори телефона. Страхуваше се, че някой може да го чуе. Каза ми, че ще се качи на влака след четвърт час...

— Сигурно на влака за Белгия?

— Да, сигурно, щом като се обаждаше от Северната гара. После погледнах в един справочник. Имаше влак, който тръгва в пет и четирийсет и пет.

— А знаете ли поне от кое кафене ви се е обадил?

— Вчера ходих на разходка из оня квартал и разпитвах тук-там, но не научих кой знае какво. Сигурно всички са ме взели за някоя от онези ревниви жени и затова не ми казаха нищо.

— С една дума, вашият мъж ви е казал само, че има мъртъв човек в помещението, в което е работел, така ли?

— Не, успях да разбера и някои други неща. Каза ми освен това, че това била жена. Целите ѝ гърди били залети с кръв и държала в ръката си телефонна слушалка.

— Това ли е всичко?

— Не. Точно когато се канел да хукне да бяга — мога да си представя какво му е било, — някаква кола спряла пред железната порта...

— Наистина ли каза, че има железна порта?

— Да. Много добре си спомням тази дума, понеже ми направи впечатление. Някой слязъл от колата и тръгнал към входната врата. Докато човекът минавал през коридора, Алфред излязъл от къщата през прозореца.

— Ами инструментите му?

— Оставил ги там. На идване срязал едно от стъклата на прозореца, за да влезе. Затова съм съвсем сигурна, понеже си му беше и навик. Мисля, че щеше да го направи дори и ако вратата беше

отворена, понеже си пада малко маниак. Може пък просто да е суеверен.

— Значи човекът не го е видял?

— Не, видял го е. Докато минавал през градината...

— Значи ви е споменал и за градина?

— Е, не съм си я измислила все пак. Значи, докато минавал през градината, някой погледнал през прозореца и насочил към него електрическо фенерче, сигурно това на Алфред, което той оставил в къщата. А пък Алфред се метнал на велосипеда си и го подкарал с всичка сила, без да се обръща назад. Карал, докато не стигнал до Сена, не знам точно на кое място, и хвърлил велосипеда си в реката, да не би да го разпознаят по него. Но не посмял да се върне вкъщи. Отишъл пеш до Северната гара и оттам ми се обади. Помоли ме да не казвам нищо на никого. Аз настоявах да не ходи никъде. Опитах се да го вразумя. Накрая ми обеща да ми прати препоръчано писмо и да ми пише къде се намира, за да отида при него.

— Не ви ли е писал още?

— Не, още е рано, писмото не може да пристигне толкова бързо. Тази сутрин ходих до пощата. Вече едно денонощие мисля за това. Купих си всички вестници, понеже все се надявах, че в някой от тях ще пише за убита жена.

Мегре вдигна телефона и се обади в полицейския комисариат на Ньой.

— Ало! Обаждам се от Съдебната полиция. Имате ли съобщение за убийство, станало през последните двайсет и четири часа?

— Една секунда. Ще ви свържа със секретаря, аз съм дежурният.

Мегре дълго настояваше:

— Не са ли ви съобщили за намерен труп по улиците? Не са ли ви викали по тревога през нощта? А да са изваждали тяло от Сена?

— Не, абсолютно нищо, господин Мегре.

— А някой да е съобщавал, че е чул стрелба?

— Не.

Дангаланата чакаше търпеливо, сложила две ръце върху чантичката си, все едно беше дошла на гости.

— Сега разбирате ли защо дойдох да говоря с вас?

— Да, мисля, че разбирам.

— Най-напред реших, че може полицаите да са видели Алфред и в такъв случай дори колелото щеше да го издаде. После се сетих за инструментите, които е оставил на мястото. А заради това, че е минал границата, никой няма да повярва на неговата история. И освен това... в Белгия или Холандия той не е на по-сигурно място, отколкото в Париж. Предпочитам да го видя в затвора заради опит за кражба, дори това пак да му коства пет години там, отколкото да го обвинят в убийство.

— Цялата работа е там — отвърна Мегре, — че нямаме труп.

— Да не мислите, че си го е измислил или пък че аз си го измислям?

Той не отговори.

— Лесно можете да намерите къщата, където е работил онази нощ. Сигурно не трябва да ви го казвам, но съм сигурна, че вие и сам щяхте да се сетите. Със сигурност става дума за каса, която той е монтирал навремето. Фирмата „Планшар“ трябва да има списък на клиентите си. Не може в Ньой да има чак толкова много хора, които са си купили огнеупорна каса преди около седемнайсет години.

— Алфред имаше ли си друга приятелка освен вас?

— Е, предвиждах и този въпрос. Не съм ревнива, но дори и да бях, нямаше да дойда да ви разправам разни истории, за да си откъсвам, ако точно това си мислите. Той си няма приятелка, защото не иска, горкият. Ако беше поискал, аз самата щях да му намеря толкова приятелки, колкото си ще.

— И защо така?

— Защото животът и без това не е особено забавен.

— Имате ли пари?

— Не, нямам.

— Какво ще правите тогава?

— Ще се оправя някак, много добре знаете. Дошла съм тук само за да стане ясно, че Фред не е убил никого.

— А ако ви пише, ще ми покажете ли писмото?

— Вие ще го прочетете дори преди мен. След като вече знаете, че трябва да ми прати препоръчано писмо, сигурно ще наредите да наблюдават всички пощенски станции в Париж. Не забравяйте, че ги разбирам тия работи.

Беше се изправила с целия си ръст и сега наблюдаваше Мегре от горе на долу, както седеше пред нея на бюрото.

— Ако всичко, което разказват за вас, е вярно, има надежда, че ще ми повярвате.

— И защо така?

— Защото в противен случай щяхте да сте глупак. А пък вие не сте глупак. Ще се обадите ли във фирмата „Планшар“?

— Да.

— Ще ме държите ли в течение?

Той я погледна, без да ѝ отговори, и усети, че не може да сдържи появилата се на устните му шеговита усмивка.

— Е, както искате — въздъхна тя. — Бих могла да ви помогна. Колкото и добре да сте осведомен, има неща, които хора като нас разбират по-добре от вас.

Това „нас“ очевидно включваше цял един свят — онзи, в който Дангаланата живееше. Светът от другата страна на барикадата.

— Сигурна съм, че ако инспектор Боасие не е излязъл в отпуска, ще потвърди всичко, което ви казах за Алфред.

— Не е излязъл. Заминава утре.

Тя отвори чантата си и извади някаква хартийка.

— Оставям ви телефонния номер на бистрото долу, под нас. Ако случайно имате нужда да ме питате нещо, не се бойте, няма пак да се събличам. Сега предпочитам да си стоя облечена!

В гласа ѝ имаше лека горчивина, но не прекалена. И веднага след това, вече подигравайки се на самата себе си, тя добави:

— Май така е по-добре за всички!

Чак след като затвори вратата след себе си, Мегре осъзна, че беше стиснал съвсем естествено ръката, която му беше подала. Осата все така кръжеше близо до тавана и бръмчеше, като че търсеше някакъв изход, без да подозира, че прозорците са широко отворени. Госпожа Мегре му беше казала тази сутрин, че ще отиде до цветния пазар, и го бе попитала да му се обади ли към обяд, ако е свободен. Сега беше обяд. Той се поколеба за миг и се наведе над перваза на прозореца, откъдето се виждаха ярките цветни петна отвъд парапета на кея.

После вдигна с въздишка телефонната слушалка.

— Предайте на инспектор Боасие да дойде при мен.

Седемнайсет години бяха изтекли от онова смешно произшествие на улица „Лунна“. Сега Мегре беше важна личност и оглавяваше отдел „Убийства“. Внезапно някаква странна мисъл му дойде наум, обзе го почти детинско желание. Отново вдигна слушалката.

— Свържете ме с „Брасри Дофин“, ако обичате.

Точно когато Боасие минаваше през отворената врата, Мегре каза в слушалката:

— Качете ми горе едно перно...

Но като погледна инспектора и тези две големи петна от пот под мишниците му, се поправи:

— Не, по-добре два пъти! Два пъти перно. Благодаря.

Леко синеещите мустаци на Боасие, който беше от Прованс, потрепнаха в знак на удоволствие. Той седна на перваза и взе да бърше потта от челото си.

---

[1] Известна марка френско вино. — Бел.ред. ↑

ГЛАВА ВТОРА

В КОЯТО СЕ РАЗКАЗВА СЪВСЕМ МАЛКО ЗА ИНСПЕКТОР БОАСИЕ И МАЛКО ПОВЕЧЕ ЗА ЕДНА КЪЩА С ГРАДИНКА ОТПРЕД, ЗА ЖЕЛЯЗНА ПОРТА, КАКТО И ЗА ЕДНА СРЕЩА НА МЕГРЕ, КОЯТО СТАВА ПРЕД ТАЗИ ПОРТА

След първата си глътка перно Мегре каза:

— Я ми кажете, драги Боасие, какво знаете за Алфред Жусийом?

— Тъжния Алфред ли имате предвид?

— Да.

Челото на инспектора веднага се помрачи. Той погледна Мегре изпод вежди, а после го попита вече с променен глас, като забрави дори да сръбне от любимия си аперитив:

— Пак ли е направил удар?

Инспекторът винаги реагираше така и Мегре го знаеше. Известна му беше и причината за това негово поведение. В резултат на безброй предпазни мерки Мегре беше успял обаче да остане единственият човек, ползващ се с благоволенieto на Боасие.

Всъщност Боасие трябваше да влезе в неговия отдел, и то отдавна. Обаче абсолютната липса на познания по правопис и ужасният почерк му бяха попречили да вземе успешно дори най-елементарните изпити.

При все това администрацията по изключение беше проявила съобразителност. Назначиха за шеф на отдела болнавия и вечно дремещ комисар Пиоше, но всъщност цялата работа я вършеше Боасие. Практически той беше шеф на отдела, като се остави настрана писането на доклади.

В онзи отдел не разследваха убийства както в този на Мегре. Там не се занимаваха и с крадците аматьори, с онези служители, които в един прекрасен ден изчезват заедно с касата на фирмата, нито пък с други подобни неща.

Клиенти на Боасие и неговите подчинени бяха професионалистите по кражби във всички форми, като се започне от крадците на скъпоценности по „Шанз-Елизе“ и се стигне до

„взломаджиите“ и обирджиите, които най-често живееха в кварталите с лоша слава, както Жусийом.

Поради това в неговия отдел цареше съвършено различен дух в сравнение с този в специалната полицейска бригада. При Боасие всички бяха от занаята — и от едната, и от другата страна. А борбата между тях беше борба между специалисти. Тук не ставаше въпрос за психология, трябваше просто да се знаят на пръсти маниите и лошите навици на всеки.

Много често можеше да срещнеш инспектора, седнал мирно на терасата на някое кафене в компанията на един от неговите обирджии. Мегре например едва ли би могъл да води разговор с някой убиец от този род: „Абе, Жуло, ти май отдавна не си подхващал работа, а?“ „Вярно е, инспекторе.“ „Помниш ли кога за последен път съм те арестувал?“ „Ами... трябва да беше преди около шест месеца.“ „Парите май са на свършване, а? Ловя се на бас, че готвиш нещо.“

Така че самата мисъл, че Тъжния Алфред може да е направил някой удар, без той да знае за това, разваляше настроението на Боасие.

— Не зная дали наистина е работил през последните дни, обаче Дангаланата току-що беше в кабинета ми.

Това бе достатъчно, за да успокои инспектора.

— Тя нищо не знае — заяви той. — Алфред не е човек, който ще седне да разказва за своите работи на жена, та дори на своята собствена.

Портретът на Жусийом, който Боасие обрисова пред Мегре, доста приличаше на онова, което му беше разказала Ернестина, макар че инспекторът поставяше ударението по-скоро върху професионализма.

— Когато тръгна да арестувам някого като него и да го пращам на топло, това много ме тормози. Последния път, когато му лепнаха пет години, направо ми се щеше да се скарам на онзи, който го защитаваше, понеже не можа да си свърши работата както трябва. Тоя адвокат наистина беше голям загубеняк!

Мегре трудно можеше да определи точно какво подразбира Боасие под „загубеняк“, но затова пък самият смисъл на тази дума му беше съвсем ясен.

— Няма друг като Алфред в Париж. Да влезе безшумно в обитаема къща и да работи там, без да събуди дори котката. От

техническа гледна точка той е истински артист. Освен това той няма нужда някой да му събира сведения и да стои на пост, когато работи. Изобщо не му трябват други хора. Работи винаги сам, без изобщо да се нервира. Изобщо не пие, не говори, не ходи по кръчмите да се прави там на велик крадец. С неговите способности трябваше вече да е страшно богат. Та той познава точното местонахождение и механизма на неколкостотин каси, които лично е монтирал и в които, изглежда, му е съвсем лесно да бръкне. Обаче всеки път, когато решава да направи удар, той или среща някаква непредвидена трудност, или пък изобщо не намира нищо.

Вероятно Боасие говореше така, защото в лицето на Тъжния Фред виждаше собствената си съдба. С единствената разлика, че самият той се радваше на добро здраве, успяло да издържи всички аперитиви, погълнати от него по терасите на кафенетата, и нощите, прекарани в засада, в пек и в студ.

— Най-тъпото е, че дори да го пратиш на топло за десет или дори за двайсет години, той ще почне отново да прави същото веднага щом като излезе. Дори да е станал на седемдесет, дори да се движи с патерици. Просто си мисли, че е достатъчно да успее само веднъж, един-единствен път, и това просто му се полага.

— Случила му се е голяма неприятност — обясни Мегре. — Изглежда, точно когато тръгнал да отваря касата, той забелязал, че в стаята има труп. Станало е някъде в Ньой.

— Нали току-що ви казах? Такова нещо може да се случи само на него. И тогава сигурно е избягал. А какво е направил с колелото?

— Хвърлил го в Сена.

— За Белгия ли е тръгнал?

— Вероятно.

— Ще се обадя в Брюксел. Освен ако не искате да го намерим.

— Напротив, много държа да го намерим.

— Знаете ли къде се е случило всичко това?

— Знам само, че е някъде в Ньой и че там има градина, а около нея — желязна ограда с порта пред къщата.

— Лесно ще открием мястото. Ей сега се връщам.

Мегре поръча в негово отсъствие още две чаши перно от „Брасри Дофин“. Това му напомняше не само онзи период от случката на улица „Лунна“, но му навяваше и спомени за Юга. Особено за едно

кафененце в Кан, където навремето беше водил следствие. После нещата изведнъж бяха взели съвсем различна посока и заприличаха по-скоро на странично задължение по време на отпуска.

Не беше обещал изрично на госпожа Мегре, че ще се срещне с нея на цветния пазар, а пък и тя добре знаеше, че не трябва никога да го чака. Боасие се върна с папка, откъдето най-напред извади снимки на Алфред Жусийом.

— Ето как изглежда нашият човек!

Общо взето, приличаше по-скоро на някакъв аскет, а не на крадец. Беше много мършав и намръщен, а в погледа му прозираше почти мистично упорство.

Дори на тези официални фотографии в профил и анфас, където беше без яка, а адамовата ябълка беше много изпъкнала, се усещаше огромната му самота. В неговата тъга обаче нямаше и следа от агресивност.

Тъй като от рождението си той смяташе, че е плячка, за него бе съвсем естествен фактът, че го преследват.

— Искате ли да ви прочета служебната му характеристика?

— Не, днес не е необходимо. Предпочитам да прегледам досието му на свежа глава. Сега бих искал да погледна само списъка.

Последните думи доставиха удоволствие на Боасие. Мегре знаеше това още докато ги произнасяше, тъй като те изразяваха неговото уважение към инспектора.

— Знаехте ли, че имам такъв списък?

— Бях сигурен.

Понеже Боасие наистина си разбираше от работата. Ставаше въпрос за списъка от търговските книги на фирмата „Планшар“ на всички каси, които навремето беше монтирал Алфред Жусийом.

— Чакайте малко да потърся в района на Ньой. Сигурен ли сте, че става въпрос за Ньой?

— Така казва Ернестина.

— Знаете ли, не е чак толкова глупаво от нейна страна, че е дошла при вас. Обаче защо точно при вас?

— Защото я арестувах преди шестнайсет-седемнайсет години и тогава тя ми изигра един много подъл номер.

Боасие изобщо не се учуди — това си беше част от занаята, а пък и двамата си разбираха добре работата. Мирисът на перно с нежни

оттенъци от чашите им се беше разнесъл вече из цялото помещение и в резултат на това осата направо побесня.

— Някаква банка... Със сигурност не е това... Фред никога не се е занимавал с банки, понеже се страхува от електронната охранителна система... Петролна фирма, която повече от десет години не съществува... Фирма за парфюмерия... фалирала миналата година.

Най-сетне пръстът на Боасие се спря на някакво име и адрес.

— Гийом Сер, зъболекар, №43А, улица „Дьо ла Ферм“, в Ньой. Това е малко по-далече от Градината за аклиматизация, успоредна е на булевард „Ришар-Валас“.

— Знам я тази улица.

Те се спогледаха за миг.

— Бързате ли? — попита го Мегре.

Още докато изричаше тези думи, отново беше сигурен, че ласкае самолюбието на Боасие.

— Не, само подреждах досиетата. Утре заминавам за Бретан.

— Е, ще тръгваме ли?

— Да, само да си взема сакото и шапката. Да се обадя ли преди това в Брюксел?

— Да, и в Холандия също.

Изминаха пътя дотам с автобус. После, като стигнаха на улица „Дьо ла Ферм“ — тиха провинциална уличка, — си харесаха едно ресторантче само с четири маси на терасата, между зелените растения, и седнаха там да обядват.

В малкото заведение бяха останали само трима бояджии в бели престилки, които обядваха кротко и си пийваха червено вино. Мухи кръжаха около Мегре и Боасие. Малко по-нататък, на противоположния тротоар, видяха черна желязна порта, която вероятно отговаряше на номер 43 А.

Не бързаха. Ако наистина имаше труп в къщата, убиецът е имал на разположение повече от двайсет и четири часа, за да се отърве от него.

Обслужваше ги сервитьорка в черна рокля и бяла престилка, но после самият собственик дойде да ги поздрави.

— Хубав ден, нали, господа?

— Да, денят наистина е хубав. Случайно да познавате някой зъболекар тук, в квартала?

Той кимна.

— Има един, който живее ей там, от другата страна на улицата, но не знам дали е добър. Жена ми предпочита да ходи на зъболекар на булевард „Севастопол“. Предполагам, че този тук взема много скъпо. Не идват кой знае колко пациенти при него.

— Познавате ли го?

— Донякъде.

Собственикът се колебаеше. След като огледа внимателно и двамата, и най-вече Боасие, той попита:

— От полицията сте, нали?

Мегре предпочете да отговори утвърдително.

— Направил ли е нещо?

— Имаме нужда само от някои сведения. Как изглежда той?

— По-висок и по-едър е от вас и от мен — каза той, като вече гледаше комисаря. — Аз тежа около деветдесет и осем килограма, значи той трябва да е към сто и пет.

— На каква възраст е?

— На петдесет или нещо такова. Не е особено спретнато облечен, което е доста странно за един зъболекар. Изглежда твърде съмнителен на вид. Прилича по-скоро на стар ерген.

— Не е ли женен?

— Чакайте малко... Всъщност сега си спомням — ожени се преди около две години... Има и една стара жена, която живее в неговата къща — майка му, предполагам. Всяка сутрин виждам как отива на пазар...

— Няма ли си прислужница?

— Само чистачка. Знаете ли, не съм съвсем сигурен. Него го познавам, понеже идва тук от време на време да пийне по едно-две скришом.

— Скришом ли?

— Е, така се казва. Хората като него нямат навик да влизат в кръчми като моята. А когато прави това, винаги хвърля по един поглед към своята къща, като че за да се увери, че не могат да го видят оттам. А освен това, изглежда, се притеснява, когато приближава към тезгяха. „Чаша червено вино!“ — казва само. И никога нищо друго. Предварително си знам, че не трябва да връщам бутилката на мястото

й, понеже ще си поръча още една чаша. Изпива ги наведнъж, изтрива устата си и държи предварително приготвени дребни пари в ръка.

— Виждали ли сте го пиан?

— Никога. Винаги пие само по две чаши. Когато излиза, виждам, че хапва кашу или карамфилово семе, за да не мирише на вино.

— А майка му как изглежда?

— Дребна, много сбръчкана старица, облечена в черно. Никога не поздравява никого и не изглежда много сговорлива.

— А жена му?

— Виждал съм я само докато минават с колата по улицата, обаче съм чувал, че била чужденка. Висока и едра е като него, има хубав цвят на кожата.

— Мислите ли, че може да са отишли на почивка?

— Чакайте... Струва ми се, че си поръча както винаги две чаши вино преди два-три дни.

— Два или три?

— Момент. Това беше онази вечер, когато водопроводчикът идва да поправя помпата за бира. Ще попитам жена ми, за да съм сигурен, че не ви лъжа.

— Значи е било по-предната вечер — тоест във вторник вечерта, няколко часа преди Алфред Жусийом да открие женския труп в къщата. Спомняте ли си в колко часа е станало това?

— Обикновено идва към шест и половина.

— Пеш ли идва?

— Да. Имат стара кола, но по това време той прави разходката си из квартала. Можете ли да ми кажете за какво става дума?

— Още не става дума за нищо. Обикновена проверка.

Обаче онзи не им вярваше и това си личеше по погледа му.

— Ще дойдете ли пак?

И като се обърна към комисаря, го попита:

— Вие не сте ли господин Мегре?

— Кой ви го каза?

— Един от бояджиите казва, че ви е разпознал. Ако сте вие, жена ми много ще се радва да се запознае с вас.

— Пак ще дойдем — обеща Мегре.

Настина добре си бяха хапнали и хубаво си бяха пийнали от калвадоса, който им предложи собственикът, родом от Фалез. Сега

вървяха по тротоара от сенчестата страна на улицата. Мегре подръпваше от време на време от лулата си, а Боасие запали цигара. Двата пръста на дясната му ръка бяха почернели от тютюна и се бяха опушили също като лула.

Все едно бяха на повече от сто километра от Париж, в което и да е малко градче. Частните къщи бяха повече от обществените сгради, а някои от тях очевидно бяха строени преди един или дори преди два века.

Беше единствената желязна порта на тази улица — черна на цвят, а зад нея се разстиляше морава, подобна на зелен килим, който искреше под слънчевите лъчи. Върху медната табелка пишеше:

ГИЙОМ СЕР

ЗЪБОЛЕКАР-ХИРУРГ

А по-долу, с по-малки букви:

От 14 до 17 часа

Само след уговорена среща

Слънцето огряваше пряко фасадата на къщата от жълтеникави камъни. Всички капаци на прозорците бяха спуснати, с изключение на два. Боасие почувства, че Мегре се колебае.

— Да вървим ли?

Преди да пресече улицата, той хвърли по един поглед в едната и в другата посока, а после смръщи вежди. Боасие също погледна натам, накъдето бе погледът на Мегре.

— Дангаланата! — възкликна той.

Тя идваше откъм булевард „Ришар-Валас“ и носеше същата зелена шапка, с която беше сутринта. Като забеляза Мегре и инспектора, поспря за малко, после решително се насочи към тях.

— Изненадани ли сте, че ме виждате тук?

— Знаехте ли адреса?

— Обадох се във вашия кабинет преди около половин час. Искан да ви кажа, че съм намерила списъка. Бях сигурна, че е някъде вкъщи.

Бях виждала как Алфред го разглежда и слага някакви кръстчета върху него. Като излизах тази сутрин от кабинета ви, се сетих за едно място, където Алфред може да го е скрил.

— И къде беше?

— Длъжна ли съм да ви кажа?

— Така ще бъде по-добре.

— Предпочитам да не ви казвам. Поне не веднага.

— Какво друго намерихте там?

— А вие откъде знаете, че съм намерила нещо друго?

— Тази сутрин нямахте пари, а сега сте дошли дотук с такси.

— Вярно е. Там имаше и пари.

— Много ли бяха?

— Повече, отколкото очаквах.

— А къде е списъкът?

— Изгорих го.

— Защо?

— Заради кръстчетата. Може би показват адресите, на които Алфред е работил. Няма да ви давам все пак доказателства срещу него.

Тя погледна към фасадата на къщата.

— Ще влезете ли вътре?

Мегре кимна.

— Нали няма да ви пречи, ако ви почакам на терасата на кръчмата?

Не беше продумала нито дума на Боасие, който от своя страна я наблюдаваше по-скоро строго.

— Както искате — рече Мегре.

И излезе от сянката на слънце, следван от инспектора, докато високият силует на Ернестина се отдалечаваше по посока на терасата.

Беше два и десет. Ако зъболекарят не беше заминал на почивка и ако се съди по написаното върху медната табелка отпред, сега той трябваше да се намира в кабинета си, за да бъде на разположение на пациентите. Отдясно на желязната врата имаше звънец. Мегре го натисна и вратата се отвори автоматично. Прекосиха малката градинка и видяха друг звънец на входната врата на къщата. Обаче тя не се отваряше автоматично. След второто иззвъняване настъпи продължителна тишина. Двамата мъже напругаха слух, понеже и двамата бяха сигурни, че от другата страна на вратата има някой, а

после се спогледаха. Най-сетне веригата бе откачена, бравата щракна и вратата се откряна съвсем леко.

— Имате ли определен час?

— Искаме да говорим с доктор Сер.

— Той приема само с уговорен час.

Процепът на вратата не се увеличаваше. От другата страна едва-едва се очертаваше силует и слабо лице на стара жена.

— На медната табела отпред пише...

— Тази табела е отпреди двацет и пет години.

— Може ли да съобщите на сина си, че комисарят Мегре иска да го види?

Вратата остана още известно време неподвижна, а след това широко се отвори. Пред тях се простираше широк коридор, облицован с черни и бели плочки, напомнящи коридора на манастир. А старата дама, която ги пусна да минат пред нея, като нищо можеше да бъде облечена като монахиня.

— Извинете, господин комисар, но моят син не държи особено много на случайните пациенти.

Биваше си я тази жена. У нея имаше дори изненадваща изисканост и благородство. Опитваше се да заличи с усмивка лошото впечатление, което беше направила току-що.

— Влезте, ако обичате. Ще трябва да ви помоля да изчакате за малко. От няколко години синът ми има навик да си подремва следобед, особено през лятото, така че още не е станал. Последвайте ме, ако обичате...

Тя отвори двукрила врата от полиран дъб от лявата си страна. Цялата обстановка взе още повече да напомня на Мегре манастир или по-скоро дома на богат свещеник. Дори и носещата се миризма, сладникава и тайнствена, му напомняше нещо, обаче той не се сецаше какво и напразно се мъчеше да си спомни. В салона, където тя ги въведе, светлината влизаше само през процепите на капациите. След горещината отвън им се стори, че влизат в прохладна баня.

Градският шум като че изобщо не проникваше. Изглежда, нищо не се бе променяло в тази къща в продължение на повече от век. Като че всичките малки масички, пианото и порцелановите съдове са си били винаги на същото място. Изглеждаше дори, че увеличените фотографии по стените, поставени в рамки от тъмно дърво, висяха там

от няколко века. Мъжът, чийто врат тънеше в яка от миналия век, на снимката над камината беше с широки бакенбарди. На портрета върху отсрещната стена жената на около четирийсет години, с разделени на път коси, приличаше на императрица Йожени^[1].

Старата дама, която съвсем спокойно също можеше да бъде изобразена на някоя от тези снимки, им посочи къде да седнат, събрала длани като примерна монахиня.

— Не бих искала да съм недискретна, господин комисар. Синът ми няма тайни от мен. Никога не сме се разделяли, макар че вече е прехвърлил петдесетте. Нямам и най-малка представа за целта на вашето посещение, така че преди да отида да го събудя, бих искала да зная...

Тя не довърши изречението и ги погледна с доброжелателна усмивка.

— Синът ви е женен, струва ми се?

— Два пъти.

— Втората му жена тук ли е?

Като че лека тъга се появи в погледа на старата дама. Боасие започна нервно да кръстосва и прекръстосва крака — това не беше точно обстановката, в която се чувстваше добре.

— Вече не, господин комисар.

Тя отиде с безшумни стъпки да затвори вратата, после се върна и седна на крайчеца на едно канапе. Седеше съвсем изправена, както младите момичета в манастирите.

— Не е направила никаква глупост, надявам се? — попита тя тихо.

Но понеже Мегре не наруши мълчанието, тя въздъхна и беше принудена да заговори отново.

— Ако става въпрос за нея, бях права, че ви разпитвах, преди да събудя сина си. Заради нея сте дошли тук, нали?

Нима Мегре бе кимнал леко в знак на съгласие? Но дори не го осъзна. Беше твърде завладян от атмосферата в тази къща, а още повече от жената, у която, въпреки нейната кротост, предугаждаше необикновена енергия.

Нямаше нито една фалшива нотка у нея — нито в дрехите, нито в поведението, нито в гласа. Като че по-вероятно бе да я срещнеш в

някой замък или пък в една от просторните провинциални къщи, които приличаха на музеите от едно време.

— След като овдовя преди петнайсет години, синът ми дълго време не си и помисляше дори да се жени отново.

— Но го е направил преди две години, ако не се лъжа, нали така?

Тя никак не се учуди от факта, че Мегре е толкова добре осведомен.

— Да, по-точно преди две години и половина. Ожени се за една от своите пациентки, също не млада жена. Тогава тя беше на четирийсет и седем. Беше от холандски произход и живееше сама в Париж. Нали знаете, аз не съм вечна, господин комисар. Така както ме гледате, вече съм на седемдесет и шест.

— Не изглеждате на толкова години.

— Знам. Майка ми почина на деветдесет и две, а баба ми умря при катастрофа на осемдесет и осем.

— Ами баща ви?

— Той почина млад.

Тя каза това, като че нямаше никакво значение или по-скоро, все едно съдбата на всички хора е да умират млади.

— Може да се каже, че именно аз подтикнах Гийом да се ожени отново. Казах си, че така няма да остане сам един ден.

— Искате да кажете, че този брак не е бил щастлив, така ли?

— Не може да се каже точно това. Поне в началото не беше така. Мисля, че причината за всичко това е, че тя е чужденка. Има някои дребни неща, с които човек не може да свикне. Не зная как да ви го обясня. Ето например, дори когато става дума за храната, за предпочитания към едно или друго ястие! Но може би, като се е омъжвала за сина ми, тя си е мислела освен това, че той има повече пари.

— А тя нямаше ли пари?

— Е, живееше донякъде в охолство. Не беше съвсем бедна, но при това поскъпване на живота...

— А кога е починала?

Старата дама го погледна учудено.

— Починала ли?

— Извинете. Помислих си, че вероятно е починала. Нали вие самата говорите за нея в минало време.

Тя се усмихна.

— Да, наистина. Но не по тази причина, за която си мислите. Тя не е починала, само че за нас все едно, че е така. Тя си замина.

— След като се скараха ли?

— Гийом не е от онези хора, които се карат.

— Значи с вас?

— Прекалено стара съм, за да продължавам да се карам с другите, господин комисар. Прекалено много съм видяла, добре познавам живота и давам възможност на всеки да...

— Кога напусна тя вашата къща?

— Преди два дни.

— Съобщи ли ви предварително, че заминава?

— И двамата със сина ми знаехме, че в края на краищата тя ще си тръгне.

— Споменавала ли е пред вас за това?

— Да, често.

— А споменавала ли е каква е причината?

Тя не отвърна веднага на въпроса. Като че размишляваше.

— Искате ли да ви кажа честно какво мисля? Колебая се, защото се боя да не ми се смеете. Не обичам да обсъждам тези въпроси пред хората, но мисля, че полицейският комисар е в известен смисъл като лекар или като свещеник.

— Вие католичка ли сте, госпожо Сер?

— Да, а снаха ми беше протестантка. Но това няма голямо значение. Виждате ли, тя беше във възраст, която е неблагоприятна за една жена. Ние, жените, преминаваме така или иначе през период от няколко години, когато изобщо не приличаме на самите себе си. И най-малката дреболия ни дразни. Бързо можем да си съставим погрешно мнение за всичко.

— Разбирам. Така ли стана с нея?

— Да, ставаше дума за това, както и за разни други неща. Най-накрая тя започна да си мечтае само за своята родна Холандия. По цели дни пишеше писма на своите приятелки, които живееха там.

— Случвало ли се е синът ви да пътува до Холандия заедно с нея?

— Не, никога.

— Значи е заминала във вторник, така ли?

- Да, замина с влака в девет и четирийсет от Северната гара.
- С нощния влак, така ли?
- Да, през целия ден си стягаше багажа.
- А синът ви придружи ли я до гарата?
- Не.
- Значи е извикала такси?
- Отиде да спре някое на пресечката с булевард „Ришар-Валас“.
- Не ви ли се е обаждала оттогава насам?
- Не, струва ми се, че не изпитва нужда да ни пише.
- А не е ли ставало дума за развод?
- Нали ви казах, ние сме католици. Освен това моят син няма никакво желание да се жени отново. Но не разбирам какво може да е станало, за да пристигне полиция в дома ни.
- Госпожо, бих искал да ви помоля да ми разкажете какво точно се е случило във вашия дом във вторник вечерта. Един момент. Нямате прислужница, нали?
- Не, господине. Нашата прислужница Йожени идва всеки ден в девет часа сутринта и остава до пет часа.
- Тук ли е днес?
- Не, улучили сте точно почивния й ден. Утре ще бъде на работа.
- Някъде в този квартал ли живее?
- Живее в Пюто, от другата страна на Сена, над една кинкалория, точно до моста.
- Предполагам, че е помогнала на снаха ви да си стегне багажа?
- Да, тя свали куфарите долу.
- Колко куфара бяха?
- Един сандък и два кожени куфара. Имаше и кутия за скъпоценности и един несесер с тоалетни принадлежности.
- Значи онзи ден Йожени си е тръгнала в пет часа, както обикновено, така ли?
- Точно така. Извинете ме за това, че съм толкова развълнувана, но за първи път ме разпитват по този начин и трябва да си призная, че...
- Синът ви излизал ли е онази вечер?
- Какво разбирате под „вечер“?
- Да речем, малко преди вечеря?

— Да, отиде да се поразходи, както обикновено.

— Предполагам, че е отишъл да си изпие аперитива?

— Той не пие.

— Никога ли?

— Е, само по една чаша вино, разрежено с вода, по време на хранене. Да не говорим за онези ужасни напитки, които наричате аперитиви.

Мегре имаше чувството, че Боасие, който кротко си седеше на фотьойла, в този момент с удоволствие вдишва мириса на анасон, все още лъхащ от мустаците му.

— Седнахме да вечеряме веднага след като той се прибра. Всяка вечер прави една и съща обиколка. Този навик му остана от времето, когато имахме куче, понеже трябваше да се извежда всеки ден в определено време. И трябва да кажа, че това му се превърна в навик!

— Нямате ли вече куче?

— Не, от четири години. Откакто нашият Биби умря.

— А котка?

— Снаха ми изпитваше ужас от котките. Виждате ли?! Пак говоря в минало време. То е само защото смятаме, че онова време е вече отминало.

— Значи седнахте и тримата на масата, така ли?

— Мария слезе, след като бях сервирала супата.

— Нямаше ли някакви спорове?

— Не, никакви. Вечерята мина в мълчание. Но знаех, че въпреки всичко Гийом е много развълнуван. На пръв поглед изглежда флегматичен, но всъщност е изключително чувствително момче. Когато човек е живял с някого повече от две години...

Мегре и Боасие не чува нищо. Обаче старата жена имаше остър слух. Тя наведе глава, като че за да чуе по-добре. Това беше нейна грешка, понеже Мегре веднага разбра, стана и отиде да отвори вратата. Зад нея, видимо притеснен, стоеше мъж, който наистина беше по-висок, по-едър и по-дебел от комисаря. Изглежда, беше слушал от известно време разговора им.

Майка му не беше излъгала, като бе казала, че той си подремва следобед. Редките му разрошени коси бяха залепнали по челото. Беше навлякъл набързо панталон върху разкопчаната си бяла престилка. Носеше платнени пантофи.

— Влезте, господин Сер — каза Мегре.

— Моля да ме извините. Чух някакъв шум и си помислих, че...

Говореше, без да бърза и без да откъсва тежкия си, муден поглед от тях.

— Господата са от полицията — обясни майка му, като ставаше.

Той не попита нищо, само ги изгледа отново, а после закопча престилката си.

— Госпожа Сер ни каза току-що, че жена ви е заминала онзи ден.

Този път той се обърна към старата жена и сбърчи вежди. Едрото му тяло беше отпуснато, както и лицето, но за разлика от мнозина дебеланковци не създаваше впечатление за весел човек. Кожата му беше матова и много бледа. Имаше кичури кафяви косми в ноздрите и ушите, а веждите му бяха огромни и много гъсти.

— Какво по-точно желаят господата? — попита той, като произнасяше отсечено сричките.

— Не знам.

Мегре беше изпаднал в твърде затруднено положение. Боасие се чудеше как ли ще се справи комисарят с тази ситуация. Тези не бяха от хората, на които можеш да разправяш врели-некипели.

— Честно казано, господин Сер, съвсем случайно стана въпрос за жена ви в хода на разговора. Майка ви ни съобщи, че сте си легнали, за да дремнете, и си поприказвахме, докато ви чакахме. Виждате ни тук двамата с моя колега — думата „колега“ доставяше огромно удоволствие на Боасие! — тъй като имаме основание да смятаме, че сте били жертва на опит за кражба.

Но Сер не беше от хората, които лесно могат да бъдат заблудени. Напротив, вираше се в Мегре така, като че се мъчеше да прочете мислите му.

— И кой ви внуши тази мисъл?

— Понякога получаваме конфиденциална информация.

— Предполагам, че имате предвид информаторите?

— Да допуснем, че става дума за тях.

— Съжалявам, господа.

— Искате да кажете, че не са ви ограбили?

— Ако това се беше случило, непременно щях да осведомя лично полицейския комисар.

Той дори не се опитваше да се преструва на любезен. Нито за миг на лицето му не се появи и намек за усмивка.

— Имате ли огнеупорна каса?

— Предполагам, че съм в правото си да не ви отговарям. При все това не виждам никаква пречка да ви кажа, че наистина имам такава каса.

Майка му се опитваше да му направи някакъв знак, вероятно за да го посъветва да не бъде толкова груб. Но зъболекарят много добре си даваше сметка какво прави и продължаваше да държи на своето.

— Ако не се лъжа, става дума за огнеупорна каса на фирмата „Планшар“, която е била монтирана преди повече от седемнайсет години.

Той изобщо не се разтревожи. Продължаваше да стои прав, докато Мегре и Боасие седяха в полумрака. Мегре забеляза, че има същата дебела брадичка като мъжа на портрета и същите вежди. Опита се на шега да си го представи с бакенбарди.

— Не си спомням точната дата, на която е монтирана, а и това не засяга никого.

— Установих на влизане, че вратата има секретна брава и верига.

— Да, така е.

— Вие и майка ви на първия етаж ли спите?

Сер не отговори.

— Канцеларията и кабинетът ви на партера ли се помещават?

От жеста на старата дама Мегре разбра, че въпросните две помещения са от другата страна на салона.

— Ще ми разрешите ли да хвърля един поглед?

Зъболекарят се поколеба и отвори уста да отговори. Мегре беше сигурен, че искаше да каже „не“. Майка му също усети това и се намеси.

— Защо да не удовлетвори желанието на господата? Те сами ще се уверят, че не е имало кражба.

Мъжът повдигна рамене със същия упорит и начумерен израз на лицето и не ги придружи до съседните помещения.

Госпожа Сер ги въведе най-напред в канцелария, също толкова старичка и тиха като салона. Зад стол, облицован в черна кожа, имаше голяма огнеупорна каса, боядисана в тъмнозелено. Беше доста стар

модел. Боасие се приближи и прокара с професионален жест длан по металната ѝ повърхност.

— Виждате, че всичко е наред — каза старата жена. — Не се сърдете на сина ми заради лошото му настроение, обаче...

Тя замълча, когато той застана на рамката на вратата и ги погледна все със същия си свиреп поглед. После, като показа подвързаните книги, които покриваха рафтовете, тя продължи отново в стремежа си да бъде любезна:

— Не се учудвайте, че виждате най-вече книги по право. Всички те са от библиотеката на моя съпруг. Беше адвокат.

Тя отвори последната врата. Тук обстановката беше по-обикновена: това беше работният кабинет, като на всеки зъболекар, със специалния зъболекарски стол и обичайните инструменти. Стъклата на прозорците бяха матови до средата.

След като премина отново през канцеларията, Боасие се насочи към един от прозорците. Прокара отново пръсти по него, а после кимна многозначително на Мегре.

— Кога е сменяно това стъкло? — попита тогава комисарят.

Старицата отговори без колебание:

— Преди четири дни. Прозорецът беше отворен по време на онази страхотна буря, за която сигурно си спомняте.

— Повикахте ли стъклар да го поправи?

— Не, не сме.

— Тогава кой е сменил стъклото?

— Синът ми. Той обича да поправя разни неща. Винаги се занимава с дребните ремонти по къщата.

Тогава Гийом Сер каза с известно нетърпение:

— Мамо, тези господа нямат никакво право да ни безпокоят. Не им отговаряйте.

Тя застана с гръб към него, за да отправи към Мегре усмивката си, която би трябвало да означава: „Не му обръщайте внимание, нали ви предупредих.“

Старата дама ги изпрати до вратата, но синът ѝ продължаваше да стои по средата на салона. Тогава тя им прошепна, като се наведе леко към тях:

— Ако е необходимо да говорите с мен, елате да си поприказваме, когато него го няма.

Те се озоваха отново под слънцето, което вече прежуряше. След като минаха през желязната порта — лекото ѝ скърцане напомняше на портата на манастир, — забелязаха на отсрещния тротоар зелената шапка на Ернестина. Седеше на терасата на ресторанчето.

Мегре се поколеба за миг. Можеха да завият наляво и да избегнат срещата. Ако отиде при нея, все едно трябваше да ѝ дадат отчет за свършената работа. Комисарят промърмори под носа си, леко притеснен:

— Да отидем за по една бира, а?

Тя гледаше въпросително към тях, докато се приближаваха.

---

[1] Императрица на Франция, съпруга на Наполеон III. — Бел.ред. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

В КОЯТО ЕРНЕСТИНА ЦЕЛОМЪДРЕНО СИ ОБЛИЧА ПЕНЪОАР, А СТАРАТА ДАМА ОТ НЪОЙ ОТИВА НА ПОСЕЩЕНИЕ ПРИ МЕГРЕ

— Какво прави днес — попита госпожа Мегре, докато сядаха на масата пред отворения прозорец.

В отсрещните къщи хората също вечеряха и навсякъде се виждаха същите светли петна от ризите на мъжете, свалили саката си. Някои, вече привършили с вечерята, стояха облакътени по первазите на прозорците. Дочуваха се музика от радио, бебешки плач и човешки говор. Някои портиерки бяха изнесли вече столовете си по входовете.

— Нищо особено — отвърна Мегре. — Някаква история с една холандка, която може би е била убита, но може и да не е и да продължава спокойно да си живее някъде.

Беше още рано да споменава за подробности. През този ден се беше държал, общо взето, като истински лентяй. Тримата с Боасие и Ернестина още дълго седяха на малката тераса на улица „Дьо ла Фарм“, но най-възбудена от тримата беше тя.

В един момент се беше възмутила:

— Значи той казва, че всичко това не е вярно, така ли?

Собственикът им беше поднесъл по една половинлитрова халба наливна бира.

— Всъщност той нищо не каза. Само майка му говореше. Може да се каже, че той направо ни изхвърли от дома си.

— Значи той твърди, че не е имало труп в кабинета му, така ли?

Разбира се, вече беше успяла да се осведоми от собственика на заведението за жителите на къщата с железната порта.

— Но защо тогава не е предупредил полицията, че някой се е опитвал да го ограби?

— Той твърди, че никой не се е опитвал да го ограби.

— А не липсваше ли едно стъкло на някой от прозорците?

Тя вероятно добре познаваше навиците на Тъжния Алфред. Боасие погледна към Мегре, като че го съветваше да си мълчи, но

комисарят не му обърна внимание.

— Едно от стъклата наистина скоро е било сменено. Изглежда, било счупено преди четири-пет дни, когато имаше буря.

— Той лъже.

— Със сигурност някой от всички лъже.

— Мислите, че съм аз, така ли?

— Не съм казал такова нещо. Може да е Алфред.

— Но защо ще ми разправя някакви си бабини деветини по телефона?

— А може и да не е разказвал нищо — намеси се Боасие, който я наблюдаваше внимателно.

— Но за какво ми е да си измислям тази история? И вие ли си мислите така, господин Мегре?

Той едва-едва се усмихваше. Чувстваше се добре, беше изпаднал в състояние на едва ли не пълно блаженство. Бирата беше прясна, а тук, в сянката, се носеше мирис също като на село, може би заради това, че Булонският лес беше съвсем наблизо.

Беше един истински мързелив следобед. Изпиха по две половинлитрови бири. А после, за да не оставят момичето само толкова далече от центъра на Париж, го качиха в своето такси и го оставиха в Шатле.

— Обадете ми се веднага щом получите писмо от съпруга ви.

Чувстваше, че тя е разочарована от него, сигурно си го е представяла съвсем друг. Вероятно си казваше, че вече е остарял, станал е като всички останали и няма особено желание да се занимава с нейния случай.

— Искате ли да отложа отпуската си? — му беше предложил Боасие.

— Предполагам, че жена ви вече е стегнала куфарите?

— Вече са на гарата. Трябва да тръгнем с влака в шест часа утре сутринта.

— Заедно с дъщерята?

— Разбира се.

— Е, тръгвайте тогава.

— Няма ли да имате нужда от мен?

— Нали вече ми дадохте досието?

След като остана сам в кабинета си, замалко да задреме във фотьойла. Осата вече беше отлетяла. Слънцето огряваше другата страна на кея. От обяд Люка вече беше излязъл в отпуска. Повика Жанвие, който тази година пръв си беше взел отпуската, още през юни, заради сватба на някого от фамилията.

— Седни. Имам работа за теб. Свърши ли с доклада си?

— Току-що свърших.

— Добре тогава. Записвай си. Най-напред ще трябва да отидеш в кметството на Ньой и да потърсиш моминското име на една холандка, която преди две години и половина се е омъжила за някой си Гийом Сер, с постоянно местожителство на улица „Дьо ла Ферм“, 43А.

— Лесна работа.

— Вероятно. Преди това сигурно е живяла известно време в Париж. Опитай се да разбереш къде точно, какво е правела, нещо за семейството ѝ, дали е имала пари и т.н.

— Разбрано, шефе.

— Казват, че е напуснала дома на улица „Дьо ла Ферм“ във вторник, между осем и девет часа вечерта и е взела нощния влак за Холандия. Отишла сама да си хване такси на ъгъла на булевард „Ришар-Валас“, за да натовари в него куфарите си.

Жанвие записваше в тефтерчето си.

— Това ли е всичко?

— Не. Вземи някой да ти помага, за да свършите по-бързо работата. Искам да разпитате хората от квартала, доставчиците и т.н. за семейство Сер.

— Колко души са те?

— Майка и син. Майката е на около осемдесет години, а синът е зъболекар. Ще се опиташ да откриеш това такси. Разпитай освен това хората, които работят на гарата и във влака.

— Мога ли да използвам една от колите?

— Да, можеш.

Това беше горе-долу единствената работа, която той свърши през онзи следобед. После поиска да го свържат с белгийската полиция, която разполагаше с отличителните белези на Тъжния Алфред, обаче полицаите още не го бяха открили. Освен това проведе дълъг разговор с комисаря, който заверяваше паспортите на границата, в Жомон. Той лично се беше качвал във влака, който се предполагаше, че Алфред е

взел. Но не си спомняше пътник, който да прилича на специалиста по огнеупорни каси.

Това обаче не означаваше нищо. Просто трябваше да чакат. Мегре подписа няколко протокола за разпит вместо директора, отиде да си изпие аперитива в „Брасри Дофин“ заедно с колегата си от отдел „Обща информация“ и се прибра вкъщи с автобуса.

— Какво ще правим сега? — попита го госпожа Мегре, след като беше разтребила масата след вечеря.

— Да отидем на разходка.

Това значеше, че щяха да се разхождат, без да бързат, до „Гран булевар“ и най-накрая щяха да седнат на някоя тераса. Слънцето вече беше залязло. Захладяваше, но от време на време полъхваше топъл ветрец. Като че се излъчваше направо от каменния тротоар. Вратите на бирарията бяха широко отворени към терасата и отвътре долиташе музика от изпълнението на малък оркестър. Повечето посетители продължаваха да си седят като тях — пред малките кръгли масички, без да говорят и зяпайки минувачите, докато полумракът все повече замъгляваше лицата им. А после светлината на електрическите лампи напълно ги промени.

После и те като другите двойки се отправиха към своето жилище. Госпожа Мегре държеше съпруга си под ръка.

А после настъпи нов ден и слънцето светеше също така ярко, както и предния.

Вместо да отиде направо в Съдебната полиция, Мегре заобиколи по кея Жампар. Разпозна бистрото, боядисано в зелено, близо до шлюза Сен Мартен, над вратата на което висеше табела с надпис: „Хапване по всяко време“. Облегна се на тезгяха.

— Чаша бяло вино.

А след като зададе своя въпрос, сервитьорът, който го обслужваше, нито за миг не се поколеба.

— Не знам точно колко беше часът, но наистина се обадиха по телефона. Вече беше светло. Нито аз отидох да го вдигна, нито жена ми, понеже по това време не може да търсят някой от нас двамата. Ернестина слезе. Чух, че говори дълго.

Значи поне за едно нещо не беше излъгала.

— А по кое време излезе Алфред предната вечер?

— Трябва да беше към единайсет часа. А може и малко по-рано да е било. Спомням си обаче, че излезе с колелото си.

Врата водеше направо от бистрото към коридор, откъдето започваше стълба за горните етажи. Стените на стълбището бяха варосани, като на село. Чуваше се силният шум от крана, който разтоварваше пясък от един шлеп, спрял малко по-надолу по реката.

Мегре почука на една врата и тя веднага се откряна. На прага се показа Ернестина по комбинезон и рече само:

— А, вие ли сте!

Веднага взе от неоправеното легло пенъоара си и бързо го намъкна. Подобие на усмивка се появи по лицето на Мегре при спомена за онази Ернестина, от едно време.

— Знаете ли, правя го по-скоро от милосърдие! — уточни тя. — Вече няма кой знае какво хубаво за гледане.

Прозорецът беше отворен, а на перваза му имаше саксия здравец с кървавочервени цветове. Покривката на леглото също беше червена. Врата водеше към малка кухничка, откъдето се носеше приятен мирис на сварено кафе.

Той не знаеше точно за какво беше дошъл.

— Получихте ли вчера препоръчано писмо с вечерната поща?

Тя отвърна загрижено:

— Не, нямаше нищо.

— Не ви ли се струва странно, че досега не ви е писал?

— Може би се страхува. Сигурно се чуди защо не пише нищо по вестниците. Може би си мисли, че ме наблюдават. Тъкмо мислех да отида до пощата.

Един стар куфар беше захвърлен в ъгъла на стаята.

— Това там неговите неща ли са?

— И негови, и мои. Ако се съберат вещите и на двама ни, не може да се каже, че ще има кой знае колко.

А после, като го погледна многозначително, добави:

— Искате да претърсите ли? Не, моля ви, разбирам ви! Просто сте длъжен да го направите. Ще откриете инструменти, понеже той имаше два комплекта, освен това — два мъжки костюма, няколко рокли и бельо.

Докато говореше, тя изпразни съдържанието на куфара на пода, а после издърпа чекмеджетата на шкафа.

— Мислих по въпроса. Разбрах какво искахте да кажете вчера. Все някой трябва да е излъгал. Или са онези хора там, майката и синът, или е Алфред, или съм аз. Нямате основание да вярвате на някого от нас повече, отколкото на друг.

— Алфред има ли роднини някъде в провинцията?

— Той вече няма никакви роднини. Познаваше само майка си, а тя е починала преди двайсетина години.

— Никога ли не сте ходили двамата заедно някъде извън Париж?

— По-далече от Корбей не сме ходили.

Със сигурност не се беше скрил в Корбей. Прекалено близо беше. На Мегре започваше да му се струва, че дори не беше заминал за Белгия.

— Няма ли място, за което да ви е говорил и където би искал да отиде един ден?

— Той казваше просто „на село“, без да уточнява къде. За него това означаваше абсолютно всичко.

— А вие в провинцията ли сте родена?

— Да, близо до Невер, в едно малко селце, което се казва Сен Мартен-де-Пре.

Тя взе от едно чекмедже пощенска картичка, на която беше снимана селската църква. Срещу нея имаше голяма локва, която сигурно използваша, за да водят на водопой домашните животни.

— Показвали ли сте му я?

Тя веднага разбра. Момичетата като Ернестина бързо ги разбират тези неща.

— Бих се учудила, ако е отишъл там. Наистина се намираще близо до Северната гара, когато ми се обади по телефона.

— Откъде знаете?

— Вчера вечерта успях да открия този бар. Намира се на улица „Мобъож“, до магазин за куфари. Нарича се „Барът на Изгряващото слънце“. Собственикът си спомни, че го е виждал, защото бил първият му клиент за онзи ден. Когато Алфред влязъл сутринта, той току-що бил пуснал кафе машината. Искате ли чаша кафе?

Неприятно му беше да ѝ отказва, обаче току-що беше изпил чаша бяло вино.

— Няма нищо — каза му тя.

Едва успя да намери такси в квартала и нареди на шофьора да го закара до „Барът на Изгряващото слънце“.

„Един такъв слабичък, някак тъжен, а очите му бяха зачервени, сякаш беше плакал“ — така му отвърнаха там. Наистина ставаше дума за Алфред Жусийом, понеже клепачите му често бяха силно зачервени.

„Говори дълго по телефона, изпи две кафета без захар и се запъти към гарата, като се озърташе наоколо. Сякаш се страхуваше, че някой може да го следи. Нещо лошо ли е направил?“

Когато Мегре изкачи най-сетне стълбището на Съдебната полиция, над което при много слънчево време винаги като че падаше мъгла от прах, беше вече десет часът. За разлика от обикновено обаче той не погледна през стъклената преграда в чакалнята, а направо мина през почти пустата канцелария на инспекторите.

— Жанвие не е ли идвал?

— Дойде към осем и отново излезе. Остави ви бележка във вашия кабинет.

В бележката пишеше следното:

Жената се казва Мария ван Аерт. На петдесет и една години е, произхожда от Снеек, в холандската провинция Фризланд. Отивам в Ньой, където е живяла в някакъв семеен пансион на улица „Лоншан“. Още не сме открили таксито. Ваше се занимава с гарата.

Разсилният Жозеф отвори вратата на кабинета.

— Не ви видях да влизате, господин Мегре. Една госпожа ви чака от половин час.

И му подаде един формуляр, на който старата дама беше написала името си с дребен заострен почерк.

— Да ѝ кажа ли да влезе?

Мегре облече отново сакото, което току-що беше свалил. После отиде да отвори прозореца, напълни лулата си и седна.

— Да, кажете ѝ да влезе.

Чудеше се как ще се държи тя извън дома си, обаче за негово учудване всичко в нея отново беше хармонично. Не беше облечена в черно, както предния ден: носеше рокля с тъмен десен на бял фон.

Шапката ѝ изобщо не беше смешна, а самата тя се държеше съвсем непринудено.

— Може би донякъде сте очаквали моето посещение, нали, господин комисар?

Всъщност той не го беше очаквал, но не ѝ каза това.

— Седнете, госпожо.

— Благодаря ви.

— Пречи ли ви димът?

— Не, синът ми по цял ден пуши пури. Вчера толкова се притесних от начина, по който ви посрещна! Опитах се да ви дам знак да не настоявате, защото си го познавам.

Тя изобщо не нервничеше. Говореше, без да бърза, и само от време на време отправяше съучастническа усмивка към Мегре.

— Струва ми се, че не съм го възпитала добре. Знаете ли, той е единственото ми дете, а когато мъжът ми почина, беше само на седемнайсет. Просто съм го разглезила. Гийом беше единственият мъж в къщата. Ако имате деца...

Мегре я гледаше, като се опитваше да си го представи, но не успяваше. Попита, без сам да знае защо:

— В Париж ли сте родена?

— Да, в същата къща, в която идвахте вчера.

Беше истинско съвпадение да срещне в хода на едно разследване двама души, родени в Париж. Почти винаги хората, с които си имаше работа, пряко или косвено бяха свързани с провинцията.

— А съпругът ви?

— Баща му също като него е бил адвокат на улица „Токвил“, в XVII район.

Значи ставаха трима! А пък атмосферата в дома им на улица „Дьо ла Ферм“ беше съвсем провинциална!

— Двамата със сина ми почти винаги сме живели сами и предполагам, че именно затова е станал донякъде саможив.

— Мислех, че е бил женен за друга преди това.

— Да, така е, но жена му не живя дълго.

— Колко години след сватбата е починала?

Тя отвори уста да му отговори: той разбра, че някаква внезапна мисъл я е разколебала. Дори му се стори, че по бузите ѝ се разлива лека червенина.

— Две години — отвърна тя най-сетне. — Странно е, нали? Чак сега това ми прави впечатление. С Мария също живя две години.

— Каква беше първата му жена?

— Тя беше от прекрасно семейство, казваше се Жана Дъвоазен. Срегнахме я за първи път в Диеп през онзи период, когато ходехме там всяка година.

— По-млада ли беше от него?

— Момент да помисля. Той беше на трийсет и две години и тя беше горе-долу на същата възраст. Беше вдовица.

— Тя нямаше ли деца?

— Не. Знам, че имаше само една сестра, която живееше някъде в Индокитай.

— А от какво е починала?

— От сърдечна криза. Беше със слабо сърце и прекарваше по-голямата част от времето по лекари.

Тя му се усмихна отново:

— Но още не съм ви казала защо съм тук. Щях да ви се обадя вчера, когато синът ми отиде на всекидневната си разходка. Обаче после си помислих, че ще бъде по-коректно да ви посетя тук. Държа да се извиня за поведението на Гийом и да ви кажа, че лошото му настроение не беше насочено към вас лично. Той е доста затворен в себе си.

— Да, успях да забележа това.

— Само при мисълта, че може да го подозирате заради някаква нечестна постъпка... Той си беше такъв още от съвсем малък...

— Всъщност той излъга ли ме?

— Моля?

Лицето на старата дама изразяваше искрено учудване.

— Но защо ще ви лъже? Не ви разбирам. Вие, така да се каже, изобщо не сте му задавали никакви въпроси. А аз дойдох тук, при вас, именно за да отговоря на онези въпроси, които бихте искали да ми зададете. Ние нямаме какво да крием. Не зная поради какви обстоятелства трябва да се занимавате с нас. Сигурно има някакво недоразумение или пък това е отмъщение от страна на някой от съседите.

— Кога се счупи стъклото на прозореца?

— Но нали ви казах вече или синът ми го каза, вече не си спомням: по време на бурята миналата седмица. Тогава бях на първия етаж и не успях да затворя всички прозорци. Веднага след това чух шум от счупено стъкло.

— Значи беше през деня, така ли?

— Трябва да беше към шест часа вечерта.

— Така че домашната ви прислужница, Йожени, вече не е била в дома ви?

— Тя си тръгва в пет часа, мисля, че вече ви казах и това. Не съм споделила със сина ми, че ще дойда да се видя с вас. Помислих си, че може би ще пожелаете да посетите нашия дом и това ще стане полесно, когато той не си е вкъщи.

— Искате да кажете, когато прави обичайната си разходка през късния следобед?

— Да. Ще видите, че ние нямаме какво да крием вкъщи и ако не беше Гийом с този негов характер, всичко щеше да се изясни още вчера.

— Трябва да отбележа, госпожо Сер, че вие дойдохте тук по свое собствено желание.

— Ами да, разбира се.

— И пак вие поискахте от мен да ви задавам въпроси.

Тя кимна утвърдително.

— Така че ще разгледаме отново събитията, като се започне от последния път, когато сте се хранили заедно тримата — вие, вашият син и вашата снаха. Куфарите на снаха ви вече са били готови. На кое място в къщата бяха сложени?

— В коридора.

— Кой ги свали долу?

— Йожени свали куфарите, а синът ми се зае със сандъка, който беше прекалено тежък за нея.

— Много голям ли беше сандъкът?

— Да, от онези, които се наричат сандъци за пътешествия. Преди да се ожени, Мария е пътувала много. Живяла е в Италия и в Египет.

— А какво вечеряхте този ден?

Въпросът като че й се стори забавен и в същото време я изненада.

— Един момент! Понеже аз се занимавам с готвенето, сега ще си спомня. Най-напред, бульон от зеленчуци. Ние винаги ядем бульон от зеленчуци, защото е много полезен за стомаха. А за след това бях приготвила печена скумрия и пюре от картофи.

— А за десерт?

— Шоколадов крем. Да, така беше. Синът ми обожава шоколадовия крем.

— А докато се хранехте, говорехте ли си за нещо на масата? По кое време свършихте с вечерята?

— Към седем и половина. Сложих съдовете в мивката и се качих в стаята си.

— Значи не сте присъствали на заминаването на снаха си, така ли?

— Не, не държах да присъствам. Това са мъчителни моменти, а аз предпочитам да избягвам вълненията. Казах ѝ довиждане, докато бях долу, в салона. Не ѝ се сърдя, всеки си има свой характер и...

— А къде беше вашият син по това време?

— Струва ми се, че си беше в кабинета.

— Знаете ли дали е водил за последен път разговор със жена си?

— Не е много вероятно. Тя се качи отново горе. Чух, че отиде в стаята си, за да се приготви за заминаване.

— Къщата ви е строена от здрави материали, както и повечето стари къщи. Предполагам, че от първия етаж е трудно да се чуе шумът, който идва от партера?

— Не и за мен — отвърна тя с особено изражение на лицето.

— Какво искате да кажете?

— Искам да кажа, че имам остър слух. Не може дори едно парче от паркета да изскърца в някоя от стаите, а аз да не го чуя.

— Кой отиде да повика такси?

— Мария, вече ви казах вчера.

— Тя много ли се забави навън?

— Доста време. Наблизо няма стоянка за таксите и трябва да се чака да мине свободно такси, което си търси клиенти.

— А вие стояхте до прозореца, така ли?

Тя се поколеба почти незабележимо, преди да отговори.

— Да.

— Кой занесе големия сандък до таксито?

- Шофьорът.
- Знаете ли от коя фирма беше колата?
- Как бих могла да знам?
- Какъв цвят беше колата?
- Беше червеникавокафява, с някаква емблема на вратата.
- Спомняте ли си как изглеждаше шофьорът?
- Не много добре. Струва ми се, че беше дребен и по-скоро дебел.
- Как беше облечена снаха ви?
- С бледолилава рокля.
- Нямаше ли палто?
- Носеше го в ръка.
- А през това време синът ви продължаваше да си седи в кабинета, така ли?
- Да.
- И какво стана по-нататък? Не отидохте ли да видите сина си?
- Не, той се качи горе.
- Веднага ли?
- Малко след като таксито беше тръгнало.
- Беше ли развълнуван?
- Той си беше такъв, нали и вие го видяхте. Има по-скоро мрачен характер. Обясних ви, че е много чувствителен човек, който се засяга и от най-дребните неща.
- Той знаеше ли, че жена му няма да се върне?
- Струва ми се, че се досещаше.
- Тя ли му го беше казала?
- Не изрично. Остави го сам да се досети. Каза му, че има нужда да си почине, да види отново родината си. А пък като отиде там, нали разбирате...
- А вие какво направихте след това?
- Сресях си косата, преди да легна да спя.
- Синът ви в неговата стая ли беше?
- Да.
- И не е излизал от къщата?
- Не, не е. Защо?
- Къде си държи колата?

— На стотина метра от нас. Там навремето имаше конюшни, които по-късно бяха преустроени в частни гаражи. Гийом взе под наем един от тях.

— Значи той може да взима и да прибира колата си, без да го види някой?

— А защо трябва да се крие?

— Той слезе ли отново на партера?

— Не знам. Предполагам. Аз си лягам рано, а той има навика да чете до единайсет часа вечерта или до полунощ.

— В кабинета си ли?

— Да, или в стаята си.

— А стаята му близо ли е до вашата?

— Точно до моята е. Само банята е между тях.

— Чухте ли кога той си легна?

— Разбира се.

— И колко беше часът?

— Не съм пускала лампата.

— И после не чухте никакъв шум, така ли?

— Не, никакъв.

— Предполагам, че сутрин обикновено вие първа слизате долу?

— През лятото слизам в шест и половина.

— Обиколихте ли помещенията?

— Най-напред отидох в кухнята, за да сложа да се топли вода, после отворих прозорците, понеже по това време въздухът е още хладен.

— Значи сте влезли в кабинета?

— Вероятно.

— Вече не си спомняте, така ли?

— Почти съм сигурна.

— Счупеното стъкло беше ли вече сменено?

— Мисля... че беше...

— Забелязахте ли особено безредие в стаята?

— Не, нищо особено, освен угарки от пури в пепелниците, както обикновено, може би и една-две книги не си бяха по местата. Не знам какво става, господин Мегре. Както виждате, отговарям искрено на въпросите ви. Дори съм си ги задавала още преди вас.

— Защото сте се разтревожили ли?

— Не. Защото се притесних заради начина, по който Гийом ви посрещна. А и защото предусещам нещо тайнствено във вашето посещение. Жените не приличат на мъжете. Когато съпругът ми беше още жив, ако през нощта се чуеше някакъв шум в къщата например, той въобще не помръдваше от леглото си. Аз бях тази, която отиваше да види какво става. Разбирате ли ме? Сигурно е така и с вашата жена. Всъщност дойдох тук, за да говоря с вас по същата причина. Вие споменахте за кражба. Струвате ми се разтревожен заради Мария.

— Имате ли някакви вести от нея?

— Не, и не разчитам да получа. Вие криете някои факти и това ме озадачава. Както и що се отнася до шумовете през нощта, аз смятам, че няма нищо тайнствено. Достатъчно е да погледнем нещата право в очите и те веднага стават съвсем прости.

Тя гледаше Мегре, уверена в себе си. И на него му се стори, че го възприема донякъде като дете, в известен смисъл, като втори Гийом. Като че искаше да му каже: „Признайте си какво ви тежи на сърцето. Не се бойте. Ще видите, че за всичко ще се намери обяснение.“

Той също я погледна право в очите.

— Онази нощ някакъв мъж се е промъкнал в дома ви.

В погледа на старата дама прозираше недоверие, донякъде примесено със състрадание. Все едно Мегре още вярваше, че има караконджули.

— С каква цел?

— За да ограби огнеупорната ви каса.

— И направил ли го е?

— Влязъл е у вас, като е изрязал стъклото на прозореца, за да може да го отвори.

— Онова стъкло, което вече се беше счупило от бурята ли? И сигурно след това го е сложил на мястото му?

Тя, както и преди, не приемаше насериозно неговите думи.

— И какво е откраднал?

— Нищо не е откраднал, защото в един момент електрическото му фенерче осветило нещо, което той не очаквал да види в стаята.

Тя се усмихна.

— Какво е това нещо?

— Трупът на една не толкова млада жена, който би могъл да принадлежи на вашата снаха.

— Той ли ви каза това?

Той погледна ръцете ѝ в бели ръкавици, които не трепваха.

— Защо не кажете на този човек да дойде тук и да повтори пред мен своите обвинения?

— Той не е в Париж.

— Не можете ли да му наредите да дойде тук?

Мегре предпочете да не отговаря на този въпрос. Не беше особено доволен от себе си. Вече се питаше дали и той не е попаднал под влиянието на тази жена, притежаваща покровителствената ведрост на майка игуменка.

Старата дама не стана, не се развълнува и дори не се възмути.

— Не знам за кого става дума и дори не искам да знам. Вероятно си имате основателни причини да вярвате на този човек. Той е крадец, нали? А аз съм само една стара жена на седемдесет и осем години, която никога никому не е причинявала зло. Позволете ми, след като вече знам това, да ви помоля да дойдете незабавно у дома. Ще ви отворя всички врати, ще ви покажа всичко, което искате да видите. А когато синът ми научи за това, той от своя страна също ще отговори на въпросите ви. Кога ще дойдете, господин Мегре?

Сега тя вече се изправи, все така спокойна: нямаше и капка агресия у нея, като се изключи леката горчивина в гласа.

— Може би днес следобед. Още не знам. Синът ви дали е използвал колата си през последните няколко дни?

— Ще можете ли вие самият да го попитате за това?

— Вкъщи ли е сега?

— Вероятно да. Беше там, когато излязох.

— А Йожени там ли е?

— Със сигурност.

— Благодаря ви.

Мегре тръгна да я изпрати до вратата. Но малко преди да стигне до нея, дамата се обърна.

— Искам да ви помоля за една услуга — каза му тя тихо. — След като си тръгна, опитайте се поне за малко да се поставите на мое място, да забравите, че през целия си живот сте се занимавали само с престъпления. Представете си, че изведнъж започват на вас самия да задават въпросите, които току-що ми зададохте, и че подозират вас самия за нечие хладнокръвно убийство.

Тя не каза нищо повече. Само добави:

— Доскоро, господин Мегре.

След като дамата затвори вратата след себе си, Мегре остана за известно време неподвижен. После отиде до прозореца, погледна и веднага забеляза старата дама, която ситнеше в най-големия пек към моста Сен Мишел. Той вдигна телефонната слушалка.

— Свържете ме с полицейското управление в Ньой.

Поиска да говори не с полицейския комисар, а с един от инспекторите, когото познаваше добре.

— Вано? Мегре се обажда. Добре съм, благодаря. Слушай, имам една деликатна задача за теб. Скачай в една от колите и върви на улица „Дьо ла Ферм“, номер 43А.

— При зъболекаря ли? Жанвие мина вчера вечерта отгук и ми разказа цялата история. Става дума за някаква холандка, нали?

— Няма значение. Просто нямаме време. Онзи тип не е от сговорчивите, а пък не ми се ще да изисквам заповед за обиск точно в този момент. Трябва да действаш бързо, преди майка му да се е прибрала вкъщи.

— Тя далече ли е?

— Точно до моста Сен Мишел. Предполагам, че ще вземе такси.

— А аз какво да правя с него?

— Кажи му да Дойде с теб под някакъв предлог. Кажи му каквото щеш, например, че трябва да свидетелства...

— И?

— После аз ще дойда. Само да слеза до долу и да се кача на някоя от колите.

— Ами ако зъболекарят не си е вкъщи?

— Ще го чакаш отвън и ще го спипаш, преди да се е прибрал.

— Не е много законна тая работа, нали?

— Никак даже.

И точно когато Вано щеше да затвори, Мегре добави:

— Вземи някого със себе си и го остави на пост срещу бившите конюшни, дето после са ги превърнали в гаражи, на същата улица. Зъболекарят е наел един от тях.

— Разбрано, шефе.

В следващия миг Мегре вече слизаше бързо по стълбището, а после се настани в една от полицейските коли, паркирани в двора.

Докато колата се движеше към Пон Ньоф, за миг му се стори, че зърва зелената шапка на Ернестина. Не беше сигурен в това, но предпочете да не губи време. Всъщност по-скоро се поддаде на раздразнението си срещу Дангаланата.

След като преминаха по Пон Ньоф, той вече съжаляваше за това, но беше късно. Толкова по-зле за нея! Ще го почака.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

В КОЯТО СЕ ОКАЗВА, ЧЕ ВСЕКИ РАЗПИТ СЕ РАЗЛИЧАВА ОТ ДРУГИТЕ, А МНЕНИЕТО НА ЙОЖЕНИ НЕ Й ПРЕЧИ ДА НАПРАВИ КАТЕГОРИЧНО ИЗКАЗВАНЕ

Полицейското управление се намираше на партера на кметството — грозна квадратна сграда сред пустошта, с висящо мръсно знаме, с хилави дръвчета наоколо. Мегре можеше да влезе направо в кабинета на инспекторите. Но за да избегне срещата лице в лице с Гийом Сер, той заобиколи по коридорите, в които ставаше силно течение.

Почти веднага се изгуби сред тях. И тук цареше същата лятна отпускарска атмосфера. Вратите и прозорците навсякъде бяха широко отворени и се виждаше как в празните стаи документите по бюрата потрепват от вятъра. Другаде пък съблеклите се по риза служители си разказваха интересни случки от морето. Само от време на време срещаше по коридора някой данъкоплатец, тръгнал да търси печат или подпис по кабинетите. Най-сетне Мегре забеляза един полицай, който го позна.

— Къде мога да намеря инспектор Вано?

— Вторият коридор вляво, третата врата от началото на коридора.

— Може ли да го повикате. Сигурно в кабинета му седи един мъж. Само не споменавайте името ми на висок глас пред него.

Вано се появи само след миг.

— Той тук ли е?

— Да.

— Как протекоха нещата?

— Нищо особено. Добре че бях взел от управлението една призовка. Позвъних на вратата. Отвори ми прислужницата и аз попитах може ли да видя нейния работодател. Оставиха ме да чакам няколко минути в коридора, после онзи слезе и аз му подадох документа. Прочете го, после ме погледна, без да казва нищо. „Последвайте ме, ако обичате, оставил съм колата отпред.“ Той само повдигна рамене, взе сламена шапка от закачалката, сложи я на главата

си и ме последва. В момента седи на един стол, но досега не е произнесъл нито дума.

Малко по-късно Мегре влезе в кабинета на Вано и видя Сер, който пушеше много тъмна пура. Комисарят седна на мястото на инспектора.

— Извинявам се за безпокойството, господин Сер, но бих искал да ми отговорите на няколко въпроса.

Както и предната вечер, зъболекарят го наблюдаваше с неподвижен поглед, а тъмните му очи не излъчваха никаква симпатия. Внезапно Мегре си спомни на кого му напомня: на турчин, от онези, които навремето рисуваха по картинките. Беше също толкова дебел, а вероятно имаше и същата сила. Защото въпреки дебелината създаваше впечатление за много силен мъж. У него имаше и от презрителното спокойствие на пашите, с чийто образ обикновено украсяват опаковката на някои марки цигари.

Вместо да кимне в знак за съгласие, да каже някоя учтива дума или пък дори да протестира, Сер извади жълтеникав лист хартия от джоба си и хвърли един поглед на него.

— Повикан съм от полицейския комисар на Ньой — каза той. — Сега очаквам да разбера какво иска този комисар от мен.

— Искате да кажете, че отказвате да отговаряте на моите въпроси, така ли?

— Отказвам категорично.

Мегре се поколеба. Беше виждал всякакъв род хора: здравеняци, вироглавци, инати, хитреци, но никой досега не му беше отговарял с такова спокойствие.

— Предполагам, че е излишно да настоявам?

— Да, и аз така смятам.

— Или да се опитам да ви докажа, че поведението ви не е във ваша полза?

Този път събеседникът му се задоволи с въздишка.

— Много добре. Изчакайте, полицейският комисар ще ви приеме след малко.

Мегре отиде да го потърси, но другият не можа веднага да разбере какво се очаква от него. Чак след това се съгласи, при това с голямо нежелание. Кабинетът му беше по-удобен и почти луксозен в

сравнение с останалите помещения. Над камината висеше дори мраморен стенен часовник.

— Кажете на господин Сер да влезе! — каза той на дежурния полицай.

След това му посочи стол, облицован с червено кадифе.

— Седнете, господин Сер. Става дума за обикновена проверка, затова няма да злоупотребявам с времето ви.

Комисарят погледна внимателно един документ, който му бяха донесли току-що.

— Вие ли сте собственик на лека кола с регистрационен номер RS 8822L?

Зъболекарят кимна. Мегре беше седнал на перваза на прозореца и го наблюдаваше. Изглеждаше дълбоко умислен.

— Тази лека кола продължава ли да бъде ваша собственост?

Последва ново кимване с глава.

— Кога сте я ползвали за последен път?

— Предполагам, че имам правото да знам защо ми задавате тези въпроси?

Полицейският комисар взе да се върти на стола си. Никак не му харесваше задачата, която Мегре му беше възложил току-що.

— Да предположим, че леката ви кола е катастрофирала...

— Наистина ли е станало така?

— Да предположим, че са ни съобщили нейния номер като номер на лека кола, блъснала пешеходец.

— И кога е станало това?

Служителят хвърли укорителен поглед към Мегре.

— Във вторник вечерта.

— И къде е станало това?

— Близо до Сена.

— Колата ми не е излизала от гаража във вторник вечерта.

— Някой би могъл да я използва без ваше знание.

— Не вярвам. Гаражът се заключва.

— Значи вие твърдите, че не сте използвали колата си във вторник вечерта, нито пък по-късно през нощта, така ли?

— Къде са свидетелите на катастрофата?

Отново последва отчаян поглед от страна на полицейския комисар по адрес на Мегре. И тъй като разбираше, че това няма да

доведе до нещо смислено, му направи знак да не настоява повече.

Зъболекарят стана и за миг като че изпълни целия кабинет с масивното си тяло. После си сложи сламената шапка и като хвърли продължителен поглед към Мегре, излезе от стаята.

— Направих каквото можах, нали видяхте.

— Да, видях.

— Успяхте ли да получите някаква информация?

— Може би.

— Този човек може да ни създаде неприятности. Той си знае правата.

— Да, знам.

Като че без да иска, Мегре бе започнал да имитира зъболекаря. Гледаше със същия мрачен и неподвижен поглед. После тръгна на свой ред към вратата.

— В какво го обвинявате, Мегре?

— Все още не знам. Възможно е да е убил жена си.

Отиде да благодари на Ваню, после излезе навън, където го чакаше колата на Съдебната полиция. Преди да се качи в нея, изпи една чаша в бара на ъгъла и като се погледна в огледалото, се запита как ли би изглеждал със сламена шапка. После по лицето му се изписа странна усмивка. Помисли си, че сега, може да се каже, започваше битка в тежка категория. Каза на шофьора:

— Минете по улица „Дьо ла Ферм“.

Недалеч от номер 43 А забелязаха Сер, който вървеше по тротоара с широки крачки, леко небрежно. Както повечето дебеланковци, стъпваше малко разкрячено. Пак пушеше една от обичайните си дълги пури. Когато минаваше покрай гаража, вероятно забеляза инспектора, който стоеше там на пост, обаче онзи нямаше къде да се скрие.

Мегре се поколеба за миг дали да не нареди на шофьора да спре пред къщата с черната желязна порта. Но с каква цел? Освен това вероятно нямаше да го пуснат вътре.

Ернестина чакаше в остъклената чакалня на „Ке дез’ Орфевр“. Той я въведе в кабинета си.

— Има ли нещо ново? — попита го тя.

— Абсолютно нищо.

Мегре беше в лошо настроение. Тя не знаеше, че обикновено в началото на трудно разследване можеше да се каже направо, че обичаше да бъде в лошо настроение.

— А пък аз получих една картичка тази сутрин. Донесох я да ви я покажа.

И тя му подаде една цветна пощенска картичка, на която беше изобразена сградата на кметството в Хавър. Върху нея нямаше никакъв текст, никакъв подпис, само адресът на Дангаланата — „до поискване“.

— От Алфред ли е?

— Да, с неговия почерк е написано.

— Значи не е заминал за Белгия?

— Така изглежда. Сигурно го е било страх да мине през границата.

— Мислите ли, че ще се опита да се качи на някой кораб?

— Не, не мисля. Той никога не е стъпвал на кораб. Ще ви попитам нещо, господин Мегре, обаче ще трябва да ми отговорите честно. Да предположим, че той се върне в Париж, какво ще стане след това с него?

— Искате да знаете дали ще го арестуват ли?

— Да.

— Не могат да го арестуват, след като не е бил заловен на местопрестъплението и след като, от друга страна, Гийом Сер не е подал оплакване и дори отрича някой да е влизал с взлом в дома му.

— Значи никой няма да го закача?

— Не, освен ако не е излъгал и не се е случило нещо друго.

— Мога ли да му обещаю това?

— Да.

— В такъв случай ще пусна съобщение във вестника. Той винаги чете един и същи вестник заради кръстословиците в него.

Тя се взря за миг в лицето му.

— Като че нямате доверие.

— За кое?

— В следствието. В себе си. Знаем ли... Виждали ли сте отново зъболекаря?

— Да, преди около половин час.

— И какво каза той?

— Нищо.

Тя не настоя повече и използва звъна на телефона, за да си тръгне.

— Какво има? — промърмори Мегре в телефонната слушалка.

— Аз съм, шефе. Може ли да дойда?

Само миг по-късно Жанвие влезе в кабинета, потръпващ от радост и очевидно доволен от себе си.

— Имам страшно много неща да ви казвам. Да започвам ли веднага? Имате ли една секунда?

Оживлението му спадна донякъде, като видя как се държи Мегре. Най-напред свали сакото си, а после взе да дърпа вратовръзката, за да освободи дебелия си врат от нея.

— Най-напред отидох в оня семеен пансион, за който вече ви споменах. Прилича на някои от хотелите по левия бряг, с палмови дървета в хола и стари дами, които седят във фотьойли. Изобщо нямаше нито един посетител под петдесет години. Бяха главно чужденки — англичанки, швейцарки и американки, от онези, които ходят по музеите и по цял ден пишат безкрайни писма.

— После?

Мегре познаваше обстановката, но нямаше нужда да му го казва.

— Мария ван Аерт е живяла там една година. Хората още си я спомнят, понеже била доста известна там. Изглежда, била доста весела и все се смеела, като при това целият ѝ огромен бюст се тресял. По цял ден се тъпчела със сладкиши. Освен това присъствала на всички лекции, изнасяни от преподаватели в Сорбоната.

— Това ли е всичко? — рече Мегре с такъв вид, все едно не разбираше защо Жанвие проявява толкова силно въодушевление.

— Всеки ден пишела писма от по осем-десет страници.

Комисарят вдигна рамене, а после погледна към инспектора, малко по-заинтригуван. Започваше да разбира.

— Все на един и същи човек — нейна приятелка от пансиона, която живее в Амстердам. Имам името ѝ. Веднъж тази приятелка ѝ дошла тук на гости. Двете живели заедно в една стая в продължение на три седмици. Предполагам, че след като Мария се е омъжила, е продължавала да ѝ пише. Приятелката ѝ се казва Гертруда Оостинг, омъжена е за собственик на бирария. Сигурно няма да е трудно да намерим адреса ѝ.

— Обади се в Амстердам.

— Искате ли да ви дам писмата й?

— Последните, ако е възможно.

— Точно така си помислих и аз. В Брюксел все още нямат никакви новини за Тъжния Алфред.

— Той е в Хавър.

— Да се обадя ли в Хавър?

— Аз ще се обадя. Кой е свободен там, в съседната стая?

— Торанс се върна тази сутрин на работа.

— Изпрати ми го.

Той също беше от тежката категория. Когато вървеше по тротоара на някоя улица, никога не можеше да остане незабелязан.

— Ще застанеш на пост на улица „Дьо ла Ферм“, в Ньой, точно срещу номер 43А. Това е къща с градинка и желязна порта. Няма нужда да се криеш, дори напротив. Ако видиш оттам да излиза един тип, по-висок и по-едър от теб, тръгваш упорито след него.

— И това ли е всичко?

— Трябва да направиш така, че да има кой да те замести през нощта. Има един човек от полицията в Ньой, който стои на пост малко по-нататък, пред гаражите.

— Ами ако онзи тип тръгне с кола?

— Вземи някоя от колите тук и я паркирай до тротоара.

Нямаше сили да се прибере за обяд вкъщи. Беше още по-горещо от предния ден. Над града надвиснаха буреносни облаци. Повечето мъже се разхождаха по улиците със сако под мишница, а хлапетата се плискаха в Сена. Отиде да хапне набързо в „Брасри Дофин“, след като вече беше изпил две чаши перно. Беше един вид предизвикателство. После отиде да види Моерс, под нагорещения покрив на Двореца на правосъдието, в отдел „Съдебна самоличност“.

— Да речем, към единайсет часа вечерта. Донеси необходимите материали. И вземи някого със себе си.

— Добре, шефе.

Беше вдигнал по тревога полицията на Хавър. Дали Тъжния Алфред все пак беше взел влака на Северната гара по посока на Лил например, или пък веднага след разговора си с Ернестина беше хукнал към гарата Сен Лазар?

Сигурно се беше „окопал“ в някоя бедна мебелирана стая или бродеше от кръчма в кръчма и пиеше газирана вода „Виши“ в малки шишенца. Освен ако не се опитва да се промъкне на борда на някой от корабите. Дали и в Хавър беше толкова топло, колкото в Париж? Все още не бяха открили таксито, което вероятно бе откарало Мария Сер заедно с багажа ѝ. Служителите на Северната гара не си спомняха за нея.

Когато към три часа отвори вестника, Мегре прочете следната обява на Ернестина:

За Алфред. Върни се в Париж. Няма опасност.
Всичко е наред. Ернестина

Беше четири и половина, когато се събуди във фотьойла си, с вестник на коленете. Дори не беше обърнал страницата. Беше заспал. А сега имаше неприятен вкус в устата и гърбът му се беше схванал.

Нито една от колите на Съдебната полиция не беше в двора, така че трябваше да вземе такси чак в края на кея.

— Улица „Дьо ла Ферм“, в Ньой. Ще ви кажа къде да спрете.

Замалко да задреме отново. Беше пет без пет, когато каза на шофьора да спре пред вече познатото бистро. На терасата нямаше никого. Малко по-надалече забеляза силуета на дебелия Торанс, който крачеше напред-назад в сянката. Плати на шофьора и седна на терасата с въздишка на задоволство.

— Какво да ви донеса, господин Мегре?

Бира, разбира се! Беше толкова жаден, че можеше да изпие на един дъх пет или шест половинки.

— Не се ли е появявал?

— Кой, зъболекарят ли? Не. Видях майка му тази сутрин, беше се запътила към булевард „Ришар Валас“.

Желязната порта изскърца. Дребна и нервна на пръв поглед жена пое по отсрещния тротоар. Мегре плати поръчката си и я настигна точно когато вече почти беше стигнала до Булонския лес.

— Госпожа Йожени?

— Какво искате?

Очевидно любезността не беше най-силната страна на хората от този дом.

— Искам да си поприказвам малко с вас.

— Нямам време за приказки. Трябва да си оправям къщата, като се върна.

— Аз съм от полицията.

— Това не променя нещата.

— Трябва да ви задам няколко въпроса.

— Длъжна ли съм да ви отговарям?

— Със сигурност би било добре.

— Не обичам полицията.

— Това си е ваше право. Харесват ли своите работодатели?

— Дребнави хора.

— И старата госпожа Сер също ли?

— Стара злобарка.

Бяха стигнали до автобусната спирка. Мегре вдигна ръка да спре преминаващо празно такси.

— Ще ви закарам до дома ви.

— Не ми харесва много да ме виждат с ченге, но все пак това си е кяр.

Тя се качи с достойнство в колата.

— Какво не им харесват на тези хора?

— Ами вие? Защо си завирате носа в техните работи?

— Младата госпожа Сер замина ли си?

— Младата! — рече тя с ирония.

— Добре де, да речем, снахата?

— Тя си замина, да. Добър ѝ път!

— И тя ли беше злобарка?

— Не.

— Не я ли харесвахте?

— Винаги ровеше из бюфета, а после, когато станеше време за хранене, намирах само половината от храната, която току-що бяхме приготвили.

— Кога замина тя?

— Във вторник.

Тъкмо прекосяваха моста на Пюто. Йожени потропа на стъклото на шофьора.

— Тук живея — каза тя. — Имате ли още нужда от мен?

— Може ли да се кача за момент у вас?

Намираха се на многолюден площад. Прислужницата тръгна към тясна уличка вдясно от малко магазинче, а после пое по стълбище, където миришеше на мръсна сапунена вода.

— Само ако можете да им кажете да оставят сина ми на мира.

— На кого?

— На другите ченгета, на тези тук. Никога няма да престанат да му създават неприятности.

— Той какво прави?

— Разни работи.

— А какво точно работи?

— Да не би да знам? Толкова по-зле за вас, ако вкъщи не е подредено. Не мога да чистя по цял ден у другите и да държа чисто и у дома си.

Тя отиде да отвори прозореца, понеже в къщата въздухът бе застоил. Но нямаше безредие, като се изключи леглото в единия ъгъл. Помещението, подобно на трапезария, дори беше почти кокетно.

— Какво става всъщност? — попита тя, докато сваляше шапката си.

— Не можем да открием Мария Сер.

— Е, разбира се, нали е в Холандия.

— И в Холандия не можем да я намерим.

— Ами че защо я търсите?

— Защото имаме основания да смятаме, че е била убита.

Малко пламъче се беше мярнало в кафявите очи на Йожени.

— Ами че защо тогава не ги арестувате?

— Още нямаме доказателства.

— Да не би да разчитате аз да ви ги намеря?

Отиде до газовата печка и сложи да се топли вода, после се върна при Мегре.

— Какво се случи във вторник?

— Тя цял ден си приготвяше багажа.

— Един момент. Била е омъжена от две години и половина, нали така? Предполагам, че е имала доста лични вещи.

— Имаше най-малко трийсет рокли и още толкова чифта обувки.

— Беше ли кокетна?

— Не хвърляше нищо. Някои рокли бяха отпреди десет години. Не ги носеше вече, но не би ги подарила за нищо на света.

— Значи беше стисната?

— А нима всички богати не са!?

— Казаха ми, че носела само един сандък и два куфара.

— Точно така. Останалото беше заминало предната седмица.

— Искате да кажете, че е изпратила и други сандъци?

— Сандъци, куфари, кутии. Един камион от агенция за превоз дойде да вземе всичко това в четвъртък или в петък миналата седмица.

— Погледнахте ли надписа на тях?

— Не си спомням точния адрес, но бяха адресирани до Амстердам.

— А господин Сер знаеше ли за това?

— Разбира се.

— Значи е било решено отдавна, че ще заминава?

— Да, след последната ѝ криза. След всяка криза тя почваше да говори за това връщане в родината си.

— Какви са били тези кризи?

— Тя казваше, че били сърдечни.

— Била е болна от сърце, така ли?

— Така изглежда.

— Идвал ли е лекар да я преглежда?

— Да, доктор Дюбюк.

— А вземаше ли някакви лекарства?

— Да, при всяко хранене. Всички те вземаха лекарства. Останалите двама също — всеки си има по едно шишенце с хапчета и едно с капки пред чинията си.

— Гийом Сер болен ли е?

— Не знам.

— А майка му?

— Всички богати са болни.

— Те добре ли се разбираха помежду си?

— Понякога по цели седмици не си говореха изобщо.

— Мария Сер пишела ли е писма?

— Може да се каже — от сутрин до вечер.

— А случвало ли ви се е да носите писмата ѝ до пощата?

— Да, често. Бяха адресирани винаги до едно и също лице, някаква жена със странно име, която живее в Амстердам.

— Семейство Сер богати ли са?

— Предполагам.

— А Мария?

— Тя със сигурност. Иначе той нямаше да се ожени за нея.

— Вие работехте ли при тях, когато те са се оженили?

— Не.

— Знаете ли кой им е прислужвал по онова време?

— Те постоянно си сменят прислужниците. На мен ми е последна седмица. Всеки се маха, след като опознае реда в къщата.

— И защо така?

— Да не мислите, че е много приятно да гледаш как ти броят бучките захар в захарницата и как ти избират наполовина изгнила ябълка за десерт?

— Това старата госпожа Сер ли го прави?

— Да. Под предлог, че на нейната възраст тя работела по цял ден, което си е нейна работа, тя изниква пред теб веднага щом като имаш нещастieto да поседнеш дори за една минутка.

— И сигурно ви се кара?

— Не, никога не ми се е скарала. Много ми се ще да видя как ще стане това! Тя прави нещо много по-лошо. Прекалено възпитана е и затова гледа с един такъв скръбен поглед, все едно че тъкмо ти си причината за нейното отчаяние.

— Нищо ли не ви направи впечатление, когато отидохте на работа в сряда сутринта?

— Не.

— Не забелязахте ли, че едно от стъклата на прозорците е било счупено предната нощ или че маджунът на един от прозорците е съвсем отскоро?

Тя поклати глава.

— Вие бъркате деня.

— Кой ден беше тогава?

— Два-три дни по-рано. В деня, когато имаше много силна буря.

— Сигурна ли сте?

— Абсолютно. Трябваше дори да лъскам пода в кабинета, понеже беше наваляло от прозореца.

— А кой сложи новото стъкло?

— Господин Гийом.

— Той сам ли отиде да го купи?

— Да. Беше купил и нов маджун. Беше около десет часа сутринта. Сигурно е ходил до железарията на улица „Лоншан“. В никакъв случай няма да викнат някого да оправи нещо в къщата, ако могат да минат без това. Затуй господин Гийом винаги сам отпущва тоалетните.

— Сигурна ли сте за датата?

— Абсолютно.

— Благодаря ви.

Мегре нямаше повече никаква работа тук. Всъщност нямаше повече какво да прави и на улица „Дьо ла Ферм“. Или пък трябваше да предположи, че Йожени просто повтаря предварително заучени думи. В такъв случай тя лъжеше дори повече от другите.

— Нали не мислите, че те са я убили?

Той не отвърна и тръгна към вратата.

— Заради стъклото на прозореца ли?

В гласа ѝ се долавяше някакво колебание.

— Непременно ли трябва стъклото да е било счупено точно в онзи ден, в който вие казвате?

— Защо? Искате ли да ги видите в затвора ли?

— Разбира се, това би ми доставило удоволствие. Обаче преди малко ви казах самата истина...

Тя съжаляваше за това. Малко ѝ оставаше да промени показанията си.

— Можете все пак да отидете до железарията и да попитате дали е купил оттам стъклото и маджуна.

— Благодаря ви за съвета.

Той спря за момент пред един магазин, който беше точно железария. Обаче не беше онзи, който търсеше. Изчака малко и спря едно такси.

— Улица „Дьо ла Ферм“.

Нямаше смисъл да оставя Торанс и инспектора от Ньой да се мотаят още по тротоарите. Изведнъж в съзнанието му се появи споменът за Ернестина и онази комедия, която му беше изиграла на улица „Лунна“. Сега това не му се видя никак странно и се замисли за

нея. Понеже именно тя го бе накарала да тръгне по тази следа. А той беше хукнал глупаво право напред. Бяха го направили за смях дори тази сутрин, в кабинета на полицейския комисар.

Вкусът на лулата не му харесваше. Кръстоса и прекръстоса крака. Стъклената преграда между него и шофьора не беше затворена.

— Минете по улица „Лоншан“. Ако железарският магазин е още отворен, спрете за малко там.

Все едно хвърляше ези-тура. Това беше последната му стъпка. Ако железарията е затворена, той няма да си прави труда да се върне пак там, независимо от Ернестина и Тъжния Алфред. А и какво доказваше, че Алфред наистина е влизал в дома на улица „Дьо ла Ферм“?

Да, той беше тръгнал с велосипеда си от кея Жемап, а после, рано сутринта, се беше обадил по телефона на жена си. Обаче никой не знаеше какво наистина си бяха говорили.

— Отворено е!

Беше железарски магазин, където имаше и отделение за кинкалория. Високо момче в сива престилка тръгна срещу Мегре сред кофи и метли с най-различна големина.

— Продавате ли стъкла за прозорци?

— Да, господине.

— Ами маджун?

— Да, разбира се. Носите ли размерите на прозореца?

— Не, не е за мен. Познавате ли господин Сер?

— Зъболекаря ли? Да, господине.

— От вашите постоянни клиенти ли е?

— Да, има сметка в нашия магазин.

— Виждали ли сте го тези дни?

— Лично аз не съм, понеже онзи ден се върнах от отпуска. Може би е идвал в мое отсъствие. Лесно можем да разберем това, като погледнем в книгата.

Продавачът не задаваше никакви въпроси. Потъна в полумрака на магазинчето, после отвори някаква вedomост, сложена върху нещо като висок пулт.

— Купил е стъкло за прозорци миналата седмица.

— Можете ли да ми кажете в кой ден е станало това?

— В петък.

Бурята бе в четвъртък вечерта. Значи Йожени беше права, както и старата госпожа Сер!

— Освен това е купил и половин фунт^[1] маджун.

— Благодаря ви.

Всичко се крепеше като че на конец, само на едно машинално движение на младежа в сива престилка, който тъкмо се канеше да затваря магазина. Като че съвсем несъзнателно той продължи да прелиства ведомостта. После каза:

— Тази седмица пак е идвал.

— Какво?

— В сряда. Купил е стъкло със същите размери, 42 на 65 см и още веднъж половин фунт маджун.

— Сигурен ли сте в това?

— Мога да ви кажа дори, че е идвал доста рано сутринта, тъй като това е първата ни продажба за този ден.

— В колко часа отваряте магазина?

Това беше важно, понеже Йожени, която започваше работа в девет часа, твърдеше, че всички стъкла са били в добро състояние в сряда сутринта.

— Ние идваме в девет, обаче шефът слиза в осем, за да отвори магазина.

— Благодаря, приятелю. Добър човек си ти.

А този *добър човек* после вероятно още дълго се е чудел защо мрачният на влизане мъж внезапно беше изпаднал в толкова добро настроение.

— Предполагам, че няма опасност някой да унищожи страниците на тази ведомост?

— С каква цел някой би го сторил?!

— Все пак ви препоръчвам да внимавате. Утре сутринта ще изпратя човек, който да ги фотографира.

Той извади от джоба си картичка и я подаде на младежа, който прочете с изумление написаното на нея:

ДИВИЗИОНЕН КОМИСАР МЕГРЕ

СЪДЕБНА ПОЛИЦИЯ

ПАРИЖ

— Къде отиваме сега? — попита шофьорът.

— Спрете за малко на улица „Дьо ла Ферм“. Ще видите малко бистро от лявата ви страна...

По този случай си заслужаваше да пийне чаша бира. Замалко да извика Торанс и инспектора да пийнат заедно с него по една. Но в крайна сметка се задоволи с шофьора си.

— Какво ще пиете?

— За мен една минерална вода „Виши“.

Цялата улица беше като позлатена от слънцето. Чуваше се как от полъха на лекия ветреца шумолят листата на големите дървета в Булонския лес.

Малко по-далече по улицата имаше черна желязна порта, малка градинка с малък тревист правоъгълник отпред, спокойна и подредена къща, напомняща манастир.

Някъде из тази къща се намирал старата жена, досущ като директорка на манастир, и мъж, приличащ на турчин, с когото Мегре имаше сметки за уреждане.

Животът беше хубав.

---

[1] Фунт или паунд (от латински: *pondus* — тегло, гира) е единица за измерване на маса и тегло. 1 фунт = 559 грама. — Бел.ред. ↑

ГЛАВА ПЕТА

В КОЯТО, ВМЕСТО ЖАНВИЕ, МЕГРЕ НАУЧАВА СТРАННОТО МНЕНИЕ НА МАРИЯ СЕР, ПО БАЩА ВАН АЕРТ, ЗА НЕЙНИЯ СЪПРУГ И В КОЯТО ОСВЕН ТОВА СТАВА ДУМА ЗА ПРОИЗТИЧАЩИТЕ ОТ ТОВА ФОРМАЛНОСТИ

Ето как протече останалата част от деня. Най-напред Мегре изпи две половинки заедно със своя таксиметров шофьор, който пък се задоволи само с чаша „Виши“. Беше в онази част на деня, когато започва да става хладно. Точно когато се качваше отново в колата, му хрумна да отиде с таксито до пансиона, където Мария ван Аерт беше живяла в продължение на една година.

Нямаше никаква важна работа там. По-скоро се поддаде на манията си „да души“ из къщите на хората, за да може по-добре да ги разбере.

Стените бяха боядисани в кремавобяло. Всичко там беше кремаво, сладникаво, като в сладкарница, а напудреното лице на собственичката приличаше на много сладка торта.

— Какво прелестно същество беше тя, господин Мегре! И каква прелестна компания трябва да е била на своя съпруг! Толкова много искаше да се омъжи.

— Искате да кажете, че тя се е стремилa към брак, така ли?

— А нима всички млади момичета не мечтаят да имат съпруг?

— Тя е била около четирийсет и осем годишна, когато е живяла тук, при вас, ако не се лъжа?

— Но по характер си беше останала толкова млада! Забавляваше се от най-дребните неща. Да ви кажа, правеше й удоволствие да погажда дребни номера на квартирантите ми. Знаете ли, близо до Мадлената има един магазин, който никога не бях забелязвала, преди да ми спомене тя за него. Продават разни забавни играчки, например изкуствени мишки, лъжици, които ти се разтапят в кафето, някакви уреди, които се слагат под покривката, за да вдигнат тайно чинията на някой от сътрапезниците, чаши, от които не можеш да пиеш, и какво ли още не. Е, тя беше една от най-редовните им клиентки. Но при това

беше и много образована, познаваше всички музеи в Европа и прекарваше по цели дни в Лувъра.

— Тя представи ли ви онзи, който щеше да стане неин съпруг?

— Не, падаше си малко потайна. Може да се е страхувала да го доведе тук — да не би да предизвика завист у другите жени. Казват, че бил мъж с величествена осанка, приличал на дипломат.

— А, така ли?

— Бил зъболекар, ми каза тя, но приемал само подобрани пациенти с предварително уговорена среща. Бил от доста богато семейство.

— А госпожица Ван Аерт?

— Нейният баща ѝ беше оставил доста прилична сума.

— Кажете ми, беше ли скъперница?

— Значи са ви разказали за това? Във всеки случай, беше наистина пестелива. Например, когато трябваше да ходи до града, винаги изчакваше някоя друга от постоянните клиентки да тръгне за там, за да си разделят с нея цената за таксито. Всяка седмица спореше за сметката си.

— Знаете ли как се е срещнала за първи път с господин Сер?

— Не вярвам да е станало по обявата.

— Значи е пуснала обява във вестниците, така ли?

— Да, но не беше насериозно. Не вярваше, че ще излезе нещо от тази работа. Направи го по-скоро на шега. Не си спомням точния текст, но беше писала нещо от сорта на: „Изискана дама, богата чужденка, търси господин със същото положение с цел брак“. Получи стотици писма. Определяше среща на онези, които ѝ пишеха, в Лувъра — ту в една зала, ту в друга, а те трябваше да държат определена книга в ръка или да имат цвете в петлицата.

Имаше и други жени като нея, дошли от Англия, Швеция или Америка. Седяха във фотьойлите на колелца в хола и над тях се носеше приглушеният шепот на въртящите се електрически вентилатори.

Беше към седем часа, когато Мегре слезе от таксито си на „Ке дез’ Орфевр“. В сянката на тротоара забеляза Жанвие, който се приближаваше със загрижен израз на лицето и някакъв пакет под мишница. Изчака го, за да се качат заедно по стълбището.

— Наред ли е всичко, момчето ми?

- Да, шефе.
- Какво носиш там?
- Това е вечерята ми.

Жанвие не се оплакваше, но лицето му придоби мъченически израз.

- Но защо не се прибереш вкъщи?
- Заради тази нещастна Гертруда.

Кабинетите бяха почти празни. Ставаше силно течение, понеже беше излязъл вятър, а всички прозорци в сградата стояха отворени.

— Успях да открия Гертруда Оостинг в Амстердам. По-точно, говорих с прислужницата ѝ по телефона. Трябваше да издиря някой доброволен преводач сред хората, които чакаха за личната си карта в канцеларията за чужденци, понеже прислужницата не разбираше бъкел френски. После ѝ се обадох отново.

За лош късмет тази госпожа Оостинг беше излязла със съпруга си още в четири часа следобед. Днес щяло да има някакъв концерт на открито и някакво шествие, а после семейство Оостинг трябвало да ходи на вечеря с приятели, но прислужницата не знаеше къде точно. Тя не знаеше освен това и кога ще се върнат, понеже ѝ заръчали да сложи децата да спят.

И като стана дума за деца...

- Какво има?
- Не, нищо, шефе.
- Хайде кажи, де!

— Нищо особено. Само дето жена ми беше разочарована. Днес е рожденият ден на най-големия ни син и тя се беше приготвила за малко празненство вечерта. Но няма значение.

— Ти попита ли прислужницата дали Гертруда Оостинг говори френски?

- Да, говори.
- Хайде, тичай вкъщи!
- Какво?

— Казвам ти да тичаш у дома. Остави ми сандвичите си, аз ще остана тук.

— Госпожа Мегре няма да е доволна обаче.

Жанвие продължи още малко да се опъва, но после все пак хукна, за да хване влака за покрайнините. Мегре хапна сам в кабинета

си, после отиде да си побъбри с Моерс в лабораторията. Моерс си тръгна чак в девет часа, след като вече съвсем се беше стъмнило.

— Добре ли разбра какво ти казах?

— Да, шефе.

Трябваше да вземе фотограф със себе си и цяла купчина апаратура. Не беше много законно, но след като Гийом Сер беше купил две стъкла за прозорци, а не едно, това вече нямаше значение.

— Свържете ме с Амстердам, ако обичате...

Прислужницата на другия край на жицата издърдори нещо неразбираемо. Обаче му се стори, че тя казва, че госпожа Оостинг още не се е върнала. После се обади на жена си.

— Нали няма да ти е неприятно да дойдеш да пийнем по нещо на терасата на „Брасри Дофин“? Вероятно ще имам работа около час-два още. Вземи такси.

Беше приятна вечер. Двамата се чувстваха тук също толкова добре, колкото и на някоя от терасите по „Гран булевар“. С изключение на гледката пред тях, която се състоеше единствено от неприветливото стълбище на Съдебната палата.

Неговите хора сигурно вече работеха трескаво на улица „Дьо ла Ферм“. Мегре изрично беше наредил да изчакат, докато семейство Сер си легне. Торанс трябваше да стои на пост пред къщата, за да бъдат избегнати всякакви изненади. Останалите трябваше да влязат в гаража, който не се виждаше от прозорците на къщата, и да започнат старателен оглед на автомобила. Това беше работа на Моерс и на фотографа. Всичко, както си му е редът: пръстови отпечатащи, изследване на прахта и всички останали неща от този род.

— Като че си много доволен.

— Да, определено не съм ядосан.

Той не си призна, че само допреди няколко часа далеч не беше в същото настроение. Просто взе да си поръчва една след друга малки чашки, а госпожа Мегре се задоволи с чаша чай.

Оставя я на два пъти сама, за да отиде до кабинета си и да се обади в Амстердам. Чак в единайсет и половина чу глас, който вече не беше на прислужницата. Жената му отговори на френски:

— Не ви разбирам много добре.

— Казвам, че ви се обаждам от Париж.

— О! От Париж!

Имаше силен акцент, който впрочем не беше неприятен.

— От Съдебната полиция.

— Полиция ли?

— Да. Обаждам ви се по повод вашата приятелка Мария. Нали познавате Мария Сер, която по баща се казва Ван Аерт?

— Къде е тя?

— Не знам. Точно това искам да ви попитам. Тя често ли ви пишеше?

— Да, често. Трябваше да я чакам на гарата в сряда сутринта.

— И чакахте ли я?

— Да.

— Тя пристигна ли?

— Не.

— Предупреди ли ви с телеграма или по телефона, че няма да дойде на уговорената среща?

— Не. Затова се безпокоя.

— Приятелката ви е изчезнала.

— Какво искате да кажете?

— Какво ви пишеше тя в писмата, които ви изпращаше?

— Много неща.

Тя започна да говори на родния си език на някого, сигурно на съпруга си, който стоеше до нея.

— Мислите ли, че Мария е мъртва?

— Може би. Тя споменавала ли е някога, че е била нещастна?

— Не беше доволна.

— И защо така?

— Не обичаше старата дама.

— Свекърва си ли?

— Да.

— А мъжа си?

— Той, изглежда, не е никакъв мъж, а просто едно голямо дете, което много се страхува от майка си.

— Отдавна ли ви е писала това?

— Почти веднага след сватбата. Няколко седмици след това.

— Вече споменаваше ли, че иска да го напусне?

— Не, още не. Преди една година може би започна.

— А напоследък?

— Мария взе решение. Помоли ме да ѝ намеря апартамент в Амстердам, близо до нас.

— Намерихте ли ѝ?

— Да, и прислужница освен това.

— Така че всичко е било уредено, така ли?

— Да, отидох да я посрещна на гарата.

— Нали няма да ви притеснявам, ако ви помоля да ми изпратите копие от писмата на вашата приятелка? Запазили ли сте ги?

— Пазя всичките ѝ писма, но ще бъде много трудна работа да ги препиша, понеже са доста дълги. Мога да ви изпратя копие на най-важните. Сигурен ли сте, че ѝ се е случило някакво нещастие?

— Убеден съм в това.

— Убили ли са я?

— Твърде е възможно.

— Нейният съпруг ли?

— Не знам още. Слушайте, госпожо Оостинг, бихте могли да ми направите голяма услуга. Съпругът ви има ли автомобил?

— Да, разбира се.

— Нека бъде така добър да ви закара до централното полицейско управление, което е отворено през цялата нощ. Кажете на дежурния инспектор, че сте очаквали да пристигне вашата приятелка Мария. Покажете последното ѝ писмо. Кажете също така, че сте изключително обезпокоена и че бихте искали да започне разследване.

— Трябва ли да споменавам за вас?

— Това няма значение. Важното е да поискате да започне разследване.

— Добре. Отивам веднага.

— Благодаря ви. Не забравяйте за писмата, които обещахте да ми изпратите.

Той почти веднага се обади отново в Амстердам, но този път набра номера на полицията.

— След малко ще имате посещение от страна на госпожа Оостинг, която ще ви разкаже за изчезването на своята приятелка, госпожа Сер, по баща Ван Аерт.

— В Холандия ли е изчезнала?

— Не, в Париж. За да мога да действам, имам нужда от официално оплакване. Щом като запишете нейното заявление, бих

искал да ми изпратите телеграма, в която нареждате да започнем разследване.

Това отне известно време. Инспекторът на другия край на жицата не можеше да разбере по какъв начин Мегре от Париж може да му съобщи за евентуалното посещение на госпожа Оостинг.

— По-късно ще ви обясня. Единственото, което ми трябва в момента, е да ми изпратите тази телеграма. Пратете я с препоръка. Ще я получа за по-малко от половин час.

Той се върна при госпожа Мегре, която го чакаше на терасата на бирарията.

— Приключи ли вече?

— Още не. Ще пийна една чаша и ще те заведа дотам.

— Къде, вкъщи ли?

— Не, в кабинета.

Госпожа Мегре винаги се впечатляваше от това. Беше влизала в помещенията на „Ке дез’ Орфевр“ само в много редки случаи и не знаеше какво да прави.

— Като че се забавляваш. Изглеждаш така, като че си намислил да скроиш номер на някого.

— Да, може и така да се каже.

— И на кого?

— На един, който прилича едновременно на турчин, на дипломат и на хлапе.

— Нищо не разбирам.

— Има си хас!

Много рядко Мегре изпадаше в такова весело настроение. Колко ли калвадоса беше изпил? Четири или може би пет? Този път, преди да се върне в кабинета си, той погълна чаша бира от половин литър и хвана ръката на жена си, за да измине онези двеста метра по кея, които ги делиха от сградата на Съдебната полиция.

— Само едно нещо искам от теб: не започвай пак да ми разправяш, че тук е пълно с прах и че всички канцеларии имат нужда от едно голямо почистване!

А по телефона попита:

— Има ли телеграма за мен?

— Не, няма нищо, господин комисар.

Десет минути по-късно целият екип, с изключение на Торанс, се завърна от улица „Дьо ла Ферм“.

— Всичко ли мина добре? Някакви неприятности?

— Никакви неприятности. Никой не се е появявал. Торанс настоя да почакаме, докато не угаснат всички прозорци в къщата, а пък Гийом Сер дълго се мота, преди да легне да спи.

— А леката кола?

Ваше, който нямаше повече никаква работа, поиска разрешение да си отиде вкъщи. Останаха само Моерс и фотографът. Госпожа Мегре, седнала на един стол, все едно беше дошла на гости, придоби онзи разсеян вид на човек, който не слуша какво се говори край него.

— Прегледахме всички части на колата, която, изглежда, не е била използвана от два-три дни. Резервоарът е наполовина пълен. Вътре в колата всичко си е на мястото. В задния багажник забелязах две-три доста пресни драскотини.

— Все едно са слагали там нещо обемисто и тежко?

— Би могло да бъде и от това.

— Например голям куфар?

— Голям куфар или сандък.

— Някакви следи от кръв вътре?

— Не. Никакви косми също. Помислил съм за това. Бяхме взели прожектор, а вътре в гаража има електрически контакт. Сега Емил ще прояви снимките.

— Веднага се качвам — каза фотографът. — Ако можете да изчакате само двайсетина минути...

— Чакам. Моерс, ти нямаше ли впечатлението, че колата е била почиствана наскоро?

— Не отвън. Не е била мита в гараж. Но като че отвътре са я изчеткали старателно. Вероятно дори са вадели килима, за да го изтупат, защото не успях да открия никаква прах по него. Но все пак взех някои проби, които ще анализирам.

— Имаше ли четка някъде в гаража?

— Не, търсих, но нямаше. Сигурно са я отнесли със себе си.

— С една дума, като се изключат драскотините...

— Да, друго нищо особено няма. Може ли да се кача горе?

Двамата с госпожа Мегре останаха сами в кабинета.

— Не ти ли се спи?

Тя отвърна, че не ѝ се спи. Имаше навика да разглежда по особен начин обстановката, в която съпругът ѝ беше прекарал по-голямата част от живота си, а тя почти не я познаваше.

— Винаги ли е така?

— Кое?

— Едно разследване. Когато не се прибираш вкъщи.

Сигурно ѝ се струваше, че е доста спокойно, прекалено лесно, че всичко това много наподобява игра.

— Зависи.

— За убийство ли става дума?

— Повече от вероятно е.

— Познаваш ли виновника?

Тя отвърна поглед, когато той я погледна с усмивка. После го попита:

— Той знае ли, че го подозираш?

Мегре кимна.

— Мислиш ли, че сега спи?

Тя добави след малко, с леко потръпване:

— Това трябва да е ужасно.

— Сигурно на горката жена също не ѝ е било много весело.

— Знам, обаче сигурно е станало по-бързо. Не е ли така?

— Може би.

Издиктуваха му по телефона телеграмата на холандската полиция и му съобщиха, че ще му изпратят копие от нея на другия ден сутринта.

— Готово! Сега вече можем да си вървим у дома.

— Струва ми се, че чакаше някакви фотографии.

Той отново се усмихна. Всъщност тя искаше да разбере какво става. Вече нямаше желание да си ходи у дома да спи.

— Няма да науча нищо ново от тях.

— Така ли мислиш?

— Сигурен съм. Както и от анализите на Моерс.

— Защо? Защото убиецът е взел всички предпазни мерки, така ли?

Той не отговори, загаси лампата и поведе жена си по коридора, където екипът по чистота вече започваше работата си.

* * *

— Вие ли сте, господин Мегре?

Той погледна будилника, който показваше осем и половина. Жена му го беше оставила да се наспи. Беше разпознал гласа на Ернестина.

— Нали не ви събуждам?

Той предпочете да ѝ отговори отрицателно.

— Обаждам се от пощата. Пристигнала е още една картичка за мен.

— От Хавър ли е?

— Не, от Руан. Нищо не пише, още не е отговорил на моето съобщение. Само моя адрес — „до поискване“, както вчера.

Настъпи мълчание. После тя попита:

— Има ли нещо ново при вас?

— Да.

— Какво е то?

— Една история със стъкла за прозорци.

— Това хубаво ли е?

— Зависи за кого.

— За нас например?

— Да, мисля, че е хубаво за вас и за Алфред.

— Нали вече не мислите, че съм ви излъгала?

— Засега не.

Като отиде на работа, Мегре си избра Жанвие да го придружава този ден, така че той седна зад кормилото на малката черна кола на Съдебната полиция.

— Улица „Дьо ла Ферм“.

Беше сложил телеграмата в джоба си. После нареди на Жанвие да спре колата пред желязната порта, през която и двамата преминаха с възможно най-професионален вид. Едно перде на първия етаж, където още не бяха затворили капациите на прозорците, леко помръдна. Отвори им по пантофи Йожени, като продължаваше да бърше мокрите си ръце в престилката.

— Добър ден, Йожени. Господин Сер си е вкъщи, така че бих искал да поговоря с него.

Някой се надвеси над перилата на стълбището и се чу глас на стара жена да казва:

— Йожени, поканете господата в салона.

Жанвие влизаше за първи път в къщата и беше впечатлен. Чуваше се как някой ходи напред-назад над главите им. После, без никакъв преход, вратата се отвори и огромният силует на Гийом Сер запълни почти цялата ѝ рамка.

Беше също толкова спокоен, колкото и предната вечер. Гледаше ги със същото спокойно безочие.

— Имате ли заповед? — попита той с леко потрепващи устни.

Мегре нарочно се бавеше, докато изваждаше портфейла от джоба си, докато го отваряше и търсеше в него документа. Най-сетне му го подаде учтиво.

— Заповядайте, господин Сер.

Онзи не очакваше това. Прочете бланката и отиде до прозореца, за да разчете подписа. Мегре му каза:

— Както сам виждате, това е заповед за обиск. Започнало е разследване във връзка с изчезването на госпожа Мария Сер, по баща Ван Аерт, след подадено оплакване от страна на госпожа Гертруда Оостинг, в Амстердам.

При тези думи старата дама влезе в стаята.

— Какво има, Гийом?

— Нищо, мамо — отвърна ѝ той със странно кротък глас. — Струва ми се, че тези господа тук искат да разгледат нашата къща. Качете се в стаята си.

Тя се поколеба и погледна Мегре, като че за да поиска съвет от него.

— Нали ще се държите спокойно, Гийом?

— Разбира се, мамо. Оставете ни сами, моля ви.

Нещата не протичаха точно както Мегре ги беше предвидил. Комисарят смръщи вежди.

— Предполагам — каза той, докато старата дама се отдалечаваше със съжаление, — че желаете да получите помощта на адвокат? След малко ще трябва да ви задам някои въпроси.

— Нямам нужда от адвокат. След като имате заповед за обиск, не мога да се противопоставя на вашето присъствие тук. Това е всичко.

Капаците на прозорците на партера бяха спуснати. До този момент те бяха стояли в полумрак. Сер тръгна към първия прозорец.

— Сигурно искате да виждате по-добре?

Той говореше с безразличие и ако можеше да се долови изобщо някакво чувство в гласа му, то беше презрение.

— Вършете си работата, господа.

Беше едва ли не шокиращо да видят същия този салон на дневна светлина. Сер мина в съседния кабинет и също отвори капаците на прозорците, а после влезе в своя кабинет.

— Когато поискате да се качите на първия етаж, само ме предупредете.

Жанвие поглеждаше от време на време изненадано шефа си. А той определено не беше в доброто си настроение от сутринта, нито от предната вечер. Изглеждаше разтревожен.

— Ще позволите ли да ползвам вашия телефон, господин Сер?
— попита той със същата хладна любезност, с която събеседникът му се държеше с него.

— Това си е ваше право.

Мегре набра телефонния номер на Съдебната полиция. Тази сутрин Моерс му бе предал своя заключителен доклад и както комисарят предполагаше, той бе горе-долу отрицателен. Анализът на прахта не беше дал никакъв резултат. По-точно, почти никакъв. В предната част на автомобила, на мястото на шофьора, Моерс беше открил съвсем малко количество тухлена прах.

— Свържете ме с лабораторията. Ти ли си, Моерс? Можеш ли да дойдеш на улица „Дьо ла Ферм“ заедно с хората си и с апаратурата?

Наблюдаваше Сер, който тъкмо палеше дълга тъмна пура и изобщо не трепна.

— Започва голямата игра! Не, няма никакъв труп. Да, ще бъде тук.

И тогава каза, като се обърна към Жанвие:

— Можеш да започваш.

— От тази стая ли?

— От която искаш.

* * *

Гийом Сер вървеше по петите им и ги наблюдаваше, без да пророни нито дума. Не носеше вратовръзка и беше облякъл черно сако от алпака върху бялата си престилка. Докато Жанвие изследваше чекмеджетата на бюрото, Мегре прелистваше професионалните зъболекарски картони и си водеше бележки в дебелия тефтер.

Всъщност всичко това до голяма степен наподобяваше комедия. Той щеше много да се затрудни, ако трябваше да обясни точно какво търси. С други думи, ставаше въпрос дали в даден момент Сер ще прояви определено безпокойство на което и да било място в къщата.

Докато претърсваха салона например, той не се и помръдна дори. Продължи да стои неподвижно и с подчертано достойнство, опрял се на камината от кафяв мрамор. Наблюдаваше Мегре и като че се питаше какво ли търси той в неговия каталог. Но сега това приличаше по-скоро на любопитство, отколкото на страх.

— Имате твърде малко пациенти, господин Сер.

Онзи не отговори и само повдигна рамене.

— Установявам, че броят на пациентките ви доста надхвърля броя на пациентите.

Онзи го гледаше, като че искаше да каже: „И какво от това?“

— Виждам освен това, че сте се запознали с Мария ван Аерт именно в качеството си на зъболекар.

Той откри записи за пет нейни посещения в разстояние на два месеца, както и подробно описание на лечението, което ѝ е било прилагано през онзи период.

— Знаехте ли, че е богата?

Онзи отново повдигна рамене.

— Познавате ли доктор Дюбюк?

Той кимна.

— Бил е личен лекар на жена ви, ако не се лъжа. Вие ли ѝ го препоръчахте?

Виж ти! Най-сетне той беше проговорил!

— Доктор Дюбюк лекуваше Мария ван Аерт, преди тя да стане моя съпруга.

— Когато се оженихте за нея, знаехте ли, че е сърдечноболна?

— Беше ми споменавала за това.

— Сериозно ли беше болна?

— Д-р Дюбюк ще ви осведоми, ако той самият смята, че трябва да направи това.

— Първата ви жена също е била болна от сърце, нали?

— Ще намерите свидетелството за нейната смърт някъде между картоните.

Всъщност Жанвие се чувстваше най-неудобно от всички. Зарадва се, като видя, че пристигат специалистите от отдел „Съдебна самоличност“, които щяха да променят донякъде атмосферата в къщата. Когато колата спря пред железната порта, Мегре отиде лично да отвори вратата, а после каза тихо на Моерс:

— Започваме с най-голяма скорост. Трябва да претърсим най-основно цялата къща.

А Моерс, който беше разбрал и вече беше забелязал едрия силует на Гийом Сер, му отвърна шепнешком:

— Смятате, че това ще му направи впечатление ли?

— В крайна сметка, може би ще направи впечатление поне на някого.

И съвсем скоро домът на зъболекаря заприлича на къща, която е била завзета от разпоредител-оценители предвид предстояща разпродажба на търг. Колегите от „Съдебна самоличност“ не пропускаха от погледа си нито едно кътче. Откачаха портретите и картините, отместиха пианото и фотьойлите, за да погледнат под килимите, изваждаха и струпваха едно върху друго чекмеджета, като изваждаха документите.

Най-напред се появи госпожа Сер. Тя хвърли един поглед отдалече, от вратата, а после се отдалечи, съкрушена. След това се появи Йожени и веднага взе да мърмори:

— После ще върнете всичко на място, надявам се?

Взе още повече да мърмори, когато стигнаха до нейната кухня и дори до шкафовете, в които подреждаше метлите си.

— Само да можехте да ми кажете точно какво търсите.

Но те не търсеха нищо определено. А може би Мегре всъщност не търсеше нищо. Просто наблюдаваше мъжа, който вървеше по петите им и който дори за миг не загуби спокойствието си.

Защо Мария беше писала на своята приятелка, че всъщност Сер е едно голямо дете? Докато хората на Мегре продължаваха своята работа, той хвана телефонната слушалка и се свърза с доктор Дюбюк.

— Ще си бъдете ли вкъщи още известно време? Мога ли да дойда да си поприказваме? Не, няма да отнеме много време. Да, ще кажа това на прислужницата, благодаря.

В чакалнята на Дюбюк имаше петима пациенти, но той беше обещал на комисаря, че ще го пуснат да влезе през задната врата. Живееше на две крачки, край кея. Мегре стигна пеш дотам и мина покрай железарията. Същият млад продавач от предния ден го поздрави отдалече.

— Няма ли да изпратите някой да фотографира ведомостта?

— По-късно.

Дюбюк беше на около петдесет, с червеникава брадичка. Носеше пенсне.

— Докторе, вие сте лекували госпожа Сер, нали така?

— Младата госпожа Сер. Е, да речем, по-младата от тях.

— Никога ли не сте лекували някого другиго в къщата?

— Един момент! Да, лекувах една прислужница, която си беше порязала ръката преди две-три години.

— Госпожа Сер наистина ли беше болна?

— Да, имаше нужда от истинско лечение.

— Сърцето ли?

— Хипертрофия на сърцето. Освен това ядеше прекалено много и се оплакваше от газове.

— Често ли ви викаше да я прегледате вкъщи?

— Горедолу един път в месеца. Но понякога идваше и в кабинета ми.

— Бяхте ли й предписали някакви лекарства?

— Само успокоително, под формата на хапчета. Нищо токсично.

— Смятахте ли, че сърцето може някой ден да й изиграе някоя лоша шега?

— Не, със сигурност. След десет-петнайсет години, може би...

— Тя не правеше ли нещо, за да отслабне?

— На всеки четири-пет месеца решаваше да започне диета. Но всеки път издържаше не повече от няколко дни.

— Виждали ли сте съпруга й?

— Да, случвало ми се е понякога да го видя.

— Какво мислите за него?

— В какъв смисъл? Една от моите пациентки ходеше при него да си лекува зъбите. Тя ми сподели, че бил много добър специалист и бил много внимателен.

— А като човек?

— Стори ми се доста затворен по характер. Какво се е случило?

— Жена му е изчезнала.

— О!

Всъщност Дюбюк изобщо не го беше грижа. Той направи само някакъв неопределен жест.

— Случват се такива работи, нали? Не трябва да я търси с помощта на полицията, защото тя никога няма да му прости това.

Мегре предпочете да прекрати този разговор. На връщане заобиколи, за да мине покрай гаража, където никой вече не стоеше на пост. В отсрещната сграда даваха апартаменти под наем. Портиерката стоеше на прага и лъскаше медната дръжка на вратата.

— Стаята ви гледа ли към улицата? — попита я той.

— Какво ви интересува?

— Аз съм от полицията. Бих искал да знам дали познавате лицето, което паркира леката си кола в гаража отсреща, първия отдясно.

— Той е зъболекар.

— Виждате ли го от време на време?

— Виждам го, когато идва да паркира леката си кола.

— Виждали ли сте го тази седмица?

— Слушайте! Я ми кажете всъщност за какво са бърникали в неговия гараж вчера вечерта? Крадци ли са били? Казах на мъжа ми...

— Не са били крадци.

— Вие ли бяхте?

— Няма значение. Виждали ли сте го тази седмица да изкарва оттам колата си?

— Струва ми се, че да.

— Не си ли спомняте кой ден беше? Или колко беше часът?

— Беше вечерта, доста късно. Почакайте. Бях си легнала, но станах. Не ме гледайте така. Сега ще си спомня.

Тя като че правеше някакви сметки наум.

— Точно така, защото мъжът ми имаше зъбобол. Така че станах да му донеса аспирин. Ако той беше тук, веднага щеше да ви каже

какъв ден е било. Забелязах, че автомобилът на господин Сер излиза от гаража, и дори си рекох, че това е направо съвпадение.

— Защото съпругът ви е имал зъбобол, затова ли?

— Да. И защото в същия този момент един зъболекар се намира точно пред нашата къща. Минаваше полунощ. Госпожица Жермен се беше прибрала. Значи е било вторник, понеже тя излиза само във вторник вечер. Ходи да играе карти с приятели.

— Леката кола излизаше от гаража, така ли? Не я ли прибираха?

— Не, излизаше с нея.

— В каква посока тръгна колата?

— Към Сена.

— Не я ли чухте да спира малко по-надалеч, например, пред дома на господин Сер?

— Повече не ѝ обърнах никакво внимание. Бях боса, а подът е студен, понеже ние с мъжа ми спим на полуотворен прозорец. Какво е направил?

Какво можеше да отвърне Мегре? След като ѝ благодари, си тръгна, прекоси малката градинка и позвъни на вратата. Йожени му отвори и отправи мрачен, изпълнен с упрек поглед към него.

— Господата са горе! — обяви тя сухо.

Бяха приключили с партера. От първия етаж се дочуваха шумни стъпки, трясък от мебели, които някой влачи по пода. Мегре се качи и видя старата госпожа Сер. Беше седнала на стол по средата на стълбищната площадка.

— Вече не знам къде да седна — рече тя. — Все едно се местим да живеем на друго място. Но какво всъщност търсят те, господин Мегре?

Застанал по средата на една от стаите, окъпана в слънце, Гийом Сер пак палеше пура.

— О, боже, защо я оставихме да си тръгне! — въздъхна старицата. — Ако можех дори да предположа...

Тя не уточни какво би направила, ако бе успяла да предположи какви неприятности щеше да ѝ навлече изчезването на снаха ѝ.

ГЛАВА ШЕСТА

В КОЯТО МЕГРЕ ВЗЕМА РЕШЕНИЕ, ПРЕДИЗВИКВАЩО ИЗУМЛЕНИЕ У НЕГОВИТЕ СЪТРУДНИЦИ, А КАБИНЕТЪТ МУ ЗАПРИЛИЧВА ВА БОКСОВ МАЧ

Беше три и четирийсет, когато Мегре взе решение, и четири и двайсет и пет, когато разпитът започна. Обаче тържественият и едва ли не драматичен момент бе именно моментът на вземане на това решение.

Поведението на Мегре истински изненада онези, които работеха заедно с него в дома на улица „Дьо ла Ферм“. Още от сутринта имаше нещо необичайно дори в начина, по който комисарят ръководеше цялата операция. Не беше първото претърсване, в което те участваха. Но колкото повече напредваше търсенето им, толкова по-различно ставаше от всяко предишно. Трудно биха могли да определят разликата. Пръв забеляза това Жанвие, понеже той познаваше шефа най-добре от всички.

Когато им бе наредил да започнат, в погледа на Мегре бе проблеснало мъничко, радостно и едва ли не някак диво пламъче. Беше ги пуснал да тичат из къщата, все едно беше насъскал хайка кучета по прясна следа. Насърчаваше ги не толкова с гласа, колкото изобщо с цялото си поведение.

Дали това не се бе превърнало в личен въпрос, който трябваше да се реши между него и Гийом Сер? А по-точно казано: ако събитията бяха протекли по същия начин, щеше ли Мегре да вземе същото решение и в същия момент, ако мъжът от улица „Дьо ла Ферм“ не тежеше колкото него — погледнато и от физическата, и от душевната му страна?

Още от самото начало Мегре като че ли нямаше търпение да премери силите си лично с него.

В други моменти обаче мотивите му бяха съвършено различни. Интересно, дали не му доставяше в известен смисъл порочно удоволствие да обръща с главата надолу цялата къща?

Рядко им се беше случвало да работят в такава обстановка, в която царяха спокойствие и хармония. Но беше някак потайна, минорна хармония, в която и най-вехтите предмети не изглеждаха смешни и в която не бяха открили абсолютно нищо подозрително, дори след дългите часове на задълбочено търсене.

Когато Мегре заговори отново в три и четирийсет, все още не бяха открили нищо. Търсеците бяха обзети от известно притеснение и дори очакваха шефът вече да се оттегли, след като се извини.

Какво бе накарало Мегре да вземе това решение? А дали самият той знаеше? У Жанвие дори се прокрадна подозрението, че той може да е изпил прекалено много аперитиви, когато към един часа отиде да хапне на терасата на отсрещното бистро. Наистина в дъха му след това се долавяше мирис на перно.

Йожени не беше сложила масата за своите работодатели. На няколко пъти идваше да им шепне нещо на ухото — ту на старата госпожа Сер, ту на зъболекаря. В един момент забелязаха, че майката се храни права в кухнята, като че наистина местеха другаде цялата покъщнина. А понеже малко по-късно Гийом отказа да слезе, прислужницата се качи да му занесе сандвич и чаша кафе.

В този момент те тъкмо претърсваха тавана. Това беше най-интимната част от къщата, по-интимна дори от спалните и от шкафовете за бельо.

Таванът бе широк и се осветяваше от фенери, които хвърляха два големи светли правоъгълника върху сивкавия дървен под. Жанвие беше отворил два кожени калъфа и един от колегите от „Съдебна самоличност“ внимателно разглеждаше оръжието.

— Ваше ли е това оръжие?

— На моя тъст е. Самият аз никога не съм ходил на лов.

Само преда един час в стаята на Гийом бяха открили пистолет. Бяха го изследвали, а после Мегре го бе сложил в купчината предмети, които трябваше да отнесат за по-внимателна проверка.

В тази купчина имаше от всичко по малко. Включително и професионалните картони на зъболекаря, откритият в нощното шкафче в стаята на старата дама смъртен акт на нейния съпруг, както и този на първата ѝ снаха.

Имаше и мъжки костюм. Жанвие беше забелязал едно съвсем леко скъсано място на ръкава. Гийом Сер твърдеше обаче, че не го е

обличал от десетина дни.

Цялото пространство беше задръстено от стари куфари, сандъци, каси, мебели със счупени крака, качени на тавана, защото не служеха вече за нищо. В един ъгъл имаше детско столче с цветни топчета от двете страни на таблата и дървено конче без опашка и без грива.

Работата не спря и по обяд. Един по един инспекторите излизаха да хапнат. Моерс се задоволи само със сандвича, който беше донесъл за него фотографът.

Към два часа се обадиха от службата на Мегре. Съобщиха му, че със самолет от Холандия е пристигнал доста дебел плик, адресиран до него. Каза им да го отворят. Бяха писмата на Мария, написани на холандски.

— Извикайте преводач и му кажете веднага да се захваща за работа.

— Тук ли?

— Да, там. Да не си тръгва от „Кея“, преди да съм дошъл аз.

В поведението на Гийом Сер не бе настъпила никаква промяна. Вървеше по петите им и не пропускаше нито едно тяхно действие или движение. Изглежда обаче, дори за миг не се бе притеснил.

Наблюдаваше Мегре по особен начин и беше ясно, че останалите не го интересуват. Наистина този въпрос трябваше да се решава само между тях двамата. Инспекторите бяха обикновени фигуранти. Дори Съдебната полиция не беше от значение. Борбата между тях носеше много по-личен характер. В погледа на зъболекаря прозираше чувство, което трудно можеше да се определи. Нещо като упрек или презрение.

Във всеки случай, той не се впечатляваше от цялата тази операция на високо равнище, но вече престана да протестира. Понасяше нашествието в своя дом и в интимния си живот с високомерно примирение, без да се забелязва у него каквато и да било тревога.

Безволев човек ли беше, или пък бе коравосърдечен? И двете възможности бяха еднакво вероятни. Телосложението му наподобяваше борец, а поведението му — човек, сигурен в себе си. Въпреки това думите на Мария, че приличал по-скоро на голямо дете, не изглеждаха неуместни. Кожата му имаше белезникав, нездрав цвят. В едно от чекмеджетата бяха намерили цял куп лекарски рецепти, прикрепени на няколко свитъка. Някои от тях бяха отпреди двайсет

години. Историята на семейните заболявания сигурно можеше да бъде възстановена с помощта на тези рецепти, някои от които — вече пожълтели. Освен това в банята на първия етаж имаше малко, боядисано в бяло шкафче, в което имаше аптекарски шишенца и най-различни нови и стари кутийки с хапчета.

Тук не се хвърляше нищо, дори старите метли, струпани в един ъгъл на тавана, редом с изхабените и вече втвърдени кожени обувки, които вече никога нямаше да послужат никому.

Всеки път, когато излизаха от някоя от стаите, за да минат към следващата, Жанвие отправяше към шефа си поглед, с който като че искаше да каже: „Пак нищо!“

Защото Жанвие все още очакваше да открият нещо. Дали Мегре, напротив, се надяваше, че няма да намерят нищо? Той не проявяваше никакво учудване, наблюдаваше ги как си вършат работата и само лениво подръпваше от време на време от лулата си. Дори понякога за четвърт час изобщо не поглеждаше към зъболекаря.

Научиха за неговото решение косвено и поради това то имаше още по-поразяващ ефект.

След като Гийом Сер затвори и двете капандури на тавана, всички слязоха. Майка му беше излязла от стаята си, за да наблюдава как си тръгват. Всички се бяха скупчили на стълбищната площадка. Мегре се обърна внезапно към Сер и, все едно му съобщаваше най-естественото нещо на света, каза:

— Сложете си вратовръзка и си обуйте обувките?

Наистина, от сутринта той беше останал по пантофи. Сер веднага разбра и го погледна, очевидно изненадан, но без да показва това. Майка му отвори уста, за да протестира или да поиска обяснение, но Гийом я стисна за ръката и я отведе в стаята ѝ.

Жанвие попита съвсем тихо:

— Ще го арестувате ли?

Мегре не отговори. Не знаеше какво ще направи. Честно казано, беше взел решението именно в този момент, на стълбищната площадка.

* * *

— Влезте, господин Сер. Бихте ли седнал?

Стенният часовник на камината показваше 16,25. Беше събота. Мегре установи това от движението по улиците, докато преминаваха през града с колата.

Комисарят затвори вратата след себе си. Прозорците бяха отворени и всички документи по бюрото му потрепваха под предметите, с които бяха затиснати, за да не хвъркнат от вятъра.

— Помолих ви да седнете.

Междувременно отвори шкафа, за да окачи там шапката и сакото си и да си измие ръцете на емайлираната мивка.

В продължение на десет минути не каза нито дума на зъболекаря, понеже беше зает да подписва документите, които чакаха на бюрото му. Звънна на Жозеф, предаде му папките, а после с бавни и педантични движения натъпка наредените пред него половин дузина лули.

Рядко някой, попаднал в ситуация като тази на Сер, издържаше толкова дълго, без да задава въпроси, без да се ядосва, без да кръстосва и прекръстосва крака.

Най-сетне се почука на вратата. Беше фотографът, работил с тях през целия ден, на когото Мегре бе възложил специална задача. Той подаде на комисаря едно още мокро доказателство под формата на документ.

— Благодаря ви, Дамбоа. Останете горе. Не си тръгвайте, без да ме предупредите.

Изчака вратата да се затвори и запали една от лулите си:

— Господин Сер, приближете малко стола си, ако обичате.

Те се озоваха един срещу друг, разделяше ги само ширината на бюрото. Мегре му подаде документа, който държеше в ръцете си.

Не добави нищо. Зъболекарят взе документа, извади очилата от джоба си, разгледа го внимателно и го остави на бюрото.

— Слушам ви.

— Нямам какво да ви кажа.

Беше снимката на онази страница от търговската книга на железарията, върху която беше записана продажбата на второто стъкло и на втория половин фунт маджун.

— Давате ли си сметка за всичко, което произтича от това?

— От думите ви следва ли, че срещу мен се предявява обвинение?

Мегре се колебаеше.

— Не — реши да отвърне най-накрая. — Официално сте призован като свидетел. Но ако желаете, готов съм да ви предявя обвинение. По-точно ще поискам от прокурора да направи това. А в резултат ще можете да си осигурите помощта на адвокат.

— Вече ви казах, не желая адвокат.

Това бяха само първите ходове. В момента двама борци тежка категория взаимно се наблюдаваха, преценяваха се един друг, изпробваха силите си в този кабинет, превърнал се в ринг. В помещението на инспекторите, където Жанвие в същия момент информираше колегите си за станалото, цареше пълна тишина.

— Мисля, че ще трае дълго! — им бе казал той.

— Шефът обаче ще отиде докрай.

— Той знае какво прави.

Всички знаеха какво означава това. Но Жанвие пръв се обади по телефона на жена си и ѝ каза да не се чуди, ако изобщо не се прибере тази нощ.

— Имате ли някакво сърдечно заболяване, господин Сер?

— Сърдечна хипертрофия, както вероятно и вие.

— Баща ви е починал в резултат на сърдечно заболяване, когато вие сте били на седемнайсет години, така ли?

— На седемнайсет и половина.

— Първата ви жена е починала в резултат на сърдечно заболяване, а и втората ви жена е била болна от сърце.

— Според статистиката около трийсет на сто от хората умират в резултат на сърдечна недостатъчност.

— Имате ли осигуровка „Живот“, господин Сер?

— Да, още от детските ми години.

— Наистина, видях полицата преди малко. Ако не се лъжа обаче, майка ви няма такава осигуровка.

— Да, така е.

— А баща ви е имал.

— Струва ми се, че да.

— И първата ви жена също ли?

— Много добре видях, че отнесохте всички документи със себе си.

— Ами втората ви жена?

— Това е доста често срещано явление.

— По-рядко срещано явление обаче е сума от няколко милиона в банкноти и в злато да се съхранява в огнеупорна каса.

— Така ли мислите?

— Можете ли да ми кажете защо пазите толкова много пари в дома си, без да ви носят лихва?

— Предполагам, че в наше време хиляди хора правят същото. Вие забравяте за валутните закони, които неведнъж са довеждали до паника, налагане на извънредни данъци и до последователни девалвации...

— Разбрах мисълта ви. Приемате ли, че вашето намерение е било да скриете тези капитали и да измамите данъчната система?

Сер мълчеше.

— Знаеше ли жена ви — имам предвид втората ви съпруга, Мария, — че тези пари са били заключени в огнеупорната ви каса?

— Да, тя знаеше за това.

— Вие ли й казахте?

— Нейните собствени пари бяха там само допреди няколко дни.

Той отговаряше, без да бърза, като претегляше думите си и ги отронваше една по една, вперил сериозен поглед в комисаря.

— Между документите ви не открих брачния договор. Трябва ли от това да правя извод, че сте се оженили с брачен договор за общо притежание върху имуществото?

— Да, така е.

— Това не е ли изненадващо, като се има предвид възрастта и на двама ви?

— Заради този договор щеше да се наложи да направим опис съответно на моята и на нейната собственост.

— Богата ли беше жена ви?

— Да.

— Също колкото вас или повече?

— Горещо-долу колкото мен.

— Изцяло във Франция ли се намира собствеността й?

— Не, само отчасти. От баща си е наследила част от собствеността върху фабрика за сирене в Холандия.

— В каква форма тя съхраняваше останалото си имущество?

— Главно в злато.

— Още преди да се запознае с вас ли?

— Разбирам какво имате предвид, но въпреки това ще ви кажа истината. Именно аз я посъветвах да продаде ценностите си и да купи злато.

— Това злато заедно с вашето ли се намираше в касата?

— Да, заедно.

— И докога остана там?

— До вторник. В ранния следобед, след като беше прибрала почти целия си багаж, тя слезе долу и аз ѝ дадох всичко, което беше нейна собственост.

— Значи в момента на заминаването ѝ тази сума е била в един от двата куфара или в сандъка?

— Да, предполагам.

— Не е ли излизала преди вечеря?

— Не съм я чувал да излиза.

— Значи според вас тя не е излизала, така ли?

Той кимна.

— Обажда ли се по телефона?

— Единственият телефонен апарат в къщата се намира в кабинета, а в този ден тя не го е ползвала.

— Как мога да бъда сигурен, господин Сер, че парите, които намерих в касата, са само ваши, а не ваши плюс тези на съпругата ви?

Без да се вълнува, все със същия уморен или презрителен израз, зъболекарят извади от джоба си зелено тefтерче и го подаде на комисаря. Страниците му бяха покрити с микроскопични цифри. Над тези отляво беше написана буквата „Н“, а над тези отдясно — буквата „М“.

— Какво означава буквата „Н“?

— Ние — искам да кажа, майка ми и аз. Винаги сме имали обща собственост, не сме правили разлика между онова, което принадлежи на мен, и онова, което принадлежи на нея.

— А „М“ без съмнение тук означава Мария, нали?

— Прав сте.

— Виждам една цифра, която се повтаря на равни интервали.

— Тя означава какво е нейното участие в разходите по домакинството.

— Значи всеки месец тя ви е изплащала цената за своята издръжка, така ли?

— Може и така да се каже. Всъщност тя не ми даваше пари, тъй като те се намираха в касата. Просто нейната сметка намаляваше с посочената тук сума.

Мегре продължи да разгръща още няколко минути страниците на тефтерчето, без да казва нищо. После стана и мина в съседния кабинет, а инспекторите веднага се престориха на много заети, както правят учениците в училище.

Шепнешком даде нарежданията си на Жанвие и се поколеба за миг дали да поиска да му качат бира в кабинета. После почти машинално изпи останалото в дъното на една чаша, оставена на бюрото на Ваше.

Върна се пак в своя кабинет. Сер, който не се беше помръднал от мястото си, отново запали една от пурите си и чак след това промърмори доста безочливо:

— Ще позволите ли?

Мегре се зачуди дали да му отговори и повдигна рамене.

— Спомнихте ли си за онова, второто стъкло, господин Сер?

— Изобщо не съм се тревожил за него.

— Но грешите. Би било много по-добре, ако намерите правдоподобно обяснение за него.

— Изобщо не търся обяснение.

— Значи продължавате да твърдите, че само веднъж сте сменяли стъклото на прозореца във вашия кабинет?

— Да, на другия ден след бурята.

— Ще имате ли нещо против да запитаме в метеорологичната служба дали през нощта във вторник срещу сряда в Ньой е имало буря?

— Няма никакъв смисъл. Освен ако това не ви достави удоволствие. Имам предвид бурята миналата седмица.

— Отишли сте на другия ден в железарията на улица „Лоншан“ и сте купили оттам стъкло за прозореца и маджун.

— Нали вече ви казах.

— Твърдите, че оттогава насам не сте влизали повече в този магазин, така ли?

И тогава побутна към него снимката от страницата на ведомостта.

— Защо според вас някой ще си прави труда да вписва за втори път в търговската книга на магазина тази покупка на стъкло за прозорци и на маджун?

— Нямам представа.

— А поради каква причина търговецът ще твърди, че сте идвали в магазина му към осем часа същата онази сутрин?

— Това си е негова работа.

— Кога използвахте за последен път колата си?

— Миналата неделя.

— Къде ходихте?

— Разхождахме се двамата с майка ми два-три часа, както обикновено имаме навик да правим в неделните дни.

— В каква посока?

— По посока на гората Фонтенбло.

— И съпругата ви ли беше заедно с вас?

— Не, тя не се чувстваше добре.

— Бяхте ли решили вече да се разделите?

— Никога не е ставало дума за раздяла. Тя беше уморена и потисната. Не се разбираше понякога с майка ми. По взаимно съгласие решихме, че ще се върне за няколко седмици или за няколко месеца в родината си.

— Но въпреки това тя отнесе и парите си, така ли?

— Да.

— И защо така?

— Защото имаше вероятност да не се върне. Ние не сме вече деца. Можем хладнокръвно да гледаме на живота. В момента просто правим един вид експеримент.

— Кажете ми, господин Сер, за да отиде човек в Амстердам, трябва да премине през две граници, нали така? При излизане от страната френските митничари са много стриктни, що се отнася до износа на капитали. Жена ви не се ли боеше, че златото ѝ ще бъде открито и конфискувано?

— Длъжен ли съм да отговоря на този въпрос?

— Струва ми се, че е във ваш интерес да го сторите.

— Дори ако рискувам да бъда преследван?

— Вероятно това няма да е толкова сериозно, колкото обвинението в убийство.

— Добре тогава. Един от куфарите на жена ми е с двойно дъно.

— Заради сегашното ѝ пътуване ли?

— Не.

— Значи тя вече се е възползвала от него, така ли?

— Да, на няколко пъти.

— За да мине границата ли?

— За да минава през белгийската, а веднъж — и през швейцарската граница. Вероятно ви е известно, че в последно време беше лесно и не толкова скъпо да си купиш злато в Белгия и най-вече в Швейцария.

— Признавате ли, че сте били съучастник при този трансфер на капитали?

— Да, признавам.

Мегре стана и отново влезе в кабинета на инспекторите.

— Можеш ли да дойдеш за малко, Жанвие?

А после се обърна към Сер:

— Моят инспектор ще запише тази част от нашата беседа. Бъдете така добър да повторите пред него всичко, което ми казахте току-що. Жанвие, ще му дадеш да подпише своите показания.

Той излезе и отиде при Ваше. После двамата с него влязоха в кабинета, в който бяха настанили преводача. Беше дребно човече с очила. Пишеше превода си направо на пишещата машина. И само от време на време спираше, за да направи справка в речника, който беше донесъл със себе си.

Имаше най-малко четирийсет писма, повечето от които се състояха от по няколко листа.

— Откъде започнахте?

— От началото. Сигнал съм до третото писмо. И трите са отпреди две години и половина или малко повече. В първата госпожата разказва на своята приятелка, че ще се омъжва. Бъдещият ѝ съпруг бил изискан човек, представителен на вид, от френската висша буржоазия, а майка му приличала на някаква си картина от Лувъра. Мога да ви покажа точното име на художника, който я е нарисувал.

Взе да прелиства листата пред себе си.

— Някой си Клуе. В тези писма непрекъснато се споменава за живопис. Когато говори за времето, тя все споменава Моне или Реноар.

— Сега бих искал да започнете от края.

— Добре, щом така искате. Обаче трябва да знаете, че дори цяла нощ да ги превеждам, няма да мога да свърша до утре сутринта.

— Нали точно затова ви помолих да започнете сега от края. От коя дата е последното писмо?

— От миналата неделя.

— Можете ли да ми го прочетете набързо?

— Мога да ви прочета някои места, за да си създадете някаква представа. Чакайте малко.

Скъпа Гертруда,

Париж никога не е бил толкова сияен, както тази сутрин. Замалко да се съглася да придружа Г... и майка му в гората Фонтенбло, която вероятно вече се е обкичила с цялото великолепие на Коро и на Курбе.^[1]

— Дълго ли продължава така с тези великолепия?

— Да ги пропусна ли?

— Пропуснете.

Преводачът преглеждаше писмото с поглед и движеше устните си, както по време на молитва.

— Ето:

Питам се как ли ще ми подейства, ако се завърна в нашата Холандия с нейните пастелни тонове и сега, когато този момент приближава, чувствам колко съм малодушна.

След всичко, което съм ти разказвала за живота си тук, за Г... и за свекърва ми, сега сигурно се питаш какво става с мен и защо не се радвам.

Сигурно е заради съня ми от миналата нощ, който развали настроението ми през целия ден. Спомняш ли си малката картина, която се намира в музея в Хага и как, когато за първи път я видяхме, ние с теб се изчервихме? Тя не е подписана. Смята се, че е рисувана от някой художник от Флорентинската школа. Забравила съм името му, но на нея е изобразен фавън^[2], метнал на рамо свършено гола жена, която му се съпротивлява. Спомняш ли си я?

Е, в моя сън фавънът имаше лицето на Г..., а изразът му беше толкова свиреп, че се събудих разтреперана и цялата обляна в пот.

Но не от страх и именно това е най-странното. Спомените ми са много объркани. Разбира се, имаше и страх, но и някакво друго чувство. Ще се опитам да ти разкажа за това в сряда. Тогава най-сетне ще можем да си побъбрим така, както правехме при последното ти гостуване тук.

Ще замина във вторник вечерта, това вече е решено. Нямам повече никакви съмнения по този въпрос. Остава ми да чакам само още два дни. Трябва да свърша още цял куп неща през това време, така че то ще мине бързо. Но въпреки това ми се струва още толкова далеч в бъдещето, някак едва ли не нереално.

Понякога, особено след като сънувах този сън, ми се струва, че ще се случи някакво събитие, което ще ми попречи да замина.

Не се бой — решението ми е окончателно. Ще последвам твоя съвет. Не мога повече да понасям живота си тук. Обаче...

— Тук ли сте, шефе?

Беше Жанвие, който се появи с листове хартия в ръка.

— Готово. Той ви очаква.

Мегре взе листовите, остави преводача да си върши работата, а после прекоси кабинета на инспекторите, потънал в собствените си мисли.

Никой в този момент нямаше представа колко време още ще продължи разпитът. Гийом Сер вдигна поглед към комисаря и без някой да му нареди, взе една писалка от бюрото.

— Предполагам, че трябва да подпиша?

— Да, тук. Прочетохте ли го?

— Да, прочетох го. Мога ли да ви помоля за чаша вода?

— Няма ли да предпочетете червено вино?

Зъболекарят го погледна и по лицето му се изписа неопределена усмивка, изпълнена с ирония и горчивина.

— И това ли? — изрече той с крайчеца на устните си.

— Да, и това, господин Сер. Толкова ви е страх от майка ви, че сте принуден да се криете от нея, за да пиете.

— Това въпрос ли е? Трябва ли да отговарям на него?

— Ако държите.

— Трябва да знаете тогава, че бащата на майка ми е бил пияница, двамата й братя, които са вече покойници, също са били пияници, а сестра й е завършила живота си в болница за душевноболни. Майка ми е живяла в постоянен страх, че и аз ще започна да пия, защото не може да повярва, че тази наклонност не е наследствена. Когато бях студент, с тревога ме дебнеше кога ще се върна вкъщи, а понякога отиваше дори да броди край кафенетата по булевард „Сен Мишел“, където обикновено ходех с приятелите си. В нашата къща никога не е имало алкохол. Дори ако понякога в мазето ни има вино, е все тая. Тя винаги държи у себе си ключа от мазето.

— Но пък ви разрешава да пийнете по чаша вино, разрежено с вода, по време на всяко хранене, не е ли така?

— Зная, че е идвала при вас и ви е разказвала за това.

— Тя каза ли ви какво ми е разказала?

— Да.

— Много ли обичате майка си, господин Сер?

— Винаги сме живели само двамата с нея.

— Донякъде като семейна двойка, нали така?

Той леко се изчерви.

— Не разбирам какво искате да кажете.

— Майка ви ревнува ли ви?

— Моля?

— Питам дали майка ви е изпитвала ревност към вашите връзки, както става с вдовиците, които имат един-единствен син. Имате ли много приятели?

— Това във връзка ли е с така нареченото изчезване на съпругата ми?

— Не открих в къщата ви нито едно писмо от ваш приятел, нито от онези групови снимки, каквито имат повечето хора.

Той не каза нищо.

— Няма никакви снимки и на първата ви съпруга.

Отново мълчание.

— И още едно нещо ми направи впечатление, господин Сер. Наистина ли портретът, който виси над камината, е на дядо ви по майчина линия?

— Да.

— На онзи, който пиел много ли?

Той кимна с глава в знак на потвърждение.

— В едно от чекмеджетата видях няколко ваши детски и младежки снимки. Имаше и снимки на жени и мъже, които вероятно са на вашата баба, на леля ви и на вашите чичовци. Все по майчина линия. Не ви ли се вижда странно, че няма нито една снимка на баща ви или на някой от неговото семейство?

— Не беше ми направило впечатление досега.

— Дали не са били унищожени след смъртта на баща ви?

— По-добре е да попитате майка ми по този въпрос.

— Не си ли спомняте дали не са били унищожени?

— Тогава съм бил много малък.

— На седемнайсет години сте били. Какъв спомен ви е останал от баща ви, господин Сер?

— Това част от разпита ли е?

— Както виждате, нито моите въпроси, нито вашите отговори се записват. Баща ви е бил адвокат, така ли?

— Да.

— Сам ли движеше нещата в кантората си?

— Не, не може да се каже. По-голямата част от работата я вършеше главният му писар.

— Той водеше ли светски живот? Или се беше посветил изключително на своето семейство?

— Доста често излизаше.
— Имаше ли любовници?
— Нямам никаква представа.
— В собственото си легло ли почина?
— На стълбището, точно като се е прибирал в стаята си.
— Вие вкъщи ли си бяхте в онзи момент?
— Бях излязъл. Когато се прибрах, той вече беше мъртъв от около два часа.
— Кой се погрижи за него?
— Доктор Дютийо.
— Жив ли е още този доктор?
— Не, почина поне преди десет години.
— Вкъщи ли си бяхте, когато почина първата ви съпруга?
Той смръщи дебелите си вежди и погледна втренчено Мегре.
Долната му устна се изкриви в почти презрителна гримаса.
— Отговорете ми, моля ви.
— Да, бях си вкъщи.
— В коя част на къщата по-точно?
— Бях в кабинета си.
— В колко часа стана това?
— Около девет часа вечерта.
— Жена ви в стаята си ли беше?
— Да, беше се качила горе доста рано. Не се чувстваше добре.
— От много време ли не се чувстваше добре?
— Не си спомням.
— Майка ви с нея ли беше?
— Да, тя също беше на първия етаж.
— Заедно с нея ли?
— Не знам.
— Майка ви ли ви повика?
— Да, струва ми се.
— Беше ли вече мъртва жена ви, когато стигнахте до нейната стая?
— Не, не беше.
— Много по-късно ли почина?
— Петнайсет-двайсет минути по-късно. Докторът тъкмо звънеше на вратата.

- Кой доктор?
- Дютийо.
- Той беше семейният ви лекар, така ли?
- Той ме е лекувал още когато съм бил дете.
- Приятел на баща ви?
- Не, на майка ми.
- Има ли деца?
- Да, две или три.
- Вероятно отдавна не сте ги срещали?
- Никога не съм се познавал лично с тях.
- А защо не сте съобщили в полицията, че са се опитвали да разбият огнеупорната ви каса?
- Нямахме за какво да съобщавам на полицията.
- А какво направихте с инструментите?
- Какви инструменти?
- Онези, които крадецът е оставил на местопрестъплението, след като е избягал.
- Не съм виждал нито инструменти, нито какъвто и да било крадец.
- Не сте ли използвали леката си кола през нощта във вторник срещу сряда?
- Не, не съм я използвал.
- А знаете ли дали някой друг я е използвал?
- Оттогава насам не ми се е налагало да влизам в гаража.
- Когато сте оставили там леката си кола в неделя миналата седмица, имаше ли драскотини по задния багажник и върху десния калник?
- Нищо не съм забелязал.
- Излизали ли сте двамата с майка ви на разходка с колата? Известно време той не отговаряше.
- Зададох ви въпрос.
- Опитвам се да си спомня.
- Това според мен не е толкова трудно. Разхождали сте се по пътя към Фонтенбло. Слизали ли сте от колата?
- Да, разхождахме се из полето.
- Искате да кажете, по някой от селските пътища, така ли?
- По една тясна пътека сред полята, вдясно от пътя.

— Ще можете ли да откриете тази пътека?

— Струва ми се, че ще мога.

— Асфалтирана ли беше?

— Не мисля. Не, малко вероятно е.

— Къде е жена ви, господин Сер?

И комисарят стана, без да очаква да получи отговор на този въпрос.

— Все пак ще трябва да я открием, нали така?

---

[1] Жан Дезире Гюстав Курбе — френски художник, реалист; Жан Батист Камий Коро — френски живописец, майстор на пейзажа. — Бел.ред. ↑

[2] Кривонос горски полубог, с остри уши, опашка и кози крака; съответства на древногръцкия образ за сатир, символ на сладострастието и изкушението. — Бел.ред. ↑

ГЛАВА СЕДМА

В КОЯТО ВИЖДАМЕ В ЧАКАЛНИЯТА ЕДНА, А ПОСЛЕ ДВЕ ЖЕНИ, И ЕДНАТА ОТ ТЯХ ПРАВИ ЗНАК НА МЕГРЕ ДА СЕ ПРЕСТОРИ, ЧЕ НЕ Я ПОЗНАВА

Към пет часа Мегре стана за малко, отиде да отвори вратата, която свързваше неговия кабинет с този на инспекторите, и намигна на Жанвие. Малко по-късно пак стана и въпреки горещината отиде да затвори прозореца заради проникващия отвън шум.

В шест без десет мина в съседната стая, като носеше сакото си в ръка.

— Хайде, твой ред е! — каза той на Жанвие.

И Жанвие, и останалите му колеги вече отдавна знаеха какво ще стане по-нататък. Още когато на улица „Дьо ла Ферм“ комисарят нареди на Сер да го последва, Жанвие вече беше сигурен, че няма скоро да си тръгне от „Ке дез’ Орфевр“. Учудваше го само фактът, че шефът толкова внезапно взе това решение, преди да е получил още всички необходими данни.

— Тя е в чакалнията — прошепна му той.

— Кой?

— Майката.

Мегре настани зад вратата Марлио, един млад инспектор, който владееше стенографията.

— Същите въпроси ли? — попита Жанвие.

— Да, същите. Както и всички други, които ти дойдат наум.

Трябваше да докарат зъболекаря до пълно изтощение. Останалите щяха да сменят Жанвие, да излизат за по чаша кафе или за по половин бира или просто за да подишат малко чист въздух. А той щеше да продължи да седи колкото трябва в същия кабинет, на същия този стол.

Мегре отиде най-напред да види какво прави преводачът, който най-сетне се беше осмелил да свали сакото и вратовръзката си.

— Е, какво разправя тя там?

— Вече преведох последните четири писма. Ето, в предпоследното има един пасаж, който може би ще ви заинтересува.

Вече е решено, скъпа моя Гертруда. Все още се питам как е могло да се случи това. Но при все това последната нощ не съм сънувала или пък, ако съм сънувала, изобщо не си спомням.

— Често ли пише за сънищата си?

— Да. Често ги споменава, а освен това ги тълкува.

— Продължавайте.

Често си ме питала какво не е наред, а аз ти отвърщах, че си фантазираш и че всъщност съм напълно щастлива. Истината обаче е, че се опитвах да убедя самата себе си в това.

В продължение на две години и половина честно полагах всички усилия, за да си внуша, че се чувствам като у дома си в тази къща и че Г... е моят съпруг.

А всъщност знаех, че не е така, разбираш ли? Винаги съм била чужд човек тук. Дори още по-чужда, отколкото в онзи семеен пансион, който ти познаваш и където ние с теб прекарвахме толкова прекрасни часове.

Сигурно се питаш как така внезапно съм се решила да погледна нещата такива, каквито са?

Спомняш ли си, когато двете с теб бяхме малки? Толкова обичахме да сравняваме всичко, което виждаме — хората, улиците, животните — с картинките в нашите албуми. Искрахме животът да прилича на тях. А после, когато започнахме да ходим по музеите, всички неща в живота започнахме да сравняваме с картините в тези музеи.

Тук правех същото нещо. Правех го съзнателно, но без да мисля за това. А тази сутрин отведнъж видях къщата

такава, каквато е в действителност. Погледнах свекърва си и Г... с нови очи, без никакви илюзии.

Отдавна вече нямах такива — имам предвид илюзии. Трябва да ме разбереш правилно. Нямах вече илюзии, но упорито се стремях да не ги изгубя.

Сега вече всичко е свършено. Внезапно реших да замина. Още не съм казала на никого за това. Старата дама изобщо не подозира нищо и продължава да се държи по същия начин с мен. Тя е внимателна и усмихната, при условие че спазвам всички нейни желания.

Това е най-егоистичната жена, която съм срещала.

— Тези думи са подчертани — отбеляза преводачът. — Да продължавам ли нататък?

Колкото до Г..., питам се дали няма да изпита облекчение, когато разбере, че си отивам. Той знае още от самото начало, че между нас няма нищо. Така и не можах да свикна с неговата кожа, с неговата миризма. Разбираш ли сега защо никога не сме живели в една стая, нещо, на което се учудваше толкова в началото?

След две години и половина го възприемам така, все едно току-що съм го срещнала на улицата или в метрото. Дори продължавам да се стряскам всеки път, когато идва при мен в стаята ми. За щастие това не се случва често.

Между нас казано, мисля, че той идва само защото смята, че ми доставя удоволствие, или пък защото смята, че това е негово задължение.

А може би майка му му казва да го прави? Възможно е. Недей да се смееш. Не зная как протичат нещата между теб и твоя съпруг, но що се отнася до Г..., той винаги се притеснява като ученик, на когото са дали за домашно да препише пет страници. Разбираш ли ме?

Често съм се питала дали нещата са протичали по същия начин с първата му жена. Вероятно да. Сигурно така ще бъде с всяка друга жена. Разбираш ли, тези двамата —

има предвид майката и синът — образуват собствен свят и нямат нужда от никого.

Направо е чудно, че старата дама е имала навремето съпруг. Тук, в тази къща, никога не се говори за него. Освен тях на този свят съществуват само онези, чиито портрети висят по стените — покойници, с които обаче те общуват по такъв начин, все едно са по-живи от всички хора на земята. Не издържам повече, Гертруда. След малко ще отида да говоря с Г... Ще му кажа, че имам нужда да подишам родния си въздух и той ще ме разбере. Обаче се чудя как ще дръзне да говори за това с майка си.

— Още много ли има? — попита Мегре.

— Седем страници.

— Продължавайте да превеждате, ще дойда пак по-късно.

Когато стигна до вратата, Мегре се обърна:

— Ако сте гладен или жаден, обадете се в „Брасри Дофин“.

Поръчайте си каквото искате.

— Благодаря.

От коридора видя в остъклената чакалня старата госпожа Сер, която седеше на един от столовете, тапицирани в зелено кадифе, съвършено изправена, със скръстени на скута ръце. Когато забеляза Мегре, понечи да стане, но той мина покрай нея, без да спира, и продължи по-нататък по коридора.

Разпитът едва беше започнал, но все пак беше много странно да гледаш как животът както винаги продължава да си тече навън — облените в слънце улици, минувачите, които сновяха напред-назад, такситата, автобусите, пълни с хора, които дори на платформата четяха вечерните вестници на връщане от работа.

— Улица „Ге Люсак“! — каза той на шофьора. — Ще ви кажа къде да спрете.

Високите дървета в Люксембургската градина потрепваха под лекия ветрец. Всички пейки бяха заети. Някои жени вече бяха облечени в много светли рокли, а по алеите тук-там все още играеха деца.

— Вкъщи ли е адвокат Орен? — попита той портиерката.

— Вече повече от месец, откакто не е излизал, горкият.

Мегре внезапно си беше спомнил за него. Вероятно това бе най-старият адвокат в Париж. Комисарят не знаеше на каква възраст е сега, но помнеше, че бе стар и импотентен мъж. Това обаче не му пречеше да е винаги усмихнат и твърде оживено да говори за жени.

Живееше заедно с почти също толкова стара прислужница в ергенски апартамент, задръстен с книги и гравюри, които колекционираше. Повечето от гравюрите му бяха с любовен сюжет.

Орен седеше във фотьойл пред отворения прозорец с одеяло на коленете, въпреки горещината.

— Е, синко, какво те води насам? Започнах да си мисля, че никой вече не си спомня за мен и всички смятат, че вече отдавна съм заминал за Пер Лашез. За какво става дума този път?

Той не си правеше илюзии и Мегре леко се изчерви, тъй като наистина рядко беше посещавал адвоката безкористно.

— Тъкмо се чудех преди малко дали случайно не сте познавали някой си Сер, ако не бъркам името. Починал е преди трийсет и две или трийсет и три години.

— Ален Сер ли?

— Бил е адвокат.

— А да, Ален, знам го.

— Какво представляваше като човек?

— Предполагам, че нямам право да зная за какво става дума?

— Става дума за неговия син.

— Никога не съм виждал хлапето. Знаех само, че има син, но никога не съм го срещал. Виждате ли, Мегре, ние двамата с Ален бяхме част от една весела група, за която семейният живот не беше най-важното нещо на света. Обикновено се движехме в кръга на артистите от малките театри и зад кулисите им — обръщахме се на малко име към всички танцьорки.

И той добави с лукава усмивка:

— Ако мога така да се изразя!

— Не сте ли познавали жена му?

— Сигурно са ме запознавали с нея. Не живееше ли някъде в Ньой? После Ален изчезна за няколко години от хоризонта. Е, не беше първият, на когото това се случва. След като се оженеха, някои дори

започваха да ни гледат малко отвисоко. Не разчитах, че някога ще го видя отново. После, много по-късно...

— Горе-долу колко време по-късно?

— Не знам. Години. Но чакайте малко. Нашият кръжок вече се беше преместил от квартал „Сент Оноре“ на авеню „Ош“. Десет, а може би дванайсет години... Но така или иначе той се върна в нашия кръг. В началото беше малко странен, все едно си мислеше, че му се сърдим за това, че ни беше изоставил.

— А после?

— Ами после нищо. После още повече се развихри. Доста време ходеше с една певачка с голяма уста, която наричахме... Едно прозвище, което ние ѝ бяхме измислили... Беше нещо нецензурно... Сега не мога да си спомня.

— А пиеше ли?

— Не повече от всеки друг. Две или три бутилки шампанско при случай...

— И какво стана с него?

— Това, което в края на краищата се случва на всички нас. Умря.

— И това ли е всичко?

— Е, синко, за продължението ще трябва да попитате там горе. Това е работа на свети Петър, не е моя. Какво престъпление е извършил неговият син?

— Още не знам нищо. Жена му е изчезнала.

— Веселяк е, така ли?

— Не, точно обратното.

— Жулиета! Донесете ни нещо за пиене.

Наложи се Мегре да остане още половин час със стареца, който упорито търсеше сред своите гравюри някой портрет на танцьорката.

— Не мога да се закълна, че тук си прилича. Един много талантлив тип нарисува това една вечер, когато се бяхме събрали всички в ателието му.

Момичето беше голо и ходеше на ръце. Лицето изобщо не се виждаше по простата причина, че косите му в буквалния смисъл метяха пода.

— Скъпи Мегре, елате ми отново на гости. Ако имахте време да споделите скромната ми вечеря...

Бутилка вино беше оставена в един ъгъл на помещението, за да добие стайна температура, а из целия апартамент се носеше приятно ухание на вкусна вечеря.

* * *

Полицията на Руан, както и тази на Хавър, не беше открила никакви следи от Тъжния Алфред. Вероятно специалистът по огнеупорни каси вече не беше в този град. Може би беше стигнал още по-близо до Париж. Дали беше прочел съобщението на Ернестина? Мегре изпрати един от инспекторите по кейовете със специална задача.

— Откъде да започна?

— От колкото можеш по-далече.

Беше се обадил на жена си да ѝ каже, че няма да се прибира за вечеря.

— Мислиш ли, че ще се видим тази вечер?

— Може би няма.

Той не се надяваше особено да се върне вкъщи. Много добре знаеше, че поема голяма отговорност, като ускорява нещата и като откара Гийом Сер на „Ке дез’ Орфевр“, без да разполага дори с най-малкото доказателство.

Но сега беше прекалено късно. Не можеше вече да го пусне да си върви. Чувстваше се непохватен и в лошо настроение. Седна на терасата на „Брасри Дофин“, но след като прочете менюто от единия до другия му край, си поръча само един сандвич и чаша бира, понеже не беше гладен.

С бавни стъпки изкачи отново стълбището на Съдебната полиция. Вече бяха запалили лампите, макар че още беше светло. Когато стигна до първия етаж, машинално хвърли поглед към чакалнята. Първия предмет, който видя, беше една зелена шапка. Тази шапка вече почваше да му лази по нервите.

Ернестина беше там, седнала срещу госпожа Сер и сложила ръце на скута си точно като старата дама. Изглеждаше също толкова търпелива и примирена. Веднага го забеляза и го погледна подчертано втренчено, а после помръдна леко глава в знак на отрицание. Стори му

се, че иска той да не показва, че я е разпознал. И веднага след това започна да разговаря със старата дама, все едно двете се познаваха отдавна.

Той вдигна рамене, а после бутна вратата на канцеларията на инспекторите. Стенографът работеше, сложил лист хартия на коленете си. Чуваше се умореният глас на Жанвие, прекъсван от стъпките на инспектора, който ходеше напред-назад в съседната стая.

— Значи вие твърдите, господин Сер, че жена ви е отишла да хване такси на ъгъла на булевард „Ришар Валас“. Колко дълго отсъства?

Преди да отиде да го смени, се качи до таванската стаичка на Моерс, който беше зает с подреждане на документи.

— Я ми кажи, драги, нямаше ли някакви други следи в колата освен тухлената прах?

— Колата беше старателно почистена.

— Сигурен ли си?

— Чиста случайност е, че открих малко тухлена прах в една от гънките на килима, точно пред мястото на шофьора.

— Да предположим, че колата не е била почиствана и че водачът е слизал на някакъв селски път.

— Асфалтиран ли?

— Не. Както казах, да допуснем, че е слязъл заедно с лицето, което го е придружавало, че са се разхождали заедно по този път, а после отново са се качили в колата.

— И не са я почистили, така ли?

— Да.

— Щеше да има следи. Може би не много, но щях да ги откроя.

— Добре, само това исках да разбера. Не си тръгвай.

— Разбрано. Впрочем намерих два косъма в стаята на изчезналата жена. Била е естествено руса, но се е боядисвала в червеникаворус цвят. Освен това знам какъв цвят пудра е използвала.

Комисарят слезе пак долу, но този път влезе в собствения си кабинет и свали самото си. През целия следобед беше пушил лула, Жанвие беше пушил цигари, а Сер — пури. Сега въздухът в стаята беше пълен с дим, който образуваше нещо като пелена, стигаща чак до равнището на лампата.

— Не сте ли жаден, господин Сер?

— Не, инспекторът ми даде чаша вода.

Жанвие излезе от стаята.

— Не предпочитате ли чаша бира или чаша вино?

Другият седеше със същия израз на лицето, все едно се сърдеше лично на Мегре заради неговите дребни хитрини.

— Не, благодаря.

— Може би един сандвич?

— Още дълго ли смятате да ме държите тук?

— Нямам представа. Възможно е. Това ще зависи единствено от вас самия.

Мегре тръгна към вратата, но после се обърна към инспекторите.

— Може ли някой да ми донесе пътната карта на района на Фонтенбло?

Не бързаше. Това бяха просто думи, в известен смисъл — просто повърхността на нещата.

— Жанвие, след като се нахраниш, кажи им да донесат тук сандвичи и бира.

— Добре, шефе.

Донесоха му пътната карта.

— Покажете ми точното място, където сте оставили леката си кола в неделя.

Сер се замисли за миг, после взе един молив от бюрото и нарисува кръстче на пресечната точка между пътя и малка селска пътека.

— Ако има ферма с червен покрив отляво, значи точно тази е пътеката.

— Колко време вървахте?

— Приблизително четвърт час.

— Със същите обувки ли бяхте, с които сте обут сега?

Той се замисли за миг, погледна обувките си и кимна.

— Сигурен ли сте?

— Да.

Обувките бяха с каучукови подметки. Върху тях, около фабричната марка, бяха отпечатани концентрични окръжности.

— Не смятате ли, господин Сер, че би било по-просто и по-удобно за вас да седнете? Точно в кой момент убихте жена си?

— Не съм я убил.

Мегре въздъхна и отиде наново в съседната стая да даде разпорежданията си. Толкова по-зле за Сер! Цялата тази работа сигурно щеше да им отнеме още много време. Цветът на лицето на зъболекаря вече не беше толкова свеж, колкото сутринта. Тъмни кръгове започваха да се очертават около очите му.

— Защо се оженихте за нея?

— Майка ми ме посъветва да го направя.

— По каква причина?

— Безпокоеше се, че един ден ще остана сам. Тя си мисли, че още съм дете и трябва някой да се грижи за мен.

— И да не ви разрешава да пиете, нали?

Мълчание.

— Предполагам, че между вас и Мария ван Аерт не е ставало въпрос за любов, нали?

— И двамата приближавахме петдесетте.

— Кога започнахте да се карате?

— Никога не сме се карали.

— Как прекарвахте времето си вечер, господин Сер?

— Аз ли?

— Да, вие.

— Обикновено четях в кабинета си.

— А съпругата ви?

— Тя обикновено пишеше писма в стаята си. Лягаше си рано.

— Много пари ли е загубил баща ви?

— Не ви разбирам.

— Чували ли сте, че баща ви е водел така наречения по онова време бохемски начин на живот?

— Често излизаше от къщи.

— И е харчел големи суми, предполагам.

— Мисля, че да.

— А майка ви му е вдигала скандали, предполагам.

— Ние не сме от хората, които вдигат скандали.

— Колко пари ви донесе първият ви брак?

— Ние с вас не говорим на един и същи език.

— С първата ви жена сте сключили брак при условие за общо притежание върху собствеността, нали така?

— Да, точно така е.

— Но тя е била богата. Следователно вие сте наследили тази собственост, така ли?

— Това не е ли нормално?

— Докато тялото на втората ви жена не бъде намерено, няма да можете да я наследите.

— А защо да не я намерят жива?

— Смятате ли, че това е възможно, господин Сер?

— Аз не съм я убил.

— Защо сте изкарали леката си кола от гаража във вторник вечерта?

— Не съм я изкарвал.

— Портиерката на къщата отсреща ви е видяла. Било е около полунощ.

— Вие забравяте, че има три гаража, три бивши конюшни, чиито врати са една до друга. Както вие самият казахте, било е през нощта. Може да е сбъркала.

— Да, но продавачът от железарския магазин не може да ви е сбъркал с някой друг посред бял ден, когато за втори път сте отишли в магазина да купите маджун и стъкло за прозорци.

— Моята дума срещу неговата.

— Да, но при условие че не сте убили жена си. Какво направихте с куфарите и с нейния сандък?

— Този въпрос ми е задаван вече за трети път. Този път обаче забравихте да споменете за инструментите.

— Къде бяхте във вторник около полунощ?

— Бях в леглото си.

— Леко ли спите, господин Сер?

— Не, но майка ми спи много леко.

— И двамата не сте чули нищо, така ли?

— Мисля, че вече ви отговорих.

— А в сряда сутринта къщата е била напълно в ред, така ли?

— Предполагам, че след като е било започнато следствие, имате право да ми задавате въпроси. Предполагам, че сте решили да изпробвате моята издръжливост, нали? Вашият инспектор вече ми зададе всички тези въпроси, а сега вие започвате отново. Предполагам, че това ще продължава цяла нощ. За да спечеля време, ви казвам веднъж завинаги, че не съм убил жена си. Освен това мога да ви

съобща, че няма повече да отговарям на въпросите, които вече ми бяха зададени. Майка ми тук ли е?

— Има ли някаква причина да смятате, че тя е тук?

— Това ненормално ли ви се струва?

— Тя е в чакалнята.

— Смятате ли да я оставите да си седи там през цялата нощ?

— Няма да направя нищо, за да ѝ попреча. Тя може да прави каквото си иска.

Този път Гийом Сер го погледна с омраза.

— Не бих искал да имам вашата професия.

— А пък аз не бих искал да съм на вашето място.

Известно време те се наблюдаваха мълчаливо, но нито един не сведе поглед.

— Вие сте убили жена си, Сер. Вероятно сте направили същото и с първата си жена.

Онзи изобщо не трепна.

— Ще си признаете накрая.

Презрителна усмивка изкриви устата на зъболекаря. Изтегна се на стола и кръстоса крака.

Чуваше се как в съседната стая келнерът от „Брасри Дофин“ подрежда чиниите и чашите върху бюрото.

— Ще се съглася да хапна малко.

— Може би искате да свалите сакото си?

— Не.

Сер започна бавно да яде сандвича си, а Мегре отиде да му сипе вода от сифончето в шкафа. Беше осем часът вечерта.

* * *

Постепенно стъклата на прозорците взеха да потъмняват. Пейзажът отвън полека-лека се замъгляваше и отстъпваше място на светещи точки, също толкова далечни, колкото звездите.

Наложи се Мегре да изпрати някой да купи тютюн. В единайсет часа зъболекарят пушеше последната си пура, а атмосферата ставаше все по-мъчителна. Комисарят два пъти се разхожда из сградата и отново мерна двете жени, седнали в чакалнята. Втория път бяха

доближили столовете си и си приказваха, все едно отдавна се познаваха.

— Кога сте чистили колата си?

— За последен път я почистваха преди две седмици в един гараж в Ньой, когато ѝ смениха и маслото.

— Била ли е почиствана отново от неделя насам?

— Не.

— Вижте, господин Сер, ние току-що направихме един заключителен експеримент. Един от моите инспектори, който носи обувки с каучукови подметки също като вашите, отиде до кръстопътя, който вие ни посочихте, по пътя за Фонтенбло. Слязъл от колата и се разходил по неасфалтирания селски път, както вие твърдите, че двамата с майка си сте направили тази неделя. После се качил отново в колата си и се върна тук.

След това специалистите от Съдебната полиция, които според всички нас много добре си разбират от работата, направиха анализ на килима в колата.

— Ето прахта и чакъла, които те са събрали.

Той побутна към него едно пакетче върху бюрото. Сер не реагира с никакво движение спрямо хартиения плик.

— Би трябвало да открием същата прах и върху изтривалката на вашата кола.

— Това доказва ли, че съм убил жена си?

— Това доказва, че колата е била почиствана от неделя насам.

— А никой ли не би могъл да влезе в моя кабинет?

— Това е малко вероятно.

— Но нали вашите хора са влизали там?

— Какво намеквате?

— Нищо, господин комисар, не обвинявам никого. Само ви обръщам внимание на факта, че тази операция е била извършена без свидетели, а следователно — без законова гаранция.

— Не желаете ли да говорите с майка си?

— Бихте искали да знаете какво имам да ѝ казвам, нали? Нищо, господин Мегре. Нямам какво да ѝ кажа, а и тя няма какво да ми каже.

Внезапно някаква мисъл му дойде наум.

— Тя яла ли е нещо?

— Не знам. Повтарям ви, че може да прави каквото си иска.

— Но тя няма да излезе оттук, докато аз съм тук.

— Значи може да остане дълго време.

Сер сведе очи и смени тона си. След дълго колебание промърмори, като че бе притеснен донякъде:

— Вероятно би било прекалено да ви помоля да наредите да ѝ занесат един сандвич?

— Това отдавна е направено.

— Тя изяде ли го?

— Да.

— Как се чувства?

— През цялото време говори.

— С кого?

— С някаква жена, която също е в чакалнята. Една бивша проститутка.

В погледа на зъболекаря отново се бе появила омраза.

— Нарочно сте го направили, нали?

— Не е вярно.

— Майка ми няма какво да ви каже.

— Толкова по-добре за вас.

Те прекараха близо четвърт час в мълчание, после Мегре се помъкна още по-мрачен към съседния кабинет. Направи знак на Жанвие, който дремеше в един ъгъл.

— Да продължавам ли по същия начин, шефе?

— Прави каквото намериш за добре.

Стенографът беше напълно изтощен. Преводачът продължаваше да работи в малката стаичка.

— Върви да извикаш тук Ернестина, онази жена със зелената шапка. После я заведи в кабинета на Люка.

Когато Дангаланата влезе, нямаше особено доволен вид.

— Не трябваше да ме прекъсвате. Тя може да се усъмни.

Може би защото вече беше късна нощ, Мегре, без да се замисля, започна да се обръща към нея на „ти“.

— Какво ѝ разказа?

— Че въобще не знам защо са ми наредили да дойда тук, мъжът ми е заминал преди два дни и оттогава нямам никакви новини от него, че мразя полицията и номерата, които тя разиграва. „Те нарочно ме

карат да чакам, за да ми направят впечатление! — й казах. — Въобразяват си, че имат право да правят каквото си искат.“

— А тя какво ти отвърна?

— Попита ме дали съм идвала тук преди това. Казах й „да“, разпитвах я тук цялата нощ преди една година, защото мъжът ми се беше сбил в едно кафене, а другите казваха, че наранил някого с нож. Най-напред тя ме погледна като че с отвращение. После лека-полека започна да ми задава разни въпроси.

— За какво ви разпитваше?

— Най-вече за вас. Разказах й най-лошите неща, които успях да измисля. Освен това й казах, че винаги най-накрая карате хората да си признаят, дори като използвате за това най-бруталните средства.

— Така ли?!

— Знам какво правя. Разказах й случая с онзи човек, когото сте оставили гол през цялата нощ в кабинета си посред зима, а освен това сте оставили и прозореца отворен.

— Но това никога не се е случвало.

— Но й направи впечатление. Вече не е толкова сигурна в себе си, както в началото. През цялото време се напрягаше, за да чуе нещо. „Той бие ли ги? — попита ме тя.“ „Понякога.“

— Искате ли да се върна при нея?

— Ако искаш.

— Само че нека някой от инспекторите да ме върне там и да се държи по-грубо с мен.

— Още нямаме никакви новини за Алфред.

— И вие ли?

Мегре я отпрати така, както тя бе пожелала. Инспекторът се върна със странна усмивка на уста.

— Какво стана?

— Ами нищо особено. Когато минавах покрай старицата, тя вдигна ръка, като че очакваше да я ударя. Веднага след като излезе от вашия кабинет, Дангаланата започна да плаче.

Госпожа Мегре се обади по телефона, за да разбере дали съпругът й беше вечерял.

— Да не те ли чакам?

— Със сигурност не.

Болеше го глава. Беше недоволен от себе си и от останалите. Може би освен това беше и малко разтревожен. Чудеше се какво ли щеше да стане, ако внезапно им се обади по телефона Мария ван Аерт и им съобщи, че е променила плановете си и спокойно се е настанила в някой град.

Изпи половинка вече топла бира и поръча в бирарията да му качат още, преди да я затворят. После се върна в кабинета си, където Жанвие беше отворил прозореца. Откъм града не долиташе почти никакъв шум. Само от време на време се чуваше такси да преминава по моста „Сен Мишел“.

Той седна с отпуснати рамене. Жанвие излезе от кабинета. След дълго мълчание Мегре каза замислено:

— Сега майка ви сигурно си мисли, че ви измъчвам.

Беше изненадан, че събеседникът му бързо вдига глава. За първи път забеляза признаци на безпокойство по лицето му.

— Какво са й разказали?

— Не зная. Вероятно проститутката, която чака заедно с нея, й е казала нещо. Тези жени обичат да си измислят разни истории, за да се правят на интересни.

— Мога ли да я видя?

— Кого?

— Майка ми.

Мегре като че се поколеба, претегляйки всички „за“ и „против“, и накрая поклати глава.

— Не — реши той накрая. — Струва ми се, че е по-добре аз да я разпитам. И освен това се чудя дали да не наредя да повикат Йожени.

— Майка ми не знае нищо.

— А вие?

— Аз също.

— Значи няма никакви причини да не я разпитвам, след като вече съм разпитал вас.

— Съвършено никакво съжаление ли не изпитвате, Мегре?

— Към кого?

— Към една стара жена.

— Вероятно Мария също е искала един ден да остарее.

Той взе да се разхожда из кабинета си с ръце на гърба. Но онова, което очакваше, така и не се случи.

— Твой ред е, Жанвие! А пък аз ще попритисна майката.

Всъщност той още не знаеше дали ще направи това. По-късно Жанвие щеше да разказва на всички, че никога не е виждал шефа толкова уморен и толкова начумерен, колкото тази нощ.

Беше един часът след полунощ. Всички вече бяха загубили надежда и си разменяха съкрушени погледи зад гърба на комисаря.

ГЛАВА ОСМА

В КОЯТО ДАНГАЛАНАТА ДОПУСКА ДА ИЗТРЪГНАТ НЕЙНАТА МАЙКА, А МЕГРЕ НАЙ-СЕТНЕ ВЗЕМА РЕШЕНИЕ ДА СМЕНИ ПРОТИВНИКА

Мегре тъкмо излизаше от канцеларията на инспекторите, за да отиде при преводача, когато един от екипа на чистачите, преди половин час нахлули в сградата, дойде и му съобщи:

— Тук една госпожа иска да говори с вас.

— Къде е тя?

— Една от двете жени, които седяха в чакалнята. Изглежда, не се чувства добре. Влезе страшно бледа в кабинета, който точно започвах да мета, като че всеки момент щеше да припадне. Само ме помоли да ви предупредя.

— Старата дама ли? — попита Мегре, като смръщи вежди.

— Не, младата.

Повечето от вратите към коридора бяха отворени. Две врати по-нататък комисарят забеляза Ернестина, сложила ръка на сърцето си. Бързо пристъпи няколко крачки към нея, като едва се сдържаше да не зададе въпроса, който беше вече на езика му.

— Затворете вратата — каза бързо тя, когато той се озова до нея.

А после добави:

— Уф! Наистина не можех повече да издържам, но все пак не съм се побъркала. Престорих се, за да си имам извинение, ако трябва да я оставя за малко. Обаче и аз не се чувствам много добре. Имате ли нещо силно за пиене?

Той трябваше да се върне в своя кабинет и да вземе бутилката коняк, която винаги държеше в шкафа. Понеже нямаше малки чаши, ѝ сипа питието във водна чаша. Тя го изпи наведнъж и ѝ се повдигна.

— Не знам как се справяте със сина. Обаче с майката... Вече едва я издържам. Накрая започна направо да ми мерзелее пред очите.

— Проговори ли?

— Тя е по-хитра от мен. Точно това исках да ви кажа на всяка цена. В началото бях сигурна, че се хваща на всичките лъжи, които ѝ

пробутвам. После, без дори да се усетя, започна да ми задава най-различни уж невинни въпроси. Отдавна съм свикнала да ми играят номера и си мислех, че мога да се пазя. Обаче тя направо ми събра очите!

— Ти каза ли й коя си?

— Не точно. Тази жена е ужасно интелигентна, господин Мегре. Откъде може да е разбрала, че съм работила на тротоара? Кажете ми? Може ли още да ми личи? А после ми каза: „Вие сте свикнали да общувате с тези хора, нали?“ Имаше предвид вас, полицаите. Най-накрая започна да ми задава разни въпроси за живота в затвора, а аз трябваше да й отговарям. Ако някой ми беше казал в началото, когато сяхах при нея, че всъщност аз ще съм тази, която ще прави признания, за нищо на света нямаше да му повярвам.

— Ти спомена ли й за Алфред?

— Да, в известен смисъл. Но без да й казвам с какво точно се занимава. Тя мисли, че е фалшифицирал чекове. Обаче не това я интересува най-много сега. Поне от три четвърти час ме разпитва за живота в затвора: в колко часа стават, какво ядат, как се държат с тях пазачите. Помислих си, че ще ви бъде интересно да научите това: престорих се, че всеки момент ще припадна, после станах и заявих, че отивам да поискам нещо за пиене и че не е човешко цяла нощ да се оставят две жени така да седят... Може ли още една глътка?

Наистина беше изморена. Алкохолът възвръщаше цвета по лицето й.

— А синът й нищо ли не казва?

— Още не.

— Тя спомена ли нещо за него?

— Тя дебне да чуе и най-малкия шум и трепва всеки път, когато някъде се отвори врата. Попита ме и нещо друго. Искаше да знае дали съм познавала някого, който е гилотиниран. Сега съм вече по-добре и ще се върна при нея. Този път вече ще бъда нащрек, не се безпокойте.

Използва случая, за да си сложи малко пудра. После погледна бутилката, но не посмя да си поиска да й сипе за трети път от нея.

— Колко е часът?

— Три.

— Не знам тя как издържа. Не изглежда уморена и продължава да седи също толкова изправена, както и в началото.

Мегре я изпрати до вратата, подиша малко чист въздух пред един от отворените прозорци, които гледаха към двора, и си пийна една глътка коняк направо от бутилката. Когато прекоси кабинета, където работеше преводачът, онзи му показва пасажа, който беше подчертал в едно от писмата.

— Това е отпреди година и половина — каза той.

В него Мария пишеше на приятелката си следното:

Вчера добре се посмях. Г... беше дошъл в стаята ми, но не за онова, за което си мислиш, а за да говори с мен за един мой план от предната вечер, да отида за два дни до Ница.

Тези хора изпитват ужас от пътешествията. С изключение на един-единствен път в живота си, те никога не са напускали Франция. Единственото им пътуване в чужбина е от онзи период, когато бащата още е живеел тук и тримата са пътували до Лондон. Впрочем изглежда, че и тримата са хванали морска болест и бордовият лекар трябвало да ги лекува.

Но изобщо не става въпрос за това. Когато им казвам някои неща, които не им се харесват, те обикновено не ми отговарят веднага. Просто си мълчат. Както се казва, настъпва гробно мълчание.

После, по-късно или на другия ден, Г... дойде при мен в стаята ми с отегчен израз на лицето и взе да го усуква. Но най-накрая все пак си призна какво му тежи на сърцето. С една дума, изглежда, моята идея да замина за Ница за карнавала била смешна и едва ли не неприлична. Не скри от мен, че майка му била шокирана от тази идея и взе да ме умолява да се откажа от моя план.

По една случайност обаче чекмеджето на нощното ми шкафче беше извадено. Той хвърли един поглед към него и видях, че пребледнява.

— Какво е това? — едва изрече той и ми посочи малкия автоматичен пистолет със седефена дръжка, който си бях купила по време на пътуването в Египет.

Спомняш ли си този пистолет? Бях ти разказвала навремето за него. Бяха ми казали, че в тези страни сама жена никога не може да се чувства в безопасност. Не знам защо го сложих в онова чекмедже. Отвърнах му съвсем спокойно: „Това е пистолет.“ „Зареден ли е?“ „Не си спомням вече.“ Хванах го и погледнах пълнителя — нямаше патрони в него. „Имате ли патрони за него?“ „Сигурно трябва да има тук някъде.“ Половин час по-късно свекърва ми пристигна под някакъв предлог, тъй като никога не влиза в стаята ми без определена причина. Тя също дълго ми говори със заобикалки. Но после все пак ми обясни, че за една жена не било прилично да притежава оръжие. „Но това е по-скоро играчка — отвърнах ѝ аз. — Пазя го като спомен, защото дръжката му е красива, а върху нея са гравирани моите инициали. Впрочем не смятам, че той наистина може да причини кой знае какво зло някому.“

Най-накрая тя отстъпи. Но не и преди да съм ѝ дала кутията с патрони, която се намирал в дъното на едно от чекмеджетата.

Най-смешното е, че малко след като тя излезе, намерих в една от моите чанти друга кутия с патрони, които бях забравила там. Но не ѝ го казах...

Мегре, който стоеше с бутилката коняк в ръка, сипа една чаша и на преводача. После отиде да сипе и на стенографа, и на инспектора, който рисуваше човечета върху попивателната си, за да се бори със съня.

Когато се върна в кабинета си, откъдето Жанвие излезе автоматически, започна нов рунд между двамата мъже.

* * *

— Размислих вече, Сер. Започвам да си мисля, че не сте ме излъгали чак толкова много, колкото си мислех.

Вече не се обръщаше към него с „господине“, като че след тъй дългия им разговор на четири очи беше уместно да се установи по-голяма фамилиарност между двамата. Зъболекарят само го погледна подозрително.

— Мария вероятно не е изчезнала, също както и първата ви жена. Изобщо не сте били заинтересуван от нейното изчезване. Тя е приготвила багажа си и ви е съобщила, че заминава за Холандия. Действително се е канела да вземе нощния влак. Не знам дали е умряла в дома ви, или чак след като е излязла оттам. Вие как мислите?

Гийом Сер не отговори, обаче погледът му вече очевидно изразяваше по-голям интерес.

— Ако предпочитате да се изразя така — трябвало е да умре от естествена смърт, искам да кажа от такава смърт, която е можела да мине за естествена. Но не това е станало. Понеже в такъв случай нямаше да имате никаква причина да направите така, че тялото ѝ да изчезне, както и целият ѝ багаж. Но има и една друга подробност, която не се връзва. Вече сте си били взели довиждане, тъй че не е имало причина тя да се връща отново във вашия кабинет. И все пак нейният труп е бил там в определен момент през нощта. Не искам от вас да ми отговорите, а само да следите внимателно моите разсъждения. Едва сега научих, че жена ви е притежавала автоматичен пистолет. Готов съм да повярвам, че сте стреляли, за да се защитите. След това обаче ви е обзела паника. Оставили сте тялото на мястото му, само колкото да отидете да изкарате колата си от гаража. И именно в този момент, някъде около полунощ, портиерката ви е забелязала.

Всъщност се опитвам да разбера какво е променило вашите планове, както и нейните. Били сте в кабинета си, нали?

— Не си спомням.

— Вече ми го казахте.

— Възможно е...

— Убеден съм обаче, че майка ви не е била в своята стая, а е била заедно с вас.

— Не, тя си беше в стаята.

— Спомняте си това, така ли?

— Да.

— Значи трябва си спомняте също, че сте били в своя кабинет. Жена ви още не била тръгнала за такси. Ако тя се беше върнала с такси

през онази нощ, ние щяхме да открием шофьора. С други думи, именно преди да напусне дома си, тя е променила намеренията си и се е запътила към вашия кабинет. Защо?

— Не знам.

— Принавате ли, че е идвала да говори с вас?

— Не.

— Правите грешка, Сер. В криминалните анали има изключително малко случаи, в които едно тяло рано или късно не бива открито. Така че ние ще открием нейното. Още отсега съм убеден в това: аутопсията ще покаже, че е била убита с един или повече куршуми. Питам се само дали става дума за куршум, изстрелян от вашия пистолет, или с такъв, който е бил изстрелян от нейния. В зависимост от това вашият случай ще бъде сметнат за сериозен в една или друга степен. Ако става дума за куршум, изстрелян от нейния пистолет, оттук ще се направи изводът, че по една или друга причина ѝ е хрумвало да иска сметка от вас и да ви заплашва. За пари ли ставаше въпрос, Сер?

Онзи само повдигна рамене.

— Вие се хвърляте към нея, обезоръжавате я и без да искате, дърпате спусъка. Има и една друга хипотеза, според която тя е заплашвала майка ви, а не вас. По-нормално е една жена да изпитва омраза към друга жена, отколкото към мъж. И най-сетне, има и една последна хипотеза, според която вашият собствен пистолет е бил не във вашата стая, където сте го оставили малко по-късно, а в чекмеджето на бюрото в собствения ви кабинет. Мария влиза. Тя държи оръжие в ръка и ви заплашва с него. Вие леко отваряте чекмеджето и стреляте пръв.

И в единия, както и в другия случай, не се касае за вашия живот. Няма предварителен умисъл, тъй като хората много често държат пистолет в някое от чекмеджетата на бюрото си. Можете дори да пледирате за законна самоотбрана. Обаче трябва да обясните освен това защо именно в момента на тръгването си жена ви се е втурнала във вашия кабинет с оръжие в ръка.

Той се излегна назад в креслото си и бавно напълни една лула, без да изпуска събеседника си от поглед.

— Какво мислите за това?

— Това може да продължи още много дълго — каза Сер и в гласа му прозвуча нещо като отвращение.

— Още ли не сте променили решението си да мълчите?

— Отговарям покорно на вашите въпроси.

— Не сте ми казали още защо сте стреляли.

— Не съм стрелял.

— Значи майка ви е стреляла?

— Майка ми също не е стреляла. Тя беше в своята стая.

— Докато вие спорехте с жена си, така ли?

— Не е имало никакъв спор.

— Жалко.

— И аз съжалявам.

— Виждате ли, Сер, опитах се да открия всички възможни причини, поради които Мария може да е поискала сметка от вас и може да ви е заплашвала.

— Тя изобщо не ме е заплашвала.

— Недейте прекалено категорично да твърдите това, защото по-късно ще съжалявате за своето твърдение. След това вие сам ще ме молите или ще молите съдебните заседатели да приемат, че е бил застрашен вашият живот или животът на майка ви.

По лицето на Сер плъзна иронична усмивка. Беше уморен и като че се беше смалил, а вратът му все едно беше хлътнал между раменете. Обаче изобщо не беше загубил хладнокръвие. По бузите му беше набола брада и от това те бяха придобили леко синкав оттенък. Навън небето вече не беше толкова тъмно, а вътре в стаята ставаше все по-хладно.

Мегре пръв усети студ и отиде да затвори прозореца.

— Нямайте никакъв интерес да поемате отговорност за един труп. Искам да кажа труп, който не може да бъде показан. Разбирате ли ме?

— Не.

— Когато е починала първата ви жена, нещата са протекли така, че сте имали възможност да повикате доктор Дютийо, за да напише смъртния акт. Точно така е трябвало да умре и Мария, привидно от естествена смърт. Тя също е била сърдечноболна. Онова, което е минало успешно при едната, е трябвало да мине успешно и при другата. Обаче се е случило нещо непредвидено. Разбирате ли сега накъде бия?

— Аз не съм я убил.

— И не сте скрили нейното тяло, както и багажа ѝ и инструментите на крадеца, така ли?

— Не е имало крадец.

— Вероятно ще се срещнете с него тук само след няколко часа.

— Открихте ли го?

В гласа му все пак се бе появило известно безпокойство.

— Открихме във вашия кабинет пръстовите му отпечатащи. Грижливо сте ги изтрили от мебелите, но човек винаги забравя да изтрие някоя повърхност. В случая става дума за рецидивист, един специалист, когото много добре познаваме тук. Казва се Алфред Жусийом, викат му Тъжния Алфред. Съобщил е на жена си какво е видял там. Сега тя се намира в компанията на майка ви в чакалнята. Що се отнася до Жусийом, той е в Руан и вече няма никаква причина да продължава да се крие там. Разполагаме и с показанията на портиерката, която ви е видяла как изкарвате колата си от гаража. А освен това и на продавача в железарията, който в сряда за втори път ви е продал стъкло за прозорци в осем часа сутринта. Специалистите от Института за съдебна самоличност ще потвърдят, че леката ви кола е била почиствана след тази дата. Всичко това са известен брой преднамерени действия, не е ли така? Когато открием трупа и багажа, моята задача ще е приключила. Може би тогава ще решите най-сетне да ми обясните защо, вместо да се появите, така да се каже, с един законен труп в ръцете, вие сте се оказали с труп, който трябвало да изчезне спешно. Случило се е нещо непредвидено. Какво е било то, Сер?

Мъжът извади кърпичка от джоба, изтри устата и челото си, обаче не отвори уста, за да отговори.

— Вече е три часът и половина и започва да ми идва до гуша. Все така ли отказвате да говорите?

— Нямам какво да кажа.

— Много добре — каза Мегре, като ставаше. — Никак не ми е приятно, че трябва да притеснявам една стара жена. Но съм принуден да разпитам майка ви.

Очакваше да чуе протести или най-малкото да види проява на каквато и да било емоция. Но зъболекарят не трепна и на Мегре му се

стори дори, че почувства известно облекчение и нервите му започват да се отпускат.

— Жанвие, ти си на ред. Аз ще се заема с майката.

Той наистина смяташе да го направи, но не успя веднага, понеже Ваше се появи внезапно с някакъв пакет в ръка.

— Открих го, шефе! Много време ми отне, обаче ми се струва, че го открих.

Той развърза пакета, увит в стар вестник. Вътре имаше парчета тухли и червеникав прах.

— Къде го намери?

— На кея в Биланкур, от другата страна на остров Сеген. Ако най-напред бях тръгнал надолу по течението, вместо в обратната посока, още преди часове щях да съм тук. Обиколих всички разтоварителници по кейовете. Но само в Биланкур един шлеп е разтоварвал тухли съвсем наскоро.

— Кога?

— Миналия понеделник. После, във вторник, шлепът си е тръгнал някъде към обяд. Но тухлите още си седят там и хлапетата сигурно са продължили да си играят, така че са счупили някои от тях. Затова голяма част от кея е покрита с червен прах. Да се кача ли при Моерс?

— И аз отивам натам.

Докато прекосяваше чакалнята, той хвърли поглед към двете жени, които вече не си говореха. От държанието им се виждаше, че е настъпило захлаждане в отношенията им.

Мегре влезе в лабораторията, където Моерс току-що беше направил кафе, и затова му се наложи да изпие една чаша.

— Имаш ли образец от тухлите? Искаш ли да ги сравниш?

Цветът беше същият, а и повърхността изглеждаше същата. Моерс използваше увеличителни лещи и електрически проектор.

— Същите ли са?

— Много е вероятно. Във всеки случай, идват от едно и също място. Имам нужда от половин-един час, за да направя анализа.

Сега беше прекалено късно да търсят в Сена. Речната полицейска бригада можеше да използва човек със скафандър чак след изгрев-слънце.

Но ако тогава намереха тялото на Мария или дори само куфарите ѝ и кутията с инструментите, кръгът щеше да се затвори напълно.

— Ало! Речната полиция ли е? Обажда се комисар Мегре.

Беше в същото си лошо настроение.

— Щом като стане възможно, бих искал да се започне търсене по Сена, около кея Биланкур, където наскоро са разтоварвали тухли.

— След около час ще се развидели.

Нима нещо му пречеше да почака още малко? Никой съдебен състав нямаше да изисква допълнителни доказателства, за да осъди Гийом Сер, независимо от това колко дълго още щеше да продължава да отрича.

Без да го е грижа за стенографа, който го гледаше, Мегре пийна една голяма глътка направо от бутилката. После изтри уста, излезе в коридора и отвори с решително движение вратата на чакалнята.

Ернестина си помисли, че той идва за нея, и веднага скочи на крака. Обаче госпожа Сер дори не помръдна.

Но Мегре се обърна тъкмо към нея.

— Можете ли да ме последвате за момент?

Имаше избор между редицата празни кабинети. Бутна една врата наслуки, после затвори прозореца.

— Седнете, ако обичате.

И започна да обикаля из стаята, като от време на време поглеждаше намръщен старата дама.

— Никак не обичам да съобщавам лоши новини — промърмори той най-накрая. — Особено на човек на вашата възраст. Никога ли не сте боледували, госпожо Сер?

— Като се изключи морската болест, която хванахме, когато прекосявахме Ламанша, никога не съм имала нужда от лекарска помощ.

— И, естествено, никога не сте боледували от сърце, нали така?

— Не.

— Но синът ви е сърдечноболен, нали?

— Сърцето му винаги е било прекалено голямо.

— Обаче той е убил жена си! — рече той съвсем внезапно, като вдигна глава и я погледна право в лицето.

— Той ли ви каза това?

Беше му неприятно да използва стария номер с фалшивите признания.

— Той продължава да отрича, обаче това няма да му помогне. Ние имаме доказателства.

— За това, че я е убил, така ли?

— За това, че е стрелял срещу Мария в своя кабинет.

Тя дори не помръдна. Чертите на лицето ѝ бяха застинали, като че беше спряла да диша. Обаче не прояви каквито и да било други признаци на вълнение.

— Имате ли някакво доказателство за това?

— Открехме мястото, където тялото на жена му е било хвърлено в Сена, както и нейният багаж, заедно с инструментите на крадеца.

— Така ли!

Тя не каза нищо повече. Чакаше неподвижно, скръстила ръце върху тъмната си рокля.

— Синът ви отказва да пледира за законна самоотбрана. Но той греши, тъй като съм убеден, че когато жена му е нахлула в неговия кабинет, тя е носела оръжие и не е имала добри намерения.

— Защо?

— И аз точно това ви питам.

— Нищо не знам.

— Вие къде се намирахте в този момент?

— Нали ви казах — в моята стая.

— Нищо ли не чухте?

— Не, нищо. Чух само шума от затваряне на вратата. А после — шум от запалване на мотор на лека кола на улицата.

— На таксито ли?

— Предполагам, че е било такси, понеже снаха ми спомена, че ще отиде да си хване такси.

— Сигурна ли сте в това? Нима не е възможно да е бил моторът на частна лека кола?

— Не съм видяла колата.

— Но може да е бил и автомобилът на вашия син, нали?

— Той ми каза, че тогава не е излизал.

— Давате ли си сметка каква разлика има между днешните ви отговори и онова, което заявихте пред мен, когато дойдохте тук по свое желание?

— Не.

— Но тогава бяхте сигурна, че снаха ви е напуснала дома ви с такси.

— И сега мисля така.

— Да, но вече не сте сигурна в това. Като че не сте вече сигурна, че не е ставала кражба, нали?

— Не съм видяла никакви следи от нея.

— В колко часа слязохте долу в сряда сутринта?

— Към шест и половина.

— В кабинета ли влязохте?

— Не веднага. Първо отидох да направя кафе.

— Нима не отидохте първо да отворите прозорците?

— Струва ми се, че ги отворих.

— Преди синът ви да е слязъл?

— Възможно е.

— Но не твърдете, че сте направили това, така ли?

— Поставете се на мое място, господин Мегре. От два дни вече не знам как съм жива. Задават ми се въпроси от всякакъв род. А сега не знам дори от колко часа седя в този коридор и чакам. Уморих се вече. Но правя всичко, което е по силите ми, за да се защитя.

— Защо дойдохте тук тази нощ?

— Не е ли естествено една майка да последва сина си при подобни обстоятелства? Винаги съм живяла заедно с него. Може да има нужда от мен.

— И в затвора ли ще го последвате?

— Не ви разбирам. Не вярвам да...

— Ще задам въпроса си по друг начин: ако обвиня сина ви, ще поемете ли част от отговорността за неговото действие?

— Но как, след като той нищо не е направил!

— Сигурна ли сте в това?

— Но защо ще убива жена си?

— Не искате да ми отговорите направо. Сигурна ли сте, че не я е убил?

— Доколкото ми е известно, не е.

— А има ли някаква вероятност да го е направил?

— Нямаше никакви причини да прави това.

— Но го е направил! — каза той сурово, като я гледаше право в очите.

Старата дама го гледаше с недоумение. После каза:

— Така ли?

После отвори чантата си и извади оттам кърпичката си. Но очите ѝ бяха сухи. Въобще не плачеше. Само избърса леко устните си.

— Може ли чаша вода?

Наложи му се известно време да търси чаша, понеже не познаваше толкова добре този кабинет, колкото собствения си.

— Веднага щом като прокурорът пристигне в Съдебната палата, срещу вашия син ще бъде предявено обвинение. Още отсега мога да ви кажа, че няма никакъв шанс да се отърве.

— Намеквате, че...

— Да, че ще трябва да заплати с живота си.

Тя не припадна, а продължи да си седи все така изправена на стола и да гледа втренчено право пред себе си.

— Първата му жена ще бъде ексхумирана. Вероятно ви е известно, че следите от някои отрови могат да бъдат открити дори в човешкия скелет.

— Но защо му е било да ги убива и двете? Това не е възможно, това не е вярно, господин комисар. Не знам защо ми говорите по този начин, но не желая да ви повярвам. Дайте ми възможност да поговоря с него. Позволете ми да говоря на четири очи с него и ще успея да открия истината.

— Цялата вечер във вторник ли прекарахте във вашата стая?

— Да.

— Нито веднъж ли не сте слизали долу?

— Не. Но защо да слизам, след като тази жена най-после си тръгваше?

Мегре отиде до прозореца и долепи за миг чело до стъклото. После мина в съседния кабинет, грабна бутилката и изпи от нея количество, което се равняваше на три или четири малки чашки.

На връщане се движеше със същата тежка походка като Гийом Сер, а в погледа му прозираше същото упорство.

ГЛАВА ДЕВЕТА

В КОЯТО МЕГРЕ НЕ ИЗПИТВА ГОРДОСТ ОТ СВОЯТА РАБОТА, НО ВЪПРЕКИ ТОВА ЧУВСТВА
УДОВЛЕТВОРЕНИЕ ОТ ФАКТА, ЧЕ СПАСЯВА НЕЧИЙ ЖИВОТ

Беше седнал във фотьойл, който не беше неговият собствен, опрял лакти на масата, пъхнал най-голямата от всичките си лули в уста и втренчил поглед в старата дама, която само допреди малко му бе приличала на директорка на манастир.

— Госпожо Сер, синът ви не е убил нито първата си жена, нито втората — каза ѝ той, като произнасяше ясно всяка сричка.

Тя смръщи изненадано вежди, но в погледа ѝ изобщо не прозираше радост.

— Не е убил и баща си — добави той.

— Какво искате да...?

— Замълчете!... Ако ми позволите, ще приключим този въпрос по възможно най-бързия начин. Засега нека не се занимаваме с доказателствата. Те ще се появят, когато му дойде времето.

Няма да наблягаме и на случая с вашия съпруг. Но има едно нещо, в което съм почти сигурен, а това нещо е, че първата ви снаха е била отровена. Ще отида още по-далече. Убеден съм, че не става дума нито за арсеник, нито за някоя от онези силни отрови, които обикновено се използват в такива случаи. Нека ви кажа междувременно, госпожо Сер, че от десет случаи на отравяния девет се извършват от жена. Първата ви снаха, както и втората, е имала сърдечно заболяване. Съпругът ви също е бил сърдечноболен. Някои наркотици, които хората в добро здраве понасят без особени последствия, могат да се превърнат в смъртоносни при хората, които са болни от сърце. Чудя се дали Мария не ни е дала ключа към тази загадка в едно от писмата си до своята приятелка. В него тя пише за пътешествие, което навремето сте направили заедно със съпруга си до Англия, и подчертава, че всички сте се разболели от морска болест до такава степен, че бордовият лекар е трябвало да ви лекува. Какво лекарство се предписва в подобни случаи?

— Не знам.

— Малко вероятно е да не знаете. Обикновено се дава атропин. Обаче достатъчно силната доза атропин може да стане фатална за човек, болен от сърце.

— Искате да кажете, че съпругът ми...

— Пак ще поговорим за този случай, макар че е невъзможно да се намери доказателство за него. През последните години съпругът ви е водел разпуснат живот и е прехосвал богатството си. А пък вие, госпожо Сер, винаги сте се страхували от мизерията.

— Но не заради себе си, а заради сина ми. Това обаче не означава, че бих могла да...

— По-късно синът ви се е оженил. В дома ви е заживяла чужда жена, която от един момент нататък е започнала да носи вашата фамилия и вече е имала еднакви права с вас.

Тя само присви устни.

— Тази жена, която също е боледувала от сърце, е била богата. Била е по-богата от сина ви, дори по-богата от целия род Сер.

— Вие твърдите, че съм я отровила, след като съм отровила мъжа си, така ли?

— Да.

Тя се засмя малко пресилено.

— А може би съм отровила и втората си снаха, така ли?

— Тя си е тръгнала обезсърчена, след като безуспешно се е опитвала да живее в един дом, който продължавал да ѝ бъде чужд. А вероятно е смятала да отнесе със себе си и парите си. И като по някаква случайност е била и с болно сърце. Знаете ли, още от самото начало се питах защо тялото ѝ е изчезнало. Ако тя просто беше отровена, щеше да е достатъчно да повикате лекар, който, имайки предвид здравословното състояние на Мария, щеше да напише заключение за сърдечна криза. Може би е трябвало да получи такава криза по-късно, в таксито, на гарата или дори след като се качи във влака.

— Вие като че сте твърде уверен в себе си, господин Мегре.

— Знам, че се е случило нещо, което е принудило сина ви да стреля в жена си. Предположете за миг, че когато Мария е излязла, за да си хване такси, или — което е по-вероятно — когато се е обадила по

телефона, за да си повика такси, е установила у себе си някои симптоми.

Тя е познавала добре и двамата ви, след като е живяла в продължение на две години и половина заедно с вас. Четяла е много — и то най-различни книги — и не бих се учудил, ако в края на краищата е добила известни познания и в областта на медицината. След като е разбрала, че е била отровена, тя е влязла в кабинета на вашия съпруг, където сте били вие.

— Защо твърдите, че съм била там?

— Защото именно вас неизбежно е смятала виновна за всичко. Вие сте се намирали в стаята си, затова тя се е качила на горния етаж. Не знам дали ви е заплашвала със собствения си пистолет, или просто е посегнала към телефона, за да предупреди полицията... Оставал ви е един-единствен изход: да я убие!

— Значи според вас именно аз съм...

— Не. Вече ви казах, че по всяка вероятност е стрелял вашият син или — ако предпочитате така да се изразя — той просто е довършил вашето дело.

Зората започваше да примесва мръсновената си светлина към тази на лампите и като че дълбаеше с длето чертите на лицата им. Внезапно иззвъня телефонът.

— Вие ли сте, шефе? Приключих с изследванията. Има голяма вероятност прахта от тухли, която взехме от колата, да е от околностите на Биланкур.

— Можеш да вървиш да спиш, хлапе. Работата ти вече приключи.

Мегре се изправи за сетен път и взе да кръжи из стаята.

— Вижте, госпожо Сер, синът ви е решил да поеме цялата вина върху себе си. Не виждам никакъв начин да му попреча. След като е бил в състояние да мълчи в продължение на толкова часове, ще може да мълчи докрай. Освен ако...

— Освен ако какво...?

— Не знам. Просто си мислех на глас. Преди две години тук, в кабинета ми, седеше мъж, също толкова силен, колкото него, и дори след петнайсет часа изобщо не си беше отворил устата.

Отвори рязко прозореца, като че обзет от внезапен гняв.

— Но ни трябваха двацет и седем часа и половина, за да го накараме да престане да се съпротивлява.

— Проговори ли?

— Разказа всичко, без дори да спира, за да си поеме дъх, като че искаше да му олекне.

— Аз никого не съм отровила.

— Не от вас искам отговор.

— А от сина ми, така ли?

— Да. Той е убеден, че сте действали така само заради него, донякъде от страх, че той ще остане без пари, но донякъде и от ревност.

Трябваше да направи усилие, за да не я удари, въпреки възрастта ѝ, понеже върху тънките устни на старата жена току-що се бе изписала неволна усмивка.

— Обаче това изобщо не е вярно! — каза той небрежно.

И тогава, като се доближи до нея, погледна я право в очите съвсем отблизо и отсече:

— Не заради него сте се страхували от мизерията, а заради самата себе си! И не заради него сте извършили това убийство. А тази нощ сте тук само защото се страхувате да не би той да проговори.

Тя се опитваше да се отдръпне от него и все повече отстъпваше на стола си, понеже лицето на Мегре все повече се доближаваше до нейното — сурово и заплашително.

— Не ви интересува дали той ще отиде в затвора и дори дали ще бъде екзекутиран. Достатъчно е да сте сигурна, че вие самата не сте заподозряна. Убедена сте, че ви остава да живеете още дълги години, които ще прекарате в дома си, и през това време ще броите парите си...

Тя беше уплашена. Устата ѝ се отвори, като че за да повика за помощ. И тогава, с непредвидимо и грубо движение, Мегре внезапно изтръгна чантата, в която тя се бе вкопчила със старческите си ръце.

Тя извика и се хвърли към него, за да си я вземе.

— Седнете.

Той завъртя сребърната закопчалка. На самото дъно на чантата, под ръкавиците, портфейла, кърпичката и пудриерата веднага откри сгъната на две хартийка, в която имаше две бели хапчета.

Настъпи църковна или може би по-скоро гробовна тишина. Мегре се отпусна целият и седна. После натисна едно копче.

Когато вратата се отвори, произнесе, без дори да погледне инспектора, който се появи на вратата:

— Кажи на Жанвие да спре да го разпитва.

Но понеже полицаят продължаваше да стои изумен на прага, той добави:

— Свърши се. Тя призна.

— Не съм признавала нищо.

Той изчака вратата да се затвори и каза:

— Това няма никакво значение. Бих могъл да докарам докрай този експеримент и да ви разреша онзи разговор на четири очи с вашия син, за който ме помолихте. Но не смятате ли, че вече има предостатъчно трупове за една стара жена?

— Искате да кажете, че съм щяла да...

Той си играеше с двете хапчета.

— Щяхте да му дадете неговото лекарство или по-точно онова, което той щеше да сметне, че е неговото лекарство. Така че вече никога нямаше да съществува риск той да каже истината.

По стрехите на покривите полека-лека започнаха да се появяват слънчеви зайчета. Телефонът отново иззвъня.

— Комисарят Мегре ли е насреща? Ние сме от Речната полиция. Обаждаме се от Биланкур. Гмуркачът току-що направи първото си спускане и откри доста тежък пощенски сандък.

— Скоро ще намери и останалото! — отвърна той без капчица любопитство.

Жанвие се появи на прага, изтощен и изненадан.

— Казаха ми, че...

— Закарай я в ареста. Както и мъжа, като неин съучастник. Ще говоря с прокурора веднага щом дойде.

Престана да обръща внимание както на майката, така и на сина.

— Можете да вървите да спите — каза на преводача.

— Какво, свърши ли се вече?

— Да, за днес.

Зъболекаря вече го нямаше, когато Мегре влезе отново в кабинета си, само в пепелника му бяха останали фасовете от многото

пури. Седна в своя фотьойл и тъкмо да задреме, когато внезапно си спомни за Дангаланата.

Тя продължаваше да седи в чакалнята, но вече спеше. Хвана я за рамото и я разтърси, а тя инстинктивно най-напред намести зелената шапка на главата си.

— Свърши се вече. Можеш да си вървиш.

— Той призна ли си?

— Не той, а тя.

— Какво? Значи е била тази старата, която...

— Да оставим това за после! — промърмори той.

Но след това се обърна, обзет от угризение:

— Благодаря ти! А когато Алфред се върне, посъветвай го...

Но какъв смисъл имаше? Нищо не можеше да излекува Тъжния Алфред от неговата мания да краде огнеупорните каси, които навремето сам бе монтирал. Нито всеки път да бъде твърдо убеден, че това му е за последен път и вече наистина ще заживее на село.

Поради напредналата си възраст старата госпожа Сер не беше екзекутирана и напусна съда с удовлетворения израз на човек, комуто предстои най-сетне да сложи ред в женския затвор.

Когато две години по-късно нейният син излезе от затвора във Фресн, той пое право към къщата на улица „Дьо ла Ферм“. Същата вечер тръгна на обичайната си разходка из квартала, както е имал обичай да прави още навремето, когато имаше куче. Продължи да се отбива в малкото ресторантче, за да пийва червено вино, а преди да влезе там, все така тревожно се оглеждаше всеки път и в двете посоки.

Кънектикът, 8 май 1951 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.